TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 29 (1224) 1973 LIEPOS - JULY 19 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONTARIO, CANADA • Tel. 368-6813

Organizacijų palikimas

Daug kuo skundžiamės, bet tik ne organizacijų stoka. Didesnėse kolonijose jų yra tiek daug, kad niekas tikro skaičiaus jų nežino, nes vienos gimsta, kitos miršta, o trečios gyvuoja tik ant popieriaus. Organizacijų gausa, kokios jo bebūtų, nėra blogas dalykas. Priešingai — tai pozityvus ženklas, rodąs mūsų visuomenės organizuotumą, jos interesų šakotumą. Jis ypač padidėjo su naujųjų ateivių banga, kuri pasirodė pati aktyviausia visoje išeivijos istorijoje, nes atplūdo su gausiais veikėjais ir gana dideliais būriais. Tai nereiškia, kad senoji ateivija nebuvo organizuota. Ji taip pat nestokojo įvairiausių organizacijų, tačiau nebuvo jose tiek daug veikėjų, kiek naujųjų ateivių eilėse. Ir vieni, ir kiti atliko ir tebeatlieka didžios reikšmės misiją, nors daug kur jaučiamas pavargimas, išsisėmimas, narių susenėjimas, prieauglio neturėjimas. Kitaip sakant, vyksta organizacijų popierėjimas. Valdybos dar šiaip taip sukalamos, bet veiklos kaip ir nematyti. Žinoma, ne apie visas organizacijas taip tenka pasakyti. Yra ir labai veiklių vienetų, kurie viešumoje mažai tegirdimi, tačiau savo viduje atlieka daugiau ar mažiau reikšmingus darbus. Visdėlto stebintieji organizacinį gyvenimą konstatuoja, kad veikliųjų organizacijų skaičius yra žymiai mažesnis už neveikliųjų, t. y. popierinių. Daug pastarųjų vardų jau visai išnyko, dalis tebesilaiko ir stengiasi pratęsti savo gyvatą kiek galima ilgiau. Tai natūralus procesas. Juk niekas nenori mirti — ne tik asmenys, bet ir kolektyvai. Bet kyla klausimas, ar dirbtinis organizacijų išlaikymas yra racionalus, naudingas mūsų visuomenei?

★ ★ ★

Organizacinis vienetas paprastai ilgiau išlieka nei asmuo. Popierinėje stadijoje jis gali išlikti net ilgiau negu reikia, tačiau merdinčios organizacijos dirbtinis gaivinimas sudaro tam tikrą naštą. Likę negausūs nariai stengiasi kiek galėdami judėti ir turimą energiją sunaudoti jau mirštančiai veiklai gelbėti. Žinoma, jų norai yra geri, tačiau tikrovė rodo aiškią pabaigą. Kai tokių organizacijų atsiranda visa eilė, dar palyginti nemažas būrys žmonių imasi paskiros gelbėjimo akcijos, kuri vistiek nieko nebegali išgelbėti. Dėlto ar negeriau būtų tokios paskiros gelbėjimo akcijos atsisakyti, turimas jėgas suglaudinti ir telkti vienoje kurioje organizacijoje? **Aiškiai matyti, kad atėjo laikas mažinti organizacijų skaičių, telkti pajėgiuosius veikėjus į konkrečios veiklos vienetus ir tuo būdu stiprinti bendrą lietuviškąją veiklą.** Bene praktiškiausia išeitis — stipriau įsijungti Lietuvių Bendruomenėn. Tuo būdu pastaroji susilauks daugiau veikėjų, kurių nuolat stokoja. Tie veikėjai, būdami išsibarstę po įvairias organizacijas, neranda laiko nei energijos bendruomeninei veiklai. **Taigi, susidaro paradoksinė būklė — yra dar daug veikėjų, daug organizacijų, bet bendroji lietuviškoji veikla menkėja, nes nėra kam rūpintis bendraisiais reikalais.** Tokia būklė mūsų visuomenei nėra geras ženklas. Lietuvių Bendruomenei visi turėtume skirti daugiau dėmesio ir pastangų, nes tai visų lietuvių reikalas. Jau dirbantieji Bendruomenės eilėse turėtų rūpintis visų tautiečių telkimu, ypač tų, kurie nuošaliai stovi nuo bendruomeninės veiklos.

★ ★ ★

Pagaliau, kaip bespręstume organizacines problemas, negalime nematyti tikrovės — organizacijos nėra amžinos, kaip ir žmonės, nors ir galinčios gyvuoti ilgiau už individus. Jos anksčiau ar vėliau pasitraukia iš gyvenimo, tačiau palieka vienokį ar kitokį lobį. Pirmiausia jos palieka didesnį ar mažesnį moralinį lobį. Organizacija, veikusi keletą dešimtmečių, paprastai gali didžiuotis palikusi pėdsakus įvairiose srityse — religinėje, kultūrinėje, visuomeninėje, labdarinėje, politinėje, finansinėje. Be tų pėdsakų mūsų išeivinis gyvenimas būtų skurdesnis, primityvesnis. Be to, neviena organizacija sutelkia nemažus finansinius išteklius. Kaikurios jų turi jau dabar milijonus dolerių. Mažesnės organizacijos savo turtą skaičiuoja kukliau — šimtais ar dešimtimis tūkstančių. **Svarbu tad, kad tos sumos, ypač likvidacijos atvejais, tektų ne krašto valdžiai, o lietuvių visuomenei. Pats egoistiškiausias palikimo skirstymas yra jo pasidalinimas tarp likusių narių.** Tokių atvejų jau yra buvę. Antai, JAV-se viena senų kareivių organizacija savo kardą nutarė atiduoti Amerikos Lietuvių Tarybai, o lėšas — pasidalinti. Panašių atvejų gali atsirasti ir daugiau. Dėlto jau dabar organizacijų įstatuose turėtų būti numatyta, kad lėšos likvidacijos atveju tektų lietuviškajai veiklai, kurią tęs jaunoji karta. Istorinės reikšmės dokumentai turėtų būti perduoti centrinėm institucijom arba valstybės archyvui. Valstybinis Kanados archyvas tokius dokumentus mielai priima bei saugo. Belieka tuo tik pasinaudoti. **Pr. G.**

Sovietu Sąjungos kompartijos gen. sekretoriui L. Brežnevui lankantis JAV-se, daug kur įvyko demonstracijos prieš sovietinę tautų vergiją. Nuotraukoje — baltiečių grupė Niujorke su vėliavomis bei plakatais

Suomis ir šveicaras Baltijos kraštuose

Rektorius M. Yuva ir dr. P. Hansen lankėsi Rygoje ir Taline, bet nebuvo įsileisti Lietuvon

Pasaulio liuteronų federacijos prezidentas Mikko Juva, Helsinkio universiteto rektorius, lydimas tos pačios federacijos generalinio sekretoriaus dr. Paul Hansen iš Ženevos, lankėsi Estijoje ir Latvijoje kaip oficialūs pareigūnai, pakviesti Latvijos liuteronų arkivyskupo Janio Matulio ir Estijos arkivyskupo Alfredo Toomingo. Tai buvo jau ketvirtas vizitas nuo 1964 m. Lietuvoje minėti pareigūnai nesilankė, nes Lietuvos liuteronai įstojo federacijon tiktai 1968 m., be to, jų bendruomenės esančios tokiose srityse, kurios nėra atviros užsieniečiams. Aiškiau tariant, okupacinė Lietuvos valdžia anų pareigūnų neįsileido. Visdėlto jie galėjo pasimatyti su dabartiniu Lietuvos liuteronų vadovu kun. Jonu Kalvanu. Savo pranešime anie svečiai nesako, kur jie kalbėjosi su kun. J. Kalvanu, tačiau iš kitų šaltinių yra žinoma, kad pastarasis buvo išleistas užsienin atostogų, kurias praleido Šveicarijoje. Ten, matyt, jis ir galėjo aplankyti pasaulio liuteronų centrą Ženevoje bei informuoti apie Lietuvą.

Lankytojų pranešimas

Sugrįžę iš 11 dienų trukusios kelionės Rygoje ir Taline, M. Juva ir dr. P. Hansen pateikė išsamų pranešimą apie liuteronų būklę Baltijos kraštuose. Tiesa, jiedu ten lankėsi 1972 m., rugpjūčio mėnesį, tačiau jų žinios viešumą pasiekė tiktai dabar. Jos yra paskelbtos žurnale "Religion in Communist Dominated Areas" 1972 m. 7, 8 ir 9 numeryje, kuris ką tik pasiekė skaitytojus. Taigi, žinios palyginti, nesenos ir atspindi dabartinę religinę būklę okupuotoje Lietuvoje.

Pasak minėtų lankytojų, Rygoje kiekvieną sekmadienį laikomos pamaldos 27 šventovėse, kurių 11 yra liuteronų. Abu svečiai dalyvavo liuteronų bažnyčios 150 metų sukakties šventėje, joje sakė pamokslus. Šventėje taipgi dalyvavo rusų ortodoksų arkivyskupas Leonidas ir katalikų arkivyskupas Vaivods. Tikintieji buvo suvažiavę iš įvairių Sov. Sąjungos vietovių.

Sunkumai ir prošvaistės

Liuteronų prezidento M. Juva nuomone, ir Estijoj, ir Latvijoj tikintieji turi daug sunkumų, tačiau yra ir drąsinančių ženklų. Pvz. yra pagerėjęs kunigų paruošimas. Rygoj yra teologinė akademija, kurioje studijuoja 39 studentai, kurių tarpe yra 3 lietuviai. Jeigu tuoj po II D. karo daugumą studentų sudarė vyresnio amžiaus vyrai, tai dabar daugumą sudaro jauni vyrai ir moterys. Taline panašioj mokykloj yra 40 studentų.

M. Juva Taline sakė pamokslus suomių kalba. Pamaldų dalyvių tarpe buvo žmonių iš Petrozavodsko, Karelijos sostinės, kur yra suomių liuteronų bendruomenė, aptarnaujama esto pastoriaus. Be to, estų kunigai aptarnauja penkias vokiškai kalbančias bendruomenes Estijoj.

Ekonominė tikinčiųjų būklė esanti gana nebloga. Mažesnės bendruomenės padeda viena kitai.

Iš pastebėtų sunkumų M. Juva mini, kad krikštų, sutvirtinimų ir santuokų skaičius, palyginti, esąs mažas. Laidotuvės pralenkia visas kitas pamaldas. Nors tikintiesiems buvo leista spausdinti keletą knygų, tačiau religinės literatūros dar labai trūksta. Valstybė ir visa švietimo sistema yra ateistinė, išvystytas labai didelis spaudimas ypač į jaunimą.

Latvijoj liuteronų esą 350.000, Estijoj — 300.0000, Lietuvoj — 20.000.

Apie Lietuvos liuteronus minėti lankytojai tikslesnių žinių nepaskelbė. Jie tik paminėjo kun. J. Kalvano pareiškimą, esą Lietuvos liuteronai nėra įvelti įtampon tarp valdžios ir kaikurių katalikų grupių. Čia, matyt, turima galvoje Lietuvos katalikų kova legaliomis priemonėmis prieš tikėjimo persekiojimą, prieš nesilaikymą net pačios sovietų konstitucijos.

Kardinolo žodis

Religinė būklė Baltijos kraštuose, ypač ryšium su Lietuvos katalikų peticija Jungtinių Tautų gen. sekretoriui ir R. Kalantos susideginimu, tapo gana plačiai žinoma. Kai susitiko Brežnevas ir Niksonas Vašingtone, JAV-ių vyskupų konferencijos pirm. kardinolas J. Krol paskelbė pareiškimą, kad tiedu vyrai turėtų aptarti ne tiktai karinius pavojus, bet ir humanistinius. Jis priminė, kad dabar sueina 10 metų nuo popiežiaus Jono XXIII enciklikos "Taika žemėje", kuri skelbia laisvę išpažinti Dievą pagal savo sąžinę ir emigruoti į pasirinktą kraštą. Savo pareiškime kardinolas priminė, kad religijos persekiojimas Sov. Sąjungoje ypač buvo iškeltas 17.000 lietuvių skundo Jungt. Tautoms ir lietuvio kataliko susideginimo. Ar šis priminimas Brežnevo - Niksono pokalbių išvakarėse buvo išgirstas, tuo tarpu nėra ženklų. Galimas betgi dalykas, kad ryšium su atoslūgiu politinėje srityje, ateis sušvelnėjimas ir religinėje. **Ms.**

KANADOS ĮVYKIAI

KYLA GAMINIŲ KAINOS

Kanados statistikos paskutiniais duomenimis, maisto gaminiai birželio mėnesį pabrango 2%. Jų kainų pakilimas per pastaruosius 12 mėnesių siekia net 16,7%, o per pastaruosius penkerius metus — 25%. Dolerio perkamoji vertė nuo 1961 m. nukrito iki 67 centų, įskaitant maisto gaminių ir pragyvenimo padidėjusias išlaidas. Finansų ministerio J. Turner pranašautas kainų stabilizavimasis šių metų antroje pusėje nepasitvirtins. Ekonomistai pranašauja tolimesnį kainų kilimą. Konservatorių vadas R. Stanfieldas federaciniame parlamente dar kartą pakartojo savo siūlymą tuojau įvesti kainų ir atlyginimų užšaldymą bei kontrolę sekančių pusantrų metų laikotarpiui. Premjeras P. E. Trudeau vėl atmetė kainų ir atlyginimų kontrolę, teisindamasis, kad įstatymo keliu kainų nepavyks sukontroliuoti, nes maisto gaminių kilimą skatina jų trūkumas pasaulyje. Tenka sutikti, kad maisto trūksta pasaulyje, bet jo trūkumo nėra Kanadoje. Teisinamasi taip pat, kad netikslu būtų apkarpyti ūkininkų pajamas, tačiau iš tikrųjų tos jų pajamos dėl maisto gaminių pabrangimo nedidėja, tik padidinamas įvairių tarpininkų pelnas.

Nemažesnę problemą sudaro nuolatinis namų kainų kilimas. A. E. LePage namų pardavimo bendrovė neseniai paskelbė namų pabrangimo duomenis Kanadoje. Brangiausi namai dabar yra Toronte, kur kainos vidurkis jau siekia net $39.092, kai tuo tarpu Montrealyje tebėra $25.061. Minėtoji studija pateikia namų kainų vidurkį visose Kanados provincijose, skliausteliuose pridėdama pernykštį namų kainos vidurkį: Britų Kolumbijoje vidutinė namo kaina yra $29.084 (pernai buvo $25.730), Albertoje — $26.922 ($25.056), Saskačevane — $17.977 ($16.725), Manitoboje — $19.752 ($19.448), Ontario — $32.382 ($29.106), Kvebeke — $25.430 ($27.175), Atlanto provincijose — $23.085 ($22.566). Taigi, visose provincijose konstatuojamas didesnis ar mažesnis namų pabrangimas, išskyrus Kvebeką, kur namų kainos sumažėjo 8,6%. Ontario ekonominė taryba, jieškodama namų kainų kilimo priežasties, paskelbė studiją, kurioje pagrindinė kaltė suverčiama sklypų pabrangimui. Studijos autoriai siūlo Ontario vyriausybei savo lėšomis pravesti kelius, kanalizacijos sistemą statyboms numatytose vietovėse, kad paruoštų sklypų pasiūla prašoktų jų paklausą. Ontario vyriausybė kartu su federacine vyriausybe turėtų pradėti supirkinėti priemiesčiuose esančią žemę ir iš anksto pasirūpinti sklypų atsargomis. Dabar tokią žemę supirkinėja spekuliantai, kuriem rūpi greitas milijoninis uždarbis.

Dr. S. Haidasz, valstybės ministeris daugiakultūriams reikalams, Edmontone įvykusiame Kanados ukrainiečių profesijonalų ir verslininkų suvažiavime pranešė, kad šiais biudžetiniais metais skelbimams etninėje spaudoje bei kitose etninėse ryšių srityse yra numatyta $500.000. Skelbimų tikslas — nepakankamai anglų ar prancūzų kalbą mokančius kanadiečius supažindinti su pensijų reikalais, imigracijos taisyklėmis, vartotojų apsauga bei kitomis federacinės liberalų vyriausybės programomis. Šiuo žingsniu taipgi siekiama suteikti pilną pripažinimą etninei spaudai ir kitoms etninių grupių naudojamoms ryšių priemonėms.

Skaitytojų pasipiktinimą dienraščių laiškų skyriuje sukėlė Toronto Maple Leaf Gardens pastato direktoriaus Harold Ballard pareiškimas spaudos konferencijoje. Šis asmuo yra gavęs keletą metų kalėjimo už šimtatūkstantinės dolerių sumos išeikvojimą. Bausmę jis atlieka Ontario provincijos Millhaven nauiame kalėjime ir greit bus kvalifikuotas gauti likusios bausmės suspendavimą. Išleistas iš kalėjimo vienam savaitgaliui, spaudos atstovams jis teigė, kad Millhaven kalėjimas esąs panašus į gerą motelį. Kaliniai ten kasdien turi geriausių kepsniu pasirinkimą, spalvotos televizijos priimtuvus ir netgi gerai įrengtą golfo aikštę. Gyvenimas ten esąs taip gražus, kad H. Ballard nekantraudamas laukiąs grįžimo į tą Millhaven motelį. Skaitytojai savo laiškuose stebėjosi šio žmogaus nachališkumu. Nors teismas jį pripažino kaltu, iš jo žodžių nematyti jokio apgailestavimo padaryto nusikaltimo. Laiškų autoriai stebisi, kodėl tokiam asmeniui sudaromos tokios geros sąlygos kalėjime. Ar dėlto, kad jis yra milijonierius? Mažesnes sumas išeikvoję eiliniai kanadiečiai gauna ilgesnes kalėjimo bausmes ir menkesnes privilegijas blogesniuose kalėjimuose. Bausmių dovanojimą peržiūrinčiai komisijai patariama bausmės nedovanoti H. Ballardui ir jį perkelti iš Millhaven motelio į Kingstono kalėjimą, kuris turi tik mūro sienas ir cementinį kiemą.

Ontario teisingumo ministeris D. Bales praneša, kad šį rudenį Toronte bus atidarytas specialus tribunolas taisykles pažeidusiems automobilių vairuotojams. Jame provincinius teisėjus pakeis eiliniai teisėjai, o kaltintojai bus ne policininkai, bet specialiai paruošti civiliai asmenys. Taisyklių pažeidėjams bus skiriamos piniginės baudos ir priverstinis vairavimo mokyklų lankymas, kur jie bus supažindinti su taisyklėmis ir atsargumo priemonėmis. Ontario susisiekimo ministeris G. Carton taipgi paskelbė planuojamas priemones automobilių nelaimėms sumažinti. Numatoma įvesti priverstinį apsaugos diržų naudojimą, saugaus važiavimo centrų lankymą, naują automobilių vairuotojų leidimu klasifikaciją ir net taisykles dviratininkams. G. Carton pateikė liūdną 1972 m. statistiką. Pasirodo, tais metais automobilių skaičius Ontario provincijoje padidėjo 5,3% iki 3.379.000, žuvusiu asmenu skaičius pakilo 9,3% iki 1.934, sužeistųjų —

(Nukelta į 6-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

ARGENTINOJE ATSISTATYDINO PREZ. H. CAMPORA IR VICEPREZ. V. S. LIMA, paruošdami kelią J. Peronui į valdžią. Prez. H. Campora, prieš atsistatydindamas, grąžino J. Peronui jo turėtą generolo leitenanto laipsnį ir teisę dėvėti uniformą. Karinį J. Perono laipsnį buvo panaikinę kariuomenės sukilėliai, kurie 1955 m. jį pašalino iš prezidento pareigų. Laikinį krašto valdymą dabar perėmė parlamento vadas R. A. Lastiri, kuris turės pravesti naujus prezidento rinkimus. Spėjama, jog J. Peronas stengsis prišnekinti savo pagrindinį varžovą R. Balbiną, priklausantį radikalų partijai, būti kandidatu į viceprezidentus. H. Camporos atsistatydinimas po 50 dienų prezidentavimo nėra jokia staigmena, nes į rinkimus jis ėjo vien tik dėlto, kad juose nebuvo leista dalyvauti pačiam J. Peronui, o, be to, jį asmeniškai kandidatu į prezidentus buvo pasirinkęs J. Peronas. Peronistų sąjūdis remiasi darbininkais ir darbo unijomis. J. Peronas, būdamas prezidentu 1946-55 m., įgyvendino daug socialinių reformų, kurios ištuštino II D. karo metais prekybos dėka sudarytas valstybės iždo atsargas. Didoką pinigų sumą jis išsivežė Ispanijos tremtin. Karinės vyriausybės neįstengė išspręsti ekonominių problemų ir sustabdyti infliacijos. Kad J. Peronas bus išrinktas Argentinos prezidentu, netenka abejoti, nebent vėl įsikištų kariuomenė. Tačiau neatrodo, kad 77 metų amžiaus senis įstengs išvesti Argentiną iš jos dabartinio chaoso. Šį kartą jis neturi vėžiu mirusios žmonos Evitos, kuri sugebėdavo įaudrinti ir uždegti mases. Peronistų jaunimo grupėje dabar yra nemažas skaičius marksistų ekstremistų, kurie kertasi su dešiniojo sparno žmonėmis, terorizuoja užsieniui priklausančių įmonių vadovybę, reikalaudami milijonų dolerių už pagrobtus įkaitus. Net ir pats J. Perono grįžimas Buenos Aires aerodrome buvo aplaistytas jo susikirtusių šalininkų krauju — žuvo 25, sužeistų buvo keli šimtai. Taigi, kraštui reikia ne tik kietos prezidento rankos, bet ir griežtos peronistų sąjūdžio reformos, kuriai pravesti J. Peronas jau yra persenas.

SAUSI VĖJAI

Sovietų spauda, aprašydama Europos saugumo konferencijos pirmąją dalį Helsinkyje, pagrindinį dėmesį skyrė savo užsienio reikalų ministerio A. Gromyko paskelbtiems principams, nors Kremlius jų nežada laikytis, nes tokiu atveju iširtų visa Sovietų Sąjunga. "Pravda" tik paminėjo darbotvarkėn vakariečių įtrauktą laisvesnį keitimąsi žmonėmis ir idėjomis, pridėdama pastabą, kad kaikurie vakariečių reikalavimai nėra realistiniai. Pats A. Gromyko sakėsi tikįs, kad konferencija gali atnešti gerą derlių, jeigu jo nesunaikins sausi vėjai. Tais sausais vėjais jis greičiausiai laiko Vakarų valstybių reikalavimą plačiau atverti Sovietų Sąjungos sienas ir atsisakyti ginkluoto kišimosi į satelitų vidaus reikalus. Toronto dienraštis "The Globe and Mail" paskelbė trumpą žinutę, kad Helsinkio konferencijos metu iš Suomijos į Švediją pabėgo 50 sovietų darbininkų, tiesusių vamzdžius naftotiekiui ar dujotiekiui. Laikraštis taipgi pabrėžė, kad daugumas tų bėglių yra estai. Jų pabėgimas liudija, kad jie nesitiki jokio didesnio Sovietų Sąjungos sienų atidarymo ir todėl nutarė nepraleisti susidariusios progos.

PREZIDENTAS LIGONINĖJE

Infekcinis plaučių uždegimas privertė prez. R. Niksoną apie savaitę laiko praleisti Bethesda karo laivyno ligoninėje ir atidėti rudeniui Pakistano prez. A. Bhutto vizitą. Jam taipgi teko atidėti susitikimą su senatorium S. Ervinu, Watergate incidentą tiriančios senato komisijos pirmininku. Šioje komisijoje liudijęs prez. R. Niksono bičiulis ir buvęs teisingumo ministeris J. Mitchell pareiškė, kad prezidentui pats incidentas ir maskavimo bandymai nebuvo žinomi, nes jis nepainformavo R. Niksono, nenorėdamas pakenkti rinkimams ir įvelti Baltųjų Rūmų pareigūnus. J. Mitchell asmeniškai prisiima kaltę dėl nutylėjimo, bet sakosi niekada nedavęs savo sutikimo politiniam špionažui ir nepatvirtinęs planų. Prez. R. Niksonui pagrindinį rūpesti vis dar sudaro Vietnamas ir ypač Kambodija. Jam, atrodo, stengiasi padėti sovietų kompartijos vadas L. Brežnevas. Oficialiame Š. Vietnamo kompartijos vado L. Duan ir premjero P. V. Dong priėmime Kremliuje L. Brežnevas pabrėžė, kad sovietų atstovo parašas Paryžiaus taikos sutartyje įpareigoja visas šalis pilnai laikytis šios sutarties paragrafų. Taiką Indokinijos kraštuose L. Brežnevas prijungė prie savo taikos plano, kuris esąs skirtas visam pasauliui.

PLEČIA SANTYKIUS

JAV valstybės sekr. W. Rogers, grįždamas iš konferencijos Helsinkyje, užsuko į Čekoslovakiją ir pasirašė naują konsulinę sutartį su užsienio reikalų ministeriu B. Čnupeku. Sutartis numato platesnius diplomatinius ryšius ir įpareigoja abu kraštus leisti atstovybių pareigūnams aplankyti suimtus jų piliečius JAV ir Čekoslovakijoje. W. Rogers taipgi įteikė B. Čnupekui 31 asmens sąrašą. Šie septyniolikos šeimų asmenys nori išvykti pas savo artimuosius, kurie 1967-69 m. išvažiavo iš Čekoslovakijos ir apsigyveno JAV. Pokalbiuose buvo paliesta labai griežta Čekoslovakijos propaganda JAV atžvilgiu, atsiskaitymas už JAV piliečių nusavintą turtą. Konferencija nusavintų nuosavybių klausimu prasidės rugsėjo 10 d. Prahoje. Tik išsprendus šį reikalą, JAV galės pradėti plėsti prekybinius ir ekonominius ryšius su Čekoslovakija.

NAUJA VALSTYBĖ

Bahamos sostinėje Nassau princas Karolis įteikė premjerui L. Pindlingui raštą, kuriuo Britanija šiai savo kolonijai po 244 metų suteikia pilną nepriklausomybę. Naująją valstybę sudaro apie 700 koralinių salų bei saleliu su 185.000 bahamiečių. Prieš Bahamos nepriklausomybę buvo nusistačiusi nedidelė baltųjų mažuma, bet Britanijos parlamentas ją patvirtino gegužės mėnesį. Bahamą valdo premjero L. Pindlingo progresyviųjų liberalų partija, valdžion su nežymia atstovų dauguma atėjusi 1968 m. ir dabar jau kaip reikiant sutvirtinusi savo pozicijas.

KOMPARTIJOS KONGRESAS

Diplomatinių sluogsnių pranešimu iš Pekingo, Kinija ruošiasi X kompartijos kongresui, kuris bus sušauktas rugpjūtyje ar rugsėjyje. Kongresas patvirtins naują konstituciją, išrinks naują centrinį komitetą ir politbiurą. Naujoji konstitucija pakeis IX kompartijos kongrese 1969 m. priimtą dokumentą, kuriame kompartijos vado Mao įpėdiniu buvo numatytas krašto apsaugos ministeris Lin Piao. Jis buvo apkaltintas sąmokslo rengimu prieš Mao ir žuvo lėktuvo nelaimėje Mongolijoje, bandydamas pabėgti į Sovietų Sąjungą. Po kompartijos suvažiavimo bus sušauktas Kinijos liaudies kongresas patvirtinti padarytiems vadų pakeitimams.

PROTESTO BALSAI

Aštrių protesto balsų susilaukė Portugalijos premjero M. Caetano viešnagė Britanijoje. Darbiečių vadas H. Wilson ir spauda apkaltino Portugaliją masinėmis negrų žudynėmis Mozambiko kolonijoje. Skelbiama, kad ten praėjusių metų pabaigoje buvo nušauta 400 negrų. Civilinių teisių organizacijos ir parlamentarai sukėlė tokį triukšmą, kad premjeras E. Heath buvo priverstas leisti debatus šiuo klausimu parlamente, kai svečias jau bus atvykęs Britanijon. Portugalija šį nusikaltimą yra paneigusi, ir niekas neturi konkrečių įrodymų. Juos žada parūpinti iš Ispanijos į Britaniją atskridęs kun. A. Hastings, teigiantis, kad jam žudynių filmą bei kitus įrodymus pavyko gauti iš Mozambike dirbančių dviejų misijonierių.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $7, pusmetinė — $4. Rėmėjo prenumerata $10
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $7 per year, $4 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ont., Canada
M6J 1W4 Tel. 368-6813

VIENA NAKTIS SUOMIŲ KALĖJIME

Estų žurnalisto ir visuomenės veikėjo G. Kahar pareiškimai

Kanados estų taryba gavo pranešimą iš savo nario G. Kahar, dalyvavusio estų delegacijoj Helsinkyje, kur įvyko Europos saugumo konferencija. G. Kahar, Kanados estų tarybos politinės komisijos pirmininkas, kartu su lietuvių ir latvių atstovais buvo suimtas suomių policijos ir vieną naktį praleido jų kalėjime. Pasak jo, suėmimas įvyko liepos 5 d., 10 v. r. Pats Kahar ir JAV estas Ilmar Pleer judomais laiptais kilo augštyn savo kamabrių link "Intercontinental" viešbutyje. Tuo momentu jie nedalino kvietimų į spaudos konferenciją nei antisovietinių lapelių. Prisiartino maždaug dvylikos policininkų būrys, paklausė pavardžių ir čia pat suėmė. Abu suimtieji buvo nuvesti į viešbučio keltuvą, kuriame atsitiktinai buvo JAV valstybės sekretorius W. Rogers su žmona. I. Pleer skubiai kreipėsi į jį ir paaiškino situaciją. Abu suimtieji buvo nugabenti į Helsinkio policijos būstinę, o iš ten — į Espo kalėjimą už Helsinkio miesto miškingoje vietovėje. Juos vežė Mercedes limuzinu 180 km. į valandą greičiu. Kiti septyni baltiečiai, jų tarpe 4 lietuviai, taipgi buvo suimti, nugabenti į tą patį kalėjimą ir uždaryti vienutėse, kuriose nebuvo nei langų, nei grotų ant durų. Vienutės buvo švarios, bet nakvoti reikėjo ant cementinės plokštės.

Visus devynis baltiečius tardė politinės policijos pareigūnai. G. Kaharą tardė Helsinkio detektyvų viršininkas ir jaunas teisininkas, augštas policijos pareigūnas. Tardymas truko 6 valandas ir buvo gana kietas, bet šiaipjau suomių policija buvo mandagi, simpatinga, suprantanti. Kartais ji nejaukiai jautėsi dėl savo prievartinio vaidmens. Kai suimtiesiems teko persikelti iš vieno kalėjimo į kitą, policija leido nuvykti į savo viešbutį ir pasiimti reikalingus daiktus.

Suimtųjų baltiečių devyniukė, kaip juos vadino suomių spauda, nutarė protestuoti bado streiku prieš neteisėtą suėmimą. Vienas baltiečių išgėrė kavos puoduką su maloniais policijos šeimininkais, kurie davė net cigarečių, bet po to visi baltiečiai atsisakė valgyti, nors stalas buvo apkrautas valgiais, o tarnautojai siūlė savo paslaugas. Baltiečiai sutiko priimti tiktai vandenį, kurio policija pakankamai parūpino.

Nė vienas iš tardytojų gerai nemokėjo anglų kalbos ir dėlto sunku jiems buvo susikalbėti su kaliniais. Dėl tos priežasties G. Kahar ir kiti trys atsisakė pasirašyti tardymo protokolus. Be to, jie rėmėsi prielaida, kad buvo neteisėtai suimti.

Visas incidentas jau buvo žinomas JAV valstybės sekretoriaus W. Rodgers ir Kanados užsienio reikalų ministerio M. Sharp štabams. Jie ir ambasadų pareigūnai jau sekė įvykį. Pagaliau Kanados ir JAV intervenciją įtikino Suomijos vidaus ir užsienio reikalų ministerijas neįteikti kriminalinių kaltinimu. Ir taip G. Kahar bei kiti aštuoni baltiečiai buvo paleisti liepos 6 d., 1 v. p. p. Policijos prižiūrimi, paleistieji turėjo persikelti į "Marski" viešbutį. Jiems buvo pasakyta, kad nuo šiol bus Suomijos valstybės organų globoje iki šeštadienio vakaro. Be to, buvo perspėti, kad neorganizuotų spaudos konferencijos, susilaikytų nuo politinės veiklos ir nesikištų į konferencijos darbus.

G. Kahar pastebėjo, kad sutiktoji Suomijos policija atrodė keistai: nešiojo ilgus šviesius plaukus, hipiškas aptemptas kelnes su kyšančiais revolveriais iš jų užpakalinių kišenių. Visą laiką ji buvo mandagi, kartais visai nerūpestinga.

G. Kahar grįžo į Torontą per Stockholmą ir Londoną, kur buvo trumpam sustojęs.

Mūsų skyriaus narei

a†a Agotai Kochankienei

iškeliavus amžinybėn, skausmo prislėgtiems — vyrui DOMUI, dukrelėms — TERESEI ir RAMONAI, sūnui TOMUI, broliams JONUI ir PRANUI LEKUČIAMS, seseriai MARIJAI su šeima bei visai giminei gilaus liūdesio valandoje reiškiame nuoširdžią užuojautą —

K. L. K. Moterų Dr-jos Hamiltono skyrius

A†A

AGOTAI KOCHANKIENEI

mirus, jos vyrą DOMĄ, dukreles TERESĘ, RAMONĄ ir sūnų TOMĄ, brolius JONĄ ir PRANĄ LEKUČIUS nuoširdžiai užjaučia —

Hamiltonas, Ont. *V. Miškinis*

Mūsų kredito unijos narei ir tarnautojai

a†a Zinai Piečaitienei

mirus, jos vyrui JUOZUI, sūnums DANIUI, ARUI, LINUI ir RIMUI, jos broliams, tėvams ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Litas" valdyba

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

P. L. B. švietimo taryba

PLB valdyba, išrinkta III PLB Seime 1968 m., vieną savo narį išrinko PLB švietimo tarybos pirmininku. Tos pareigos teko mokyt. A. Rinkūnui. Žinodamas faktą, kad pagrindinės lietuvių švietimo šaknys išeivijoje glūdi JAV-se ir Kanadoje, jis sudarė švietimo tarybą šios sudėties: vicepirmininkai — J. Kavaliūnas (JAV švietimo tarybos pirm.) ir L. Tamošauskas (Kanados LB švietimo komisijos pirm.), iždininkas — St. Rudys (JAV LB švietimo tarybos mokyklų inspektorius) ir sekretorė — mokyt. J. Rinkūnienė.

Pirmasis PLB švietimo tarybai tekęs darbas buvo pravesti PLB valdybos paskelbtus 1969 — Lietuvių Švietimo ir Šeimos Metus. Buvo sudarytas planas išjudinti mokinius specialiomis varžybomis, varžantis vienos mokyklos, kelių mokyklų, krašto ir gal net laisvojo pasaulio ribose. Mokytojai nutarta atžymėti specialiais padėkos lakštais, o šeimoms išleisti V. Čižiūno knygą "Šeima tautinėje bendruomenėje". Praktikoje, deja, šis planas sutiko daug kliūčių. Mokinių varžybos nuėjo tik iki kelių tarpmokyklinių ribų. V. Čižiūno knyga pavėlavo tiems metams išeiti ir išėjo vėliau. Geriausiai vyko mokytojų atžymėjimas: buvo įteikta daugiau kaip 600 padėkos lakštų, daugiausia JAV-se, Kanadoje ir Australijoje.

Specialiems metams praėjus, PLB švietimo taryba daugiausia koncentravosi į lituanistinio švietimo modernėjimo pagreitinimą ir į ryšių palaikymą su kitais kraštais. Pirmuoju atveju buvo propaguojama beskyrės sistemos mintis, konkrečiai dalyvaujant naujųjų mokslo priemonių gamyboje, pradėtoje Kanadoje: tėvynės pažinimo skaidrių skaičius padidintas iki 700, pradėtos gaminti uždavininės kortelės, kurių pirmoji dėžutė, skirta nepriklausomai Lietuvai, jau išėjo iš spaudos. Tam darbui vadovavo mokyt. V. Matulaitis. Naujosios metodologijos idėjos buvo propaguotos spaudoje, mokytojų suvažiavimuose bei stovyklose, įskaitant ir parodomąsias pamokas.

Remtos ir kitų kraštų panašios pastangos. Tiems, kurie domėjosi, bet negalėjo sumokėti, skaidrės ir uždavininės kortelės duotos nemokamai, arba paremtos vietinės pastangos, pvz. kalbos skaidrių pasigaminimas Brazilijoje.

PLB šviet. tarybos susirašinėjimo su kitais kraštais rezultatai matyti iš čia skelbiamos statistikos ir keliamų problemų, bet, apskritai sakant, didesniems užsimojimams, pvz. pasikeitimui mokytojais, trūko pinigų. Tai rodo ir PLB šviet. tarybos penkerių metų balansas, kuris siekė vos $2,000. Pajamų "gerasis dėdė" buvo JAV Lietuvių Fondas, per PLB valdybą davęs daugiau kaip $1.300. Daugiausia išleista spaudiniams, kurie, savo ruožtu, yra davę ir kelis šimtus dolerių pajamų. Naujai PLB švietimo tarybai iždė liks keliasdešimt dolerių.

Laisvojo pasaulio lituanistinės mokyklos

1968-73 metų laikotarpyje laisvajame pasaulyje veikė šių paskirčių lituanistinės mokyklos: vaikų darželiai, pradžios mokyklos, augštesniosios mokyklos-gimnazijos, mokytojų paruošimo įstaigos, kursai prie universitetų ir specialios paskirties mokyklos.

a. Vaikų darželiai

Jie yra dviejų rūšių: pilno laiko ir šeštadieniniai. Jų statistika tokia:

KRAŠTAS	pilno dar.	pilno vaikų	šešt. dar.	šešt. vaikų
JAV	2	30	17	189
Kanada	2	20	3	35
Australija	4	46	0	0
	8	96	20	224

Pilno laiko darželiai atsirado anksčiau privačia iniciatyva — atskirų mecenatų ar vienuolynų. Jie yra gerai įrengti ir turi pripažinto cenzo mokytojus, bet sudaro sunkumų tėvams, priverstiems vežioti mažus vaikus kasdien ilgomis distancijomis. Šeštadienio darželių idėja yra gana nauja ir turi didelį pasisekimą. Jų minusas: kasdien vaikai eina į svetimos kalbos darželį.

b. Šeštadienio pradžios mokyklos

Pagrindinis jų tipas yra 8 metų mokykla, dirbanti po kelias valandas šeštadieniais. Šalia to, yra visa eilė variantų. Kaikuriose JAV vietovėse parapijinės mokyklos, veikiančios prie lietuviškų parapijų, skiria vieną ekstra pamoką kasdien lituanistiniams dalykams (po kitų pamokų). Trys didžiosios Kanados mokyklos ir viena kita J. A. V-se turi ne 8, bet 10 metų kursą, kur 9-10 metais einama gimnazijos programa. Visoje eilėje kraštų dėl mažo tautiečių skaičiaus ir jų išsiskirstymo dideliuose plotuose neįmanoma surinkti į vieną vietą bent kiek didesnį vaikų skaičių nors ir šeštadieniais. Tuo atveju tenkinamasi sutelkti bent mažus vaikų būrelius į kokį didesnį kambarį ir visus kartu pamokyti lituanistinių dalykų (savotiška primityvi beskyrė mokykla).

Pradžios mokyklų, kurias tinka tuo vardu vadinti, statistika yra tokia:

KRAŠTAS	mokyklų skaičius	mokinių skaičius
JAV-bės	52	2487
Kanada	9	712
Australija	9	198
Argentina	5	100
Brazilija	3	100
Vokietija	8	80
Venecuela	3	54
D. Britanija	3	40
Iš viso	89	3771

Kituose kraštuose dėl vaikų stokos mokyklos neveikia. Iš veikiančių trys pirmieji kraštai turi pilnai organizuotą švietimo sistemą su savo reikalui pritaikytais vadovėliais, visų dalykų programomis, švietimo tarybomis, organizuotu mokytojų paruošimu, o JAV-bės turi net savo lituanistinių mokyklų inspektorius.

c. Augštesniosios lit. mokyklos ir kursai

Juose stengiamasi daugiau ar mažiau eiti nepr. Lietuvos gimnazijos kursą. Vasario 16 gimnazija Vokietijoje yra šiuo metu vienintelė pilno laiko lietuviškoji gimnazija laisvajame pasaulyje. Ji yra ir seniausia — veikia jau 23 metus (nuo 18. 8. 1950). Šiuo metu gimnazijoje mokosi 90 mokinių ne tik iš Vokietijos, bet ir iš kitų laisvojo pasaulio kraštų. Gimnazija įsikūrusi savoje sodyboje su naujais pastatais. Gauna pašalpą iš krašto valdžios.

Prieš kelerius metus užsidarius Tėvų pranciškonų Šv. Antano gimnazijai, JAV-bėse pilno laiko liet. gimnazijos nebėra. Tą spragą kiek užtaiso šeštadieninė augštesnioji lituanistinė mokykla Čikagoje ir jau minėtos augštesniosios klasės (9 ir 10) prie kaikurių pradžios mokyklų. Kanadoje būklė panaši, tik augšt. lit. mokyklos vietoje veikia augšt. lituanistiniai kursai, šiuo metu belikę vieninteliai Toronte (kursams — seminarui po daugelio metų veiklos Montrealyje užsidarius).

Australijoje veikia dveji augštieji lit. kursai — Melburne ir Adelaidėj. Melburno kursai yra įjungti į Viktorijos provincijos Department of Education Schools of Languages sistemą, iš kurios mokytojai gauna algas.

d. Lituanistika vietiniuose universitetuose

Ji yra įsileista tik JAV-bėse: Čikagoje, Kente, Filadelfijoje ir Ročestery. Šalia lietuvių įnašų, kaikurie universitetai skiria savų lėšų tam reikalui. Kaip pavyzdys nurodomas Illinois universitetas Chicago Circle, nupirkęs didžiulę prof. A. Salio biblioteką.

e. Mokytojų parengimo institucijos

Mokytojų prieauglis lituanistinėms mokykloms yra viena didesnių p r o b l e m ų, nelengvai sprendžiamų. Pagrindinis tos problemos sprendėjas yra Pedagoginis Lituanistinis Institutas Čikagoje su savo akivaizdiniu ir neakivaizdiniu kursu. Neakivaizdinis kursas su savo paskaitomis pasiekia visą eilę kraštų. Šalia to, pedagoginio paruošimo kursai veikia lituanistinių mokyklų mokiniams šiose JAV-bių vietovėse: Klevelande, Detroite, Filadelfijoje ir Los Angeles. Panašus darbas dirbamas kasmetinėse mokytojų stovyklose JAV-bėse Dainavoje ir per vieninteli laisvojo pasaulio lietuvių pedagoginį žurnalą "Švietimo Gairės".

f. Specialios paskirties lituanistinės mokyklos

Tam tikras jų skaičius veikia laisvajame pasaulyje, bet apie daugelį jų mūsų turimos žinios yra ribotos.

Iš gerai žinomų paminėtina Tėvų saleziečių lit. gimnazija berniukams Italijoje, "Tėviškės" parapijos lit. mokykla Čikagoje, N. Pradėtosios Marijos seserų vedamas bendrabutis ir mokykla Putname, JAV. Iš Argentinos pranešama, kad ten veikia lituanistinė tautinių šokių mokykla, su ne tik šokių, bet ir lietuvių kalbos pamokomis.

Mūsų problemos

Visas jas suminėti dėl vietos stokos neįmanoma. Surašysime čia tik tas, kurios keliamos įvairių kraštų lituanistinio švietimo vadovų pranešimuose ir kurios būtų vertos diskutuoti PLB IV seimo lituanistinio švietimo sekcijoje.

a. Mokinių skaičiaus mažėjimą praneša beveik visi kraštai. Nurodomos priežastys — bendras vaikų skaičiaus mažėjimas laisvajame pasaulyje ir vis didėjantis jaunesnės kartos tėvų abejingumas lituanistiniam švietimui.

b. Mokytojų prieauglis, apie kurį kalbėjome anksčiau. Tai problemai spręsti žymiai padėtų lit. mokytojų jėgų pasikeitimas tarp atskirų kraštų, jeigu turtingesnieji kraštai būtų pajėgūs tokį pasikeitimą finansuoti.

c. Lėšos. Laimingiausias tuo atžvilgiu kraštas yra JAV-bės. Jų pranešime sakoma, kad per praėjusius metus tėvai sudėjo $150.000, Bendruomenė davė $5,000, tiek pat gauta iš JAV Lietuvių Fondo. Priešingoje pusėje stovi kraštai, kur tėvai beveik nieko nemoka, o mokytojai neretai turi savo lėšomis susivežti vaikus į mokyklėles, kurių vienintelis mokymui skirtas kambarys kartais neturi net reikiamų baldų. PLB seimo diskusijos šiuo klausimu turėtų būti gana įdomios.

d. Lietuviškai nekalbančių vaikų skaičius palengva didėja. Tą skaičių didina mišrios šeimos, o taip pat ir kaikurie jaunesnieji tėvai, kalbindami savo vaikus gyvenamojo krašto kalba. Tos problemos dar nesame nei pakankamai išstudijavę, nei jai pasiruošę.

e. Mokslo priemonės, pritaikytos gyvenamojo krašto sąlygoms: kalbos, vietinės sistemos, mokinių lituanistinio pajėgumo ir kitais atžvilgiais.

f. Vaikų - mokinių skaitiniai. Nežiūrint nemažų pastangų, ypač dedamų JAV, ta problema labai pamažu tejuda pirmyn.

Susumuojant, visas pranešimas yra ir liūdnas, ir linksmas. Liūdnas matant, kaip sunkiai spiriamės prieš nutautėjimo srovę, kuri jau antras šimtmetis neša geriausias mūsų emigracijos pastangas į kitataučių rankas. O visdėlto laikomės. Laikomės jau per daugelį metų mūsų lituanistinėse mokyklose išaugusiais vaikais ir vaikaičiais, Lietuvos nemačiusiais, bet ją mylinčiais. Ir tai yra džiuginančioji šio pranešimo dalis.

RUOŠIANTIS PLB SEIMUI

Išeivijos lietuvių švietimas

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės švietimo kelias 1968-73 metais

A. RINKŪNAS

Šviesiaplaukis padangių riteris

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

J. Vaičeliūnas

Vėl rytų fronte

1945 m. gegužės 8 d. karo veiksmai Europoje sustojo. Tik rusai ėjo pirmyn, nes jiems tas ėjimas buvo lengvas.

Vokiečių JG-52 ir I-mos grupės štabai buvo Deutsch Brod, Čekoslovakijoje. Plk. ltn. H. Graf, JG-52 vadas, įsakė majorui E. Hartmanui atlikti žvalgybinį skridimą, patikrinti, kaip toli rusų priekiniai daliniai.

Erichas ir jo sparninis lakūnas pakilo paskutiniam skridimui. Jie atskrido prie Brun miesto, kuris degė. Rusų kolonos žygiavo į miestą. Staiga Erichas pastebėjo 8 rusų lėktuvus, kurie suko virš miesto. Kadangi karas buvo pasibaigęs, rusų atsargumas sumažėjo. Vienas rusas, kuris buvo netoli Ericho, matyt, džiaugsmo vardan, padarė oro kilpą. Kai jis buvo apsivertimo padėtyje, Erichas jau buvo prie jo ir paleido pilną ugnį. Lėktuvas užsidegė ir pradėjo kristi. Tai buvo Ericho paskutinis laimėjimas — 352. Jis buvo numušęs 261 vienmotorį ir 91 dvimotorį lėktuvą.

Erichas grįžo iš žvalgybos ir pranešė vadui apie rusų padėtį. Graf parodė Erichui radiogramą, kurioje buvo pasakyta, kad Grafas ir Hartmanas tuojau atskristų į Dortmundą ir pasiduotų anglams. Visi kiti JG-52 dalinio kariai lieka vietoje ir pasiduoda rusams. Toks įsakymas aviacijos viršininko gen. Seidemano. Grafas žvilgterėjo į Erichą.

— Generolas nenori, kad mes patektume rusų nelaisvėn, nes, skaitant per abu, esame numušę per 560 rusų lėktuvų, — tarė Grafas.

— Tai mes turime vykdyti generolo įsakymą? — paklausė Erichas.

— Žiūrėk, Erichai. Prie savo dalinio turime apie 2.000 moterų, vaikų ir senų žmonių. Tai mūsų dalinio karių šeimų nariai ar giminės. Ar mes galime išskristi, palikdami juos visus rusų malonei?

— Aš sutinku su jumis, — pritarė Erichas.

Taip pat jie nusprendė nepasilikti čia, kad nepatektų rusų nelaisvėn, o trauktis į vakarus ir pasiduoti amerikiečiams. Teko skubiai organizuoti pasitraukimą. Lėktuvai buvo apipilti benzinu ir sudeginti. Šaudmenys taip pat buvo susprogdinti.

Pasiduoda amerikiečiams

Netrukus 7.000 karių ir civilių masė pajudėjo į vakarus. Netoli Pisek vietovės jie sutiko pirmuosius amerikiečių dalinius. Tai buvo 16-tos šarvuočių divizijos daliniai. Grafas ir Hartmanas prisistatė amerikiečių karininkui. Amerikietis apie tai pranešė savo viršininkui. Netrukus iš 90-sios divizijos atvyko keliadešimt sunkvežimių su kariais. Dabar amerikiečiai pradėjo tvarkyti tą vokiečių masę. Atėmė ginklus, tik karininkams paliko pistoletus. Atėmė ir laikrodžius. Mjr. Grasseris paklausė amerikietį leitenantą: "Aš manau, kad jūs savo krašte turite gerų laikrodžių?" Tas atsakė: "Taip. Bet šie laikrodžiai yra mūsų suvenyrai".

Iš Ericho amerikiečiai atėmė laikrodį, užrašų knygą ir kitus dalykus. Bet Erichas buvo patenkintas, kad jie pateko pas amerikiečius. Jis buvo girdėjęs, kad rusai užimtose Vokietijos vietose sukelia laukiniškas orgijas. Amerikietis karininkas patvirtino, kad jie nebus atiduoti rusams.

Erichas nežinojo, kad amerikiečių priekiniai daliniai negalėjo daryti sprendimų dėl belaisvių. Rusai laikė save Čekoslovakijos išvaduotojais, todėl visi vokiečiai, kurie pateko amerikiečių nelaisvėn Čekoslovakijoje, turėjo būti perduoti rusams. Vėliau tas nuostatas buvo praplėstas, kad visi vokiečiai kariai, kurie kariavo rytų fronte, būtų perduoti rusams. Ypač tai buvo taikoma karininkams. Rooseveltas, Churchilis ir Stalinas Teherano konferencijoje tuo reikalu buvo susitarę. Stalinas buvo numatęs išžudyti 50.000 vokiečių karininkų. Gal toje konferencijoje Rooseveltas ir Stalinas tik pajuokavo, o dabar tai tapo tikrove.

JG-52 kariai ir civiliai buvo apgyvendinti l a u k u o s e prie Schuettenhofen, vakarinėje Bohemijoje. Greitai ta stovykla padidėjo iki 50.000 asmenų, nes į ją buvo atgabenta daug karių ir kiek civilių. Stovykloje gyvenimo sąlygos pasidarė baisios, ypač sanitariniu atžvilgiu. Dalis karių ir civilių iš tos stovyklos pabėgo, nes amerikiečiai sargybiniai į tai nekreipė dėmesio, o kartais jiems ir padėdavo pabėgti.

Aštuonias dienas vokiečiai išbuvo nelaisvėje be maisto, neskaitant savo turėtų gaminių ar pripuolamai gaunamo gabalėlio duonos iš amerikiečių karių. Visus belaisvius amerikiečiai buvo numatę perkelti toliau į vakarus — prie Regensburgo. Netrukus visi belaisviai buvo susodinti į sunkvežimius ir vežami į vakarus.

Atiduoda rusams

Sunkvežimių kolona, pavažiavusi keletą kilometrų, buvo sustabdyta prie didelės pievos. Čia buvo įsakyta visiems iš sunkvežimių išlipti ir pereiti į pievą, kurią buvo apsupę ginkluoti rusai. Kai vokiečiai lipo iš sunkvežimių, rusai pradėjo atskirti vyrus nuo moterų.

Iki amerikiečiai nuvažiavo, jie dar turėjo progos pamatyti jų sąjungininkų rusų barbariškus veiksmus. Vokiečiai vyrai buvo išrikiuoti, kuriuos saugojo nuogais durtuvais, automatais ir kulkosvaidžiais ginkluoti ir pusiau girti rusai. Kaikurie rusai griebė vokiečių moteris ir čia pat jas prievartavo, stebint amerikiečiams ir vokiečiams. Prievartavo net 8—14 metų amžiaus mergaites. Vieną moterį rusai išprievartavo, suspardė ir nušovė. Moterys, ypač jaunos, būdavo prievartautamos po keletą kartų. Rusai savo laukiniškas orgijas vykdė pasikeisdami. Laukiniškos orgijos užtruko iki aušros. Rytą kaikurios vokiečių šeimos rastos negyvos. Jos nusižudė dėl pergyvento pragaro.

Tokios raudonųjų orgijos ėjo per visą Vokietijos dalį, kurią užėmė rusai. Tai darė ne tik žemesnysis kariuomenės personalas, bet kartais ir augštesnieji pareigūnai. Vienas rusų generolas Čekoslovakijoje pareikalavo, kad jo patarnavimams būtų pristatyta 14-kos metų amžiaus vokietaitė. Tai pasekmės Stalino ir jo propagandisto J. Ehrenburgo, kuris per spaudą ragino raudonarmiečius žudyti vokiečius, prievartauti jų moteris ir mergaites.

Laukiniškos orgijos staigiai nutrūko, kaip jos staigiai prasidėjo. Kitą dieną atvyko rusų generolas. Jis nekreipė dėmesio į tai, kas čia įvyko, tik pareiškė rusams, kad yra išėjęs naujas įsakymas, draudžiąs tokius išsišokimus. Rusų plėšimai ir moterų prievartavimai buvo nuaidėję visame pasaulyje.

Vokiečių kareiviai ir puskarininkiai buvo atskirti nuo karininkų, moterys pavestos rusų karininkų apsaugai. Kareiviai buvo pašalinti. Jei kas peržengdavo naują įsakymą ir nuskriausdavo moterį, buvo žiauriai baudžiamas. Kartą nuskriausta mergaitė buvo paprašyta parodyti savo skriaudėjus. Visi trys atpažintieji buvo išvesti iš rikiuotės, jų rankos užnugaryje buvo surištos telefono viela ir visi trys buvo pakarti taip, kad juos matytų ir vokiečiai, ir rusai.

Erichui ir apie 60 kitų karininkų buvo pasakyta, kad jie traukiniu važiuos į Vieną, o iš tenai — namo. Jie tikrai važiavo į pietus keleiviniuose vagonuose, bet Vienos neprivažiavo — atsirado Rumunijoje. O iš ten jau gyvuliniame vagone dvi savaites važiavo į rytus. Pagaliau jie atvyko netoli Kirovo (Vjatka) esančią balotą vietovę, kur buvo maža stovykla, bet be pastatų. Jie tuos pastatus ir turėjo pasistatyti. Čia jau buvo apie 1500 vokiečių belaisvių, kurie kasė durpes. Darbas buvo sunkus, atliekamas kastuvais, be jokių mašinų, o maistas labai menkas.

Po penkių savaičių visi vokiečių karininkai nuo majoro ir augščiau buvo perkelti į Griazoviec stovyklą. Po metu iš durpyno į Griazoviec stovyklą atvyko kpt. Engelman. Jis papasakojo, kad tame durpyne iš 1.500 vokiečių belaisviu liko tik 200. Kiti mirė nuo šalčio, ligų ir bado.

(Bus daugiau)

PADĖKA

Mano mylimo vyro **ALFONSO** taip netikėtai ir ūmai atsivėrus amžinybės vartams, jį apgailėjo, pagerbė ir palydėjo mudviejų bičiuliai ir draugai, o mane, gilaus liūdesio ištiktą, jie nuoširdžiai užjautė, guodė ir globojo.

Velionis visad būdavo dėkingas už kiekvieną mudviem padarytą paslaugą. Dabar gi, jam amžinai nutilus, jo ir savo vardu nuoširdžiai dėkoju aš visiems, visiems jam paskutinį kartą patarnavusiems, o man tarusiems raminantį žodį ir teikusiems pagalbą mano gyvenimo ūkanose.

Elena Docienė

A†A

Žemės Ūkio Akademijos profesoriui agronomui

JONUI KRIŠČIŪNUI

mirus, jo sūnui VYTAUTUI, šeimai ir giminėms reiškiame gilią užuojautą —

Aldona ir Juozas Jankaičiai
Monika Žaliauskienė

Tragiškai žuvus

JONUI ELVIKIUI,

seserį ONUTĘ, brolį ANTANĄ ir artimuosius nuoširdžiausiai užjaučiame ir kartu liūdime —

"Aukuras"

Londono, Ont., šeštadieninės mokyklos mokiniai gegužės 6 d. mokslo metų užbaigimo proga turėjo išvyką autobusu į Detroito zoologijos sodą ir Greenfield istorinį kaimą. Kartu su mokiniais vyko visa eilė tėvų bei palydovų. Kelionė buvo smagi. Namo grįžo visi kiek pavargę, bet gerai nusiteikę. St. Kero nuotraukoje matome smagų momentą iš minėtos ekskursijos, kurios mokiniai dar ilgai neužmirš.

Marco Polo smėlio užneštomis pėdomis

Kelionės po Persiją įspūdžiai

Inž. Kostas Astravas

Keliauju Marco Polo keliu, kuriuo jis du kartu praėjo nuo Isfahano Shirazo, Persapolio, Yazdo, Indijos ir Kinijos link. Šiuo keliu traukė ir Aleksandras Didysis su savo armija Indijos link. Jis norėjo užkariauti visą pasaulį, bet, susitikęs kiniečius, pabūgo ir toliau nebėjo. Aleksandro Didžiojo nukariavimo pasekmes pamatysiu rytoj — tai griuvėsiai jo sudeginto Persapolio, tuo metu buvusio didžiausio kultūros centro. Jis apiplėšė persų karalių kapus. Tai liudija išlaužtos sunkaus akmens durys į kapų nišas ir suskaldyti sunkūs sarkofagų dangčiai. Ilsėdamasis po mūšių Persapolyje, buvo gundomas nugalėto Persijos valdovo haremo damų. Tai sukėlė jame baisų rūstumą, ir jis davė įsakymą uždegti Persapolį. Gaisro liepsnose žuvo persų kultūros lobiai — architektūra, didžiulė biblioteka ir kiti meno kūriniai. Tuo metu Persijos imperija, kuri nepripažino vergijos, buvo išsiplėtusi nuo Indijos iki Etiopijos ir valdė dabartinės Turkijos teritoriją.

Marco Polo buvo įdomi asmenybė. Jis viskuo domėjosi, vertėsi prekyba ir įdomiai aprašė savo kelionės įspūdžius po tolimus rytus. Jis priėmė budizmo religiją ir net tapo budistų šventuoju, vėliau buvo pakeltas net į jų apaštalus. Budistai, kaip ir krikščionys, turi jų dvylika. Jis tik vienas europietis jų tarpe. Jo biustą galima pamatyti Macau portugalų kolonijoje netoli Hong Kongo "Malonių deivės" šventykloje. Jis stovi apsirengęs auksu išsiuvinėtais rytietiškais drabužiais su kitais apaštalais, kurių viduryje matyti pats Buda.

* * *

Esu Shirazo mieste, vieno meto Persijos sostinėje. Miestas yra apsuptas dykumų, drėkinamas susikertančių upių, todėl yra žalias kaip smaragdas, emeraldas ar Kinijos jadas. Shirazas garsus savo praeitimi, kultūra, persiškų kilimų audimu, sidabro ir vario išdirbiniais, prekybininkų miklumu bei menu derėtis, žmonių švelnumu, bazarais ir emeraldo spalvos mečetėmis. Persai yra darbštūs ir preciziški žmonės. Jie gali išausti iš šilko kilimą, turintį net 1500 individualių mazgų viename kvadratiniame colyje. Tad maldos kilimas dviejų kvadratinių metrų turi 5 milijonus mazgų, kiekvienas individualiai iš skirtingų spalvų siūlų megztas ir nupjautas.

Shirazas didžiuojasi savo literatūrine praeitimi, nes jame gyveno du garsūs poetai — Sadi ir Hafez. Jie mirė maždaug prieš 500 metų. Jų kapai tapo tautinėmis šventyklomis, yra gausiai lankomi literatūros mėgėjų. Jų laikais persų kalba klestėjo, buvo paplitusi net Indijoj.

Shirazas turi ir baisius istorijos laikotarpius. Jame lankėsi ir paliko savo kelionių pėdsakus Auksinės Ordos kanai, jų tarpe Džengiskano anūkas Haluga ir Halugos anūkas Tamerlanas. Haluga, berods, 1239 m. sunaikino kultūros centrą Bagdadą, išžudydamas per kelias dienas vieną milijoną žmonių. Atėjęs ten, Tamerlanas po 130 metų žmonėms įbauginti sukrovė miesto centre tris galvų piramides, kiekvienoje 30,000 galvų. Jo kariai plėšė Shirazą, žudė žmones ir degino pastatus. Tamerlano mirtinas priešas Tochtomišas jieškojo pagalbos pas mūsų Vytautą Didįjį, bet tas mūsų istorijoje nutylima. Tai buvo didžiausias žydėjimas Auksinės Ordos imperijos, kuri valdė Indiją, Kiniją, dalį Sibiro, pasiekė Bagdadą ir buvo užsimaniusi sudeginti Kairo miestą. Jis buvo turkmenų sumuštas ir nuo to laiko prasidėjo jos byrėjimas. Kas yra susitikęs mongolus antro pasaulinio karo metu sovietų armijoj, težino, kad tai tie patys Džengiskano ir Tamerlano palikuonys.

* * *

Keliauju jau trys savaitės iš Kuwaito Kaspijos jūros link, iš ten į Azerbaidžaną pro Ararato kalną viduržemio jūros link, tada pajūriu šv. Pauliaus keliu į Saloniką. Iš ten ketinu pasiekti Atlantą ir laivu — Amerikos žemyną. Keliauju čia džypu, turinčiu galingą motorą. Jis, kaip kupranugaris, apkrautas vandens ir gazolino atsargomis, nugairintas smėlio audrų. Nežinau, ką daryčiau, jeigu jis atsisakytų vežti mane per šias dykumas.

* * *

Mahometo sekėjams Shirazas yra šventas miestas, nes jame ilsisi vienas jų imanas (šventasis), kurio vardą pamiršau. Apie jį aš vakar sužinojau, stovėdamas palmių pavėsyje ir tamsiame šešėlyje fotografuodamas į bazarą betraukiančius asilų ir kupranugarių karavanus. Jie nešė persiškus kilimus, arbūzus, vaisius ir visokius savo gaminius pardavimui. Retkarčiais tarp jų praeidavo ir maldininkų grupės, iš kurių sužinojau apie šį imaną. Jų drabužiai rodė, kad jie yra nuo Pakistano, Afganistano ar šiaurinės Indijos pasienio. Jie atkeliavo čia per dykumas, kalnus ir plėšikų patruliuojamus kelius aplankyti imano, kuris mirė čia prieš kelis šimtmečius. Šitiems mahometonams imanas yra svarbesnis, negu Mahometas Mekkos mieste. Daugumas mahometonų tai semitinės tautos, iškalbios, gyvos, mokančios kitus įtikinti, labai spalvingi žmonės, turį daug religinių sektų, tarp kurių vyko labai sudėtingi karai. Jų net Hollywoodo filmų bendrovės nesugebėtų atitinkamai pavaizduoti. Jie visą laiką vieni kitiems pjovė gerkles. Ir dabar pjautynės tarp jų tebevyksta, tik, žinoma, mažesniu mastu. Tai būdinga visiems mahometonams, ypač arabams. Fotografavimas čia yra labai pavojingas dalykas. Mahometonai tiki, kad po mirties jų sielos pasiliks čia, žemėje, ant tos fotografijos ir negalės nueiti pas Alachą į rojų.

Stebėdamas saulės išdžiovintus maldininkų veidus, užsigeidžiau pamatyti tą imaną, kurio nei pats Marco Polo nėra matęs. Mat, jis, kaip ir aš, nebuvo mahometonas. O ten kitatikių į vidų neleidžia pas šventąjį — pagavę gali vietoje užplakti. Išstudijavęs visas galimybes ir rizikas, rytą atsikėlęs pradėjau ruoštis vizitui pas šį šventąjį. Išsirinkęs gerą persą barzdaskutį viduryje bazaro, atsisėdau ant akmens palmės pavėsyje ir leidau jam apskusti mano pražilusią barzdą indo-sahibo stiliumi. Apsivilkau khaki spalvos drabužius. Tokią spalvą mėgsta profesijonalai kariautojai sikkai: iki kelių kelnės, ilgos kojinės. Ant galvos užsidėjau žalią turbaną ir tamsius saulės akinius. Po pažastimi paslėpiau foto aparatą. Žodžiu, buvau pasiruošęs nuotykiui. Drąsai išgėriau dvi taurele degtinės ir mikliai iššokau iš savo džypo. Palikau jį neužrakintą, jei kartais reikėtų greitai iš čia išvykti. Jam saugoti pasamdžiau netoliese arbūzus pardavinėjantį čigoną, kuris čia pat prie mano džypo prisirišo savo asilą. Automobilio raktus įsidėjau į tuščią kišenę, o prie raktų paruošiau peilį asilo apinasriui nupjauti. jei kartais tektų labai skubiai iš čia išvykti.

Mane čia daugumas žmonių laiko indiečiu, tad aš vaidinu sahibą. Tai man labai sekasi, kol neatidarau savo burnos. Saltais žingsniais, maldingai nusiteikęs, kaip ir visi, įsimaišiau į maldininkų eiles. Priėjęs šventyklos vartus, atidaviau savo batus apsaugai ir, triukšmingai įmetęs didelį persišką pinigą į varinį dubenį kaip bakšišą, įėjau į vidų. Atrodė kaip Dantės aprašytas rojus. Grindys buvo išklotos gal pusės milijono dolerių vertės persiškais kilimais. Lubos ir sienos žėrėjo ugninėmis kristalo mozaikomis. Ant sienų taipogi buvo daugybė arabiškų ornamentų, išpieštų ant porcelano plytelių. Nuo kelionės išvargę maldininkai, perėję dykumas ir papuolę į vidų, apie kurį jie svajojo kelerius metus, verkė, šaukė Alachą, dėkojo jam už šią progą būti čia. Moterys apdengtais veidais taipogi verkė. Kartodamos maldos žodžius, lingavo galvomis ir pamažu ėjo į viduryje šventyklos esantį imano karstą. Šalia kolonų, kurios rėmė didžiulį kupolą, stovėjo išdžiūvę mazaninai ir vadovavo maldoms. Visi giliai meldėsi, kreipdamiesi į Alachą. Aš, žinoma, irgi nuo jų neatsilikau. Imanas gulėjo ornamentais papuoštame ir gražiai nublizgintame sidabriniame karste. Kad netikintieji jo nepavogtų, o tikintieji jausmo pagauti, neišsineštų, karstas buvo padėtas dideliame iš sidabrinių štangų padarytame narve, kuris buvo užrakintas dešimties svarų sunkumo sidabrine spyna. Man atrodė, kad čia vyksta "sūdnos" dienos repeticija. Vieni verkdami rankomis graibė ir bučiavo tas sidabrines štangas, kiti graibė spyną, visi buvo pagauti emocijų, tad man čia buvo labai saugu. Apžiūrėjęs karstą atbulas (mat čia negali atsukti nugaros į imaną), patraukiau į tamsesnį kampą. Radęs patogų momentą, padariau kelias nuotraukas. Norėjau dar ilgiau pabūti, bet pastebėjau kad į mane rūsčiai žiūri ant kilimo besėdinti be marškinių nomadė, žindydama savo dvynukus. Bijodamas būti atpažintas kaip kitatikis, skubiai pranykau iš šventyklos.

* * *

Rašant šias eilutes, mano atmintyje iškyla veidas vieno anglo, dirbančio Kuwaite, kuris yra buvęs net pačioje Mekkoje. Ten kitatikių neįleidžia, o jis buvo net prie pranašo Mahometo kapo. Jis, mat, tam tikslui priėmė mahometonų religiją ir buvo ten svečias, gavęs vieną mėnesį tai maldininko kelionei atostogų. Grįžęs atgal į darbovietę "Aramco" bendrovėje, patyrė, kad Saudi valdžia įsakė bendrovei išbraukti jo pavardę iš degtinei gauti sąrašo. Ten, mat, mahometonams draudžiama gerti, o kitatikiai gauna normą, kuri labai pigiai kainuoja. Ką tik prasidėjus šventam pasnikavimo mėnesiui Ramadanui, Saudi policija jį pagavo bevarant samagoną ir valgant kiaulienos kumpį. Saudi policija uždarė jį likusiai Ramadano daliai į "karabuš" (belangę). Išėjęs iš karabušo, jis buvo netekęs apie 40 svarų. Negalėdamas gyventi blaivybėje, jis pabėgo į Kuwaitą.

* * *

Išvargintas kaitros ir ilgo vaikščiojimo, greitai užmigau po atviru dangumi puikioje Shirazo stovykloje. Rytoj patrauksiu į Persapolį aplankyti istorinės vietos ir apžiūrėti Cyraus kapo. Iš ten planuoju per dykumą karavanų keliu patraukti į Persijos centrą Yazdą pamatyti tylos bokštų, kuriuose yra paliekami mirusiųjų lavonai plėšriems paukščiams sulesti.

Lengvų rungtynių neturėsime

Pokalbis su Šiaurės Amerikos lietuvių moterų tinklinio rinktinės vadovu Rytu Babicku

S. KRAŠAUSKAS

Artėjant vyrų krepšinio ir moterų tinklinio rinktinių išvykai į Europą, kreipiausi į Rytą Babicką, vieną mūsų iškiliausių tinklinio sporto šakos žinovą, taip pat šios rinktinės trenerį ir vadovą, kad pasisakytų kai kuriais klausimais.

— Š. Amerikos lietuvių moterų tinklinio rinktinė pirmą kartą ruošiasi išvykai į Europą, kur tinklinis labai populiarus ir žaidimo klasė gera. Kokiose valstybėse numatyta žaisti? Su sporto klubais ar valstybinėmis komandomis? Kokia Jūsų nuomonė apie Europos tinklininkes?

— Tikrai yra malonu, kad ŠALFASS galų gale atkreipė dėmesį į moterų tinklinį, įvertino jo augštą lygį ir organizuoja šią išvyką. Bus tikrai įdomu pamatyti, kiek iš tikrųjų mūsų moterys yra pasiekusios. Žaisime apie 15 rungtynių Prancūzijoje, Olandojoje ir V. Vokietijoje su sporto klubais, dažniausiai su kokių nors lygų čempijonėmis. Teks susitikti su pietų ir šiaurės Vokietijos rinktinėm.

Kaip minėjote, tinklinis Europoje yra labai populiarus, ypač Rytų Europoje ir Balkanų kraštuose. Jų žaidimo klasė yra labai augšta. Tose valstybėse būtų sunku daug ką laimėti. V. Europoje tinklinis irgi labai populiarus, bet žaidimo lygis yra panašus į JAV-bių. Eupropiečių žaidimo būdas (didesnis kamuolio "nešiojimas", įvairūs apgaudinėjimai blokuotojų) ir kitokia puolimo sistema mūsų rinktinės gynimui, ypač pačioje pradžioje, sudarys šiokių tokių papildomų sunkumų, prie kurių reikės greitai priprasti.

— Iš rinktinės sąrašo matyti, kad ji yra sudaryta tik iš Klevelando ir Čikagos sporto klubų. Ar kiti sporto klubai neturi pakankamai stiprių tinklininkių?

— Į rinktinę yra pakviestos šešios žaidėjos iš Čikagos Neries, penkios iš Klevelando Žaibo ir viena iš Cicero Vėtros. Šiuo metu tik tie trys klubai yra išvystę augštesnio lygio žaidimą. Detroito Kovas turi pusėtiną komandą, tačiau joms dar trūksta pagrindinių tinklinio judesių išvystymo ir taisyklingo bei pastovaus kamuolio palietimo. Iš rytų apygardos Sąjungos metinėse žaidynėse Detroite dalyvavo Niujorko Atletų klubas ir Vašingtono Vėjas. Abi komandos dar silpnos ir neturi pajėgių individualių žaidėjų. Gaila ir nuostabu, kad Kanada iki šiol neturėjo jokios tinklinio komandos. Šiais metais pirmą kartą pasirodė Hamiltono Kovas — graži, daug žadanti grupė, bet dar tik pradedančiųjų stadijoje.

— Kokio pajėgumo bus mūsų rinktinė, lyginant su Europos komandomis?

— V. Vokietijoje mūsų rinktinė, manyčiau, bus stipresnė už daugelį klubų. P. Vokietijos rinktinė, su kuria žaisime Karlsruhėje arba Miunchene, ir Š. Vokietijos rinktinė, su kuria rungsimės Bremene, jau bus didesnio pajėgumo, bet turbūt panašios klasės. Olandija jau kitas reikalas. Tenai tinklinis savo populiarumu stovi antroje vietoje (po futbolo), yra augštos klasės. Jų moterys pirmauja visoje V. Europoje. Gerai, kad nereikės žaisti su Olandijos rinktine, nors teks kautis su ju augščiausios lygos meisteriu. Prancūzės turėtų būti kur nors tarp olandžių ir vokietaičiu. Ten turėsime visą eilę rungtynių, o Dunkerque įvyks rungtynės prieš Prancūzijos meisterį. Žodžiu sakant, lengvų rungtynių neturėsime.

— Kiek rinktinės dalyvių yra vienodo pajėgumo? Ar pakaitai bus žymiai silpnesni už pagrindines žaidėjas?

RYTAS BABICKAS, Š. Amerikos lietuvių moterų tinklinio rinktinės vadovas

— Kaip jau minėjau, į rinktinę yra pakviesta 12 žaidėjų. Šiandien pirmos penkios pozicijos yra gana aiškios. Dėl šeštos pozicijos gali varžytis net 4 žaidėjos. Tad, sakyčiau, devynios yra maždaug vienodo pajėgumo, kitos trys — truputį silpnesnės. Kalbant apie pakaitus, gal būtų įdomu paminėti, kad tarptautinėse tinklinio taisyklėse žaidėjų keitimas yra labai suvaržytas. Viename sete pakaitas gali įeiti į žaidimą tik vieną kartą. Kai pagrindinis žaidėjas grįžta į savo vietą, jį pakeitęs žaidėjas daugiau tame sete nebegali pasirodyti. Taip pat tik tas pats pagrindinis žaidėjas gali pakeisti jo vietoje žaidžiantį pakaitą. Ir iš viso viename sete gali būti tik šeši pakeitimai. Su tokiais suvaržymais komandai užtenka turėti devynis visapusiškus žaidėjus. Kiti trys gali būti specialistai — pvz. ypatingai geras servuotojas, blokuotojas ar net kirtėjas, kurie gali būti į žaidimą įvedami kokiu nors kritišku momentu, kuris sunkią situaciją gali paversti laimėjimu.

— Ar yra dar kokių skirtingų tarptautinių taisyklių, prie kurių mūsų žaidėjoms būtų sunku prisitaikyti?

— Nuo 1964 m., kai tinklinis buvo pirmą kartą priimtas į olimpinius žaidimus, JAV-bių ir tarptautinės žaidimo taisyklės yra beveik vienodos. Keletas smulkmenų žaidėjoms nesudarys jokio sunkumo. Tačiau komandos treneriui yra jau kitas reikalas. Žaidimo metu jis labai suvaržytas. Jam draudžiama kalbėti ne tik su teisėju ir jo padėjėjais, bet ir su sava komanda. Betkokios instrukcijos savai komandai yra draudžiamos. Vienas olimpinių trenerių yra išsireiškęs, kad rungtynių metu jis gali tik keisti žaidėjus ir melstis.

— Kokio ūgio ir amžiaus yra rinktinės narės? Ar kuri nors turi tarpvalstybinio žaidimo patyrimą?

— Rinktinės ūgio vidurkis yra 5'7", Sov. Sąjungos olimpinės rinktinės — 6'1" (augščiausia žaidėja 6'3.5"), Japonijos — 5'8" (augščiausia žaidėja 5'11"). Mažiausia mūsų žaidėja yra 5'5", augščiausia — 6'. Tikslų moterų amžių yra gana sunku ištraukti, bet galiu pasakyti, kad rinktinėje yra geras balansas tarp patyrimo ir jaunatvės.

Rinktinės patyrimas tarpvalstybinėse rungtynėse yra gana ribotas. Kelios žaidėjos (Babickienė, Jameikienė, Mockutė, Žiedonienė) yra daug kartų, dažniausiai sėkmingai, gynusios mūsų spalvas baltiečių pirmenybėse prieš latvių ir estų rinktines. Pernai beveik visos šios rinktinės narės atstovavo lietuviams ir laimėjo baltiečių pirmenybes, nugalėdamos latves ir labai stiprią ukrainiečių rinktinę. Dar vienas įdomus tarpvalstybinis susitikimas buvo tarp Klevelando Žaibo ir Meksikos rinktinės prieš keletą metų įvykusiose Amerikos tinklinio pirmenybėse Omahoje. Šiose rungtynėse, kurias laimėjo Žaibas, žaidė dabartinės rinktinės narės — Babickienė ir Mockutė.

— Galutinė rinktinės sudėtis jau aiški. Kaip ilgai numatote tinklininkes ruošti kaipo vienetą prieš išvykstant?

— Būtų gerai, jei būtų įmanoma visoms suvažiuoti porai savaičių į Dainavą ar kur kitur ir intensyviai padirbėti. Tačiau daugelis rinktinės narių, įskaitant ir mane, negali daugiau kaip tris savaites atsipalaiduoti nuo savo kitų įsipareigojimų, todėl tokia paruošiamoji stovykla atpuola. Reikės jieškoti kitokių būdų.

Pirmiausia, visoms rinktinės narėms bus nustatytos tam tikros fizinio pajėgumo sustiprinimo normos — bėgimas, įvairios mankštos, lengvosios atletikos pratimai. Toliau kiekvieną savaitę, pradedant liepos pradžia, bus trys ar keturios atskiros treniruotės — Čikagoje Neries ir Vėtros merginoms, kurias praves Br. Andriukaitis, Z. Žiupsnys (jis yra tinklinio išvykos vadovas ir trenerio pavaduotojas), o Klevelande — Žaibo tinklininkėms.

Vietoj stovyklos turėsime keturias savaitgalines treniruotes, pradedant liepos 28 d. ir baigiant atsisveikinimo rungtynėmis rugpjūčio 19 d. Šeštadienio treniruotės bus skirtos tinklinio kamuolio palietimo ir valdymo technikos tobulinimui, puolimo ir gynimo sistemų išmokimui bei suderinimui, bendram komandos susigyvenimui. Treniruotės truks po 8 valandas. Sekmadieniais, šalia normalios (trumpos) treniruotės, bus rungtynės su geriausiomis šio krašto rytų ir vidurio vakarų komandomis.

Numatomos sekančios rungtynės: liepos 29 d, Klevelande su Baltimore Bullets arba Columbus Upstarts arba prieš abidvi; rugpjūčio 5 d. Čikagoje su Chicago Advanced Schools Inc.; rugpjūčio 12 d. Klevelande su Mičigano valstijos čempionėmis Del Seat Komets arba Toronto Ukrainian Youth Club (trečia geriausia komanda visoj Kanadoj) arba su abiem. Paskutinė treniruotė ir atsisveikinimo rungtynės prieš žymiąją Chicago Rebels komandą įvyks Čikagoje rugpjūčio 19 d. Po šių rungtynių bus aišku, ar rinktinei pavyko susižaisti.

ČESNAKAS — geras vaistas

Česnakas (garlic) yra natūralus kraują valantis vaistas — padeda jam laisviau tekėti, apsaugoja nuo nešvarumų, nuo puvimo bakterijų bei jas sunaikina. "ADAMS GARLIC PEARLES" turi savyje reikalingos česnako alyvos, kuri medicinoje jau seniai vartojama. Per ištisus šimtmečius milijonai žmonių vartojo česnaką kaip vaistą, tikėdami jo gydomąja bei stiprinamąja galia. Stenkis būti stiprus ir sveikas. Dar šiandien nusipirk "ADAMS GARLIC PEARLES" dėžutę vaistinėje. Jausies geriau, stipriau ir mažiau slogų turėsi. Šios česnako kapsulės neturi nei kvapo, nei skonio.

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ STOVYKLA DAINAVOJE

Grįžus iš moksleivių ateitininkų stovyklos, kuri įvyko Dainavoje, man kilo mintis ją aprašyti "T. Žiburiuose".

Stovykla prasidėjo birželio 17 d. ir truko dvi savaites. Atvažiavę vadovai keletą dienų planavo stovyklos dienotvarkę. Moksleivių ateitininkų buvo atvykusių iš įvairių miestų — JAV ir Kanados. Iš viso buvo truputį virš šimto stovyklautojų.

Dvi savaites dirbome, žaidėme, dainavome ir meldėmės. Stovyklos dienotvarkė kiekvienai dienai buvo suplanuota nuo pirmutinės iki paskutinės minutės. Turėjome įvairių programų ir užsiėmimų. Kas rytą lankėme pamokas. Audimo pamokoms vadovavo dail. A. Tamošaitienė iš Kingstono, Ont. Be to, buvo lietuvių kalbos pamokos, sportas ir tautiniai šokiai. Stovyklautojai galėjo pasirinkti būrelius ir įvairiausias temas — nuo audimo iki sporto, nuo dramos iki tautinių šokių. Maudymasis buvo numatytas kasdien, bet dažnai oras buvo nekoks. Vakaras buvo planuojamas kas kartą vis kitoks. Buvo surengtos įvairios programos. Turėjome talentų vakarą, laužą, susikaupimo vakarą, lietuviškų žaidimų vakarą, istorijos vakarą ir pan. Į dienotvarkę buvo įtraukta keletas užsiėmimų, kurių nekartojom kas dieną norėdami paįvairinti dienas. Stovykla piešė plakatus tiem stovyklautojam, kurie vyko į Detroitą demonstruoti. Demonstraciją organizavo Viktoras Nakas. Ji praėjo labai sėkmingai. Manau, kad visi 40 stovyklautojų, kurie nuvažiavo ir demonstravo, grįžo stovyklon patenkinti ir didžiavosi esą lietuviai. Buvo surengta iškyla visai stovyklai. Stovyklautojai truputį išvargo ir tą vakarą nepaprastai greitai užmigo . . .

Mano nuomone, stovykla labai gerai pasisekė. Turėjom darbščius, jaunus vadovus, kurie prie visko prisidėjo. Stovyklautojai taip pat buvo tikrai pavyzdingas lietuviškas jaunimas. Sugyvenom labai gerai. Manau, kad kiekvienam stovyklautojui buvo sužadinta nauja lietuviška viltis ir dvasia, kuri pasireikš ateityje. Daug žmonių niekina jaunimą, bet manau, kad negali niekinti šio jaunimo, kuris aukojasi lietuviškai veiklai.

Ačiū visiems tiems, kurie padaro Dainavą jaunimui prieinamą.

Rūta Šiulytė

A. a. Ziną Piečaitienę atsisveikinus

IRENA LUKOŠEVIČIENĖ

Visų mūsų kantriai laukia amžinybė
nuvest į paslaptingąjį žinyną;
mes kaip tos žvakės laikinai sužibę:
vėjelis pūsteli ir užgesina.

(A. Tyruolis)

Zina buvo tikrai šiame gyvenime trumpai sužibusi žvakė. Ji labai tikėjo ir mylėjo gyvenimą, bet greitai ir anksti iš jo iškeliavo.

Keista, kad dažnai mes gyvųjų nemokame suprasti, nemokam į juos prabilti, o jiems mirus lieka tiek daug neišsakytos tiesos. Esu tikra, kad šiandien nevienas išgirdęs žinią apie Zinos mirtį jaučiasi panašiai.

Zina buvo žmogus, kuris stengėsi gyventi tuo, ką tikėjo: religine, tautine, šeimynine ir žmogiškąja prasme. Ji nuolat, nuolat jieškojo tiesos, meilės ir gyvenimo įprasminimo savo tikėjime. Ji sielojosi, rūpinosi ir kūrė naujus metodus tautiniame mažųjų auklėjime. Jai kūdikis ir vaikas jau nuo lopšio buvo žmogus, kurį reikia respektuoti, suprasti ir kiekvienu momentu sudaryti jam sąlygas, kad pilnai išsivystytų jo asmenybė. Zina tikėjo Montessori metodo principais ir mėgino tai realiai įgyvendinti savo šeimoj, savo aplinkoj, lietuviškoj mokykloj.

Gyvenime Zina buvo tiesi ir jieškojo gėrio vertybių, nesužalotų komercinės propagandos. Jos laidotuvės yra puikiausias įrodymas jos vertybių tikrumo: be komercinio "funeral home", be besaikės masės gėlių, be kalbų ir patoso, be laidotuvių puotos, tik su malda ir gedulo rimtimi iškeliavo amžinybėn.

Zina liks ją arčiau pažinusiems amžinai gyvas stiprybės ir nepalūžtamumo pavyzdys. Kiekvieną kartą, kai su ja susitikdavom ar ją aplankydavom, kartais ir gana beviltiškoj situacijoj, — ji mokėjo savo gyvenimo likimą priimti su ryžtingu stiprumu ir tik jai vienai žinomu bei išgyvenamu skausmu. Aplankiusi ją visuomet jausdavau, koks menkas ir mažas sutvėrimas yra žmogus. Širdyje melsdavau, kad tik ji pajėgtų ištverti iki galo.

Zina ištvėrė. Niekuomet neužmiršiu to paskutinio sekmadienio vakaro, to ilgo rankos ir lūpų paspaudimo ir to paskutinio "ačiū . . ."

Žodžiai šiandien yra skaudūs ir beprasmiai. Nuoširdi užuojauta ir supratimas skausme likusiems — vyrui Juozui, keturiem sūnum ir visiem artimiesiem — tesuteikia paguodos ir stiprybės ištverti taip, kaip Zina ištvėrė.

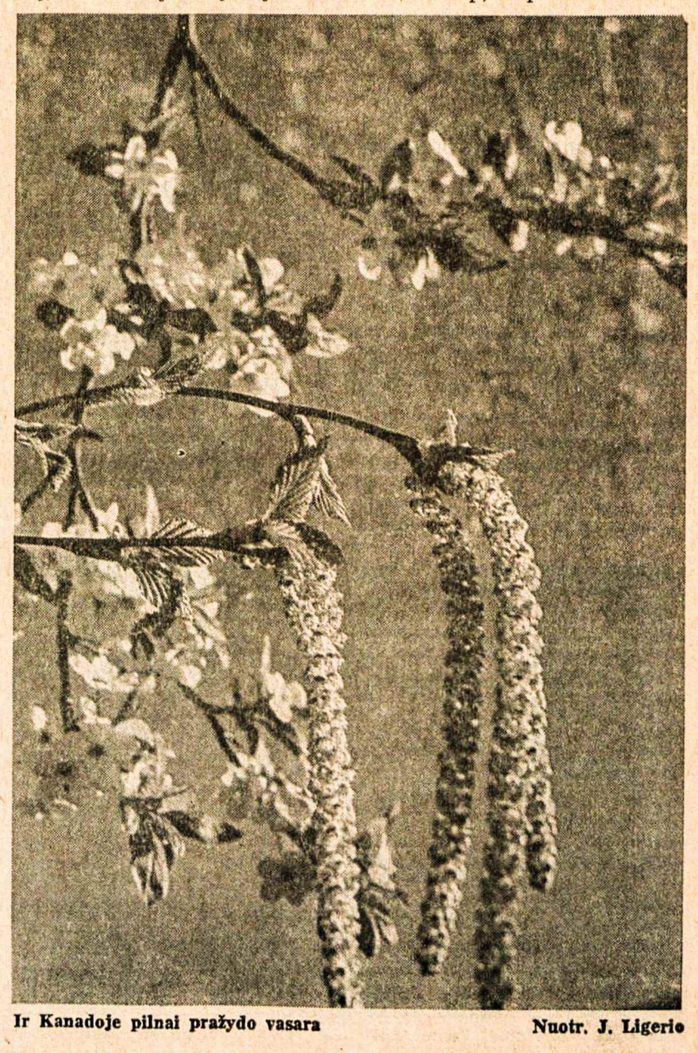

Ir Kanadoje pilnai pražydo vasara **Nuotr. J. Ligerio**

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MIRĖ KAN. P. BAKŠYS

Liepos 2 d. mirė kan. Povilas Bakšys, Kaišiadorių ir Panevėžio vyskupijų valdytojas. Palaidotas Vievio kapinėse. Velionis buvo gimęs 1901. X. 21 Skominų k., Pabaisko valsč., Ukmergės apskr. Gimnaziją baigė Ukmergėje, kunigų seminariją ir teologijos fakultetą — Kaune. Kunigu įšventintas 1930. VI. 14. Kapelionavo Kaišiadoryse, klebonavo Nemaniūnuose, Dauguose ir kt., garsėdamas kaip geras pamokslininkas. Po II D. karo 1946-56 m. buvo Kauno, Vilkaviškio ir Kaišiadorių vyskupijų valdytojo kan. J. Stankevičiaus kancleriu Kaune. Nuo 1956 m. buvo Kaišiadorių vyskupijos valdytojo kan. J. Meidaus kancleriu Vievyje. Okupacinei sovietų valdžiai pašalinus kan. J. Meidų iš pareigų, kan. P. Bakšys tapo Kaišiadorių, o vėliau ir Panevėžio vyskupijos valdytoju. Su kan. J. Stankevičiumi ir kan. Č. Krivaičiu dalyvavo Vatikano santaryboje 1963-65 m. Romoje. Kan. P. Bakšio valdymo laikotarpis buvo pilnas gana didelių sunkumų, nes teko taikytis prie okupacinės valdžios reikalavimų, žalingų Katalikų Bendrijai ir lietuviškajam gyvenimui. Lankstus velionies charakteris padėjo laviruoti tarp Scilės ir Charibdės.

PAMINKLINIS AKMUO

Vilniaus 650 sukakties minėjimas buvo pradėtas birželio 28 d. popietę paminklinio akmens atidengimu senojoje Gedimino aikštėje. Čia pagrindinį žodį tarė ir juostelę perkirpo Vilniaus vykdomojo komiteto pirm. V. Sakalauskas. Ant paaugštinimo užkeltame didokame Lietuvos laukų akmenyje iškaltas įrašas skelbia: "Vilnius 1323—1973". Po V. Sakalausko kalbėjo Lietuvos Žurnalistų Sąjungos valdybos pirm. J. Karosas, Rašytojų Sąjungos valdybos pirm. A. Bieliauskas, "Spartos" trikotažo darbininkė L. Stankevič ir Vilniaus XXXIV vidurinės mokyklos abiturientė V. Zelionkaitė. Visi kalbėtojai pagrindinį dėmesį skyrė tik tai Vilniaus istorijos daliai, kuri susieta su marksizmu, komunizmu, nutylėdami žilają senovę, džiaugdamiesi pasiektais laimėjimais, kompartijos numatytų planų įgyvendinimu. Bene geriausiai bendrą nuotaiką išreiškė poeto A. Jonyno šiai progai nukaldintos eilutės, kurias jis laiko eilėraščio posmu: "Sveikas, Vilniau, seneli, plačiai prie Neries ant gimtųjų kalvų išsidėstęs. Bokštų bokštais tarybų Tėvynei žėrės komunizmo statytojų miestas..." Viena tik abiturientė V. Zelionkaitė, pacitavusi poeto V. Mozūriūno Vilniui skirto eilėraščio posmą, kuriame jis senųjų gatvių aplankymą palygina su metraščio skaitymu, užsiminė apie Vilniaus amžių žilą kalbą. Tačiau ir ji nuo vingrių senamiesčio gatvelių peršoko į "naują istorijos puslapį", atskleistą Vilniuje įsisteigusios kompartijos. Paminklinio akmens atidengimo išvakarėse, birželio 27 d., Lietuvos istorijos ir etnografijos muzėjuje buvo atidaryta paroda, kurioje pagrindinis dėmesys skiriamas vilniečių ekonominiams bei kultūriniams ryšiams su šimtais Sovietų Sąjungos miestų, iš jų gautai paramai Vilniaus miestui.

LENINO ORDINAS VILNIUI

Birželio 29 d. Vilniaus 650 metų sukakties iškilmės buvo tęsiamos Vilniaus sporto rūmuose. Sovietų Sąjungos ir visų respublikų vėliavos simbolizavo "neišardomą draugystę". Virš įėjimo buvo Gedimino pilies maketas su metų skaičiais "1323—1973", o pačiuose rūmuose — raudoname fone iškilusi V. Lenino skulptūra. "Lietuvos" ansamblio šokėjos susirinkusius vilniečius bei svečius pasveikino "Kepurine" ir padėjo gėlių V. Lenino skulptūros papėdėje. Įvadinį žodį tarus Vilniaus miesto vykdomojo komiteto pirm. V. Sakalauskui, Vilniaus Lenino rajono partinio komiteto I sekr. J. Paugis į garbės prezidiumą pasiūlė "išrinkti" sovietinės kompartijos centrinio komiteto politbiurą. Vilniškės kompartijos I sekr. A. Sniečkus perskaitė maskvinio augščiausiojo sovieto prezidiumo įsaką, kuriuo Vilniaus miestas apdovanojamas Lenino ordinu, ir tą ordiną prisegė prie Vilniaus vėliavos. Savo ilgoje kalboje A. Sniečkus visdėlto prisiminė prie Vilniaus sienų sudužusias kryžiuočių antplūdžio bangas ir netgi Žalgirio mūšį, kuriame istorinę pergalę atnešė lietuvių ir slavų tautų susitelkimas prieš bendrą priešą. Šiaipjau visa jo kalba buvo skirta revoliuciniam Vilniui, kompartijos veiklai, II D. karui, pokario metams. A. Sniečkus, kaip geras "gaspadorius", neužmiršo nė penkmečio planų: "Respublikos darbo žmonės užtikrina Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro Komitetą, Tarybinę vyriausybę, kad jie ir toliau, glaudžiai susitelkę apie Lenino partiją, nepagailės jėgų devintojo penkmečio plano įgyvendinimui, petys į petį su broliškomis tarybinėmis tautomsi žengs komunizmo kūrimo keliu..." Savo kalbą jis užbaigė Sovietų Sąjungai ir sovietinės kompartijos centro komitetui skirtais "tegyvuoja" šūkiais. Po to žodis buvo duotas Vilniaus partinio komiteto I sekr. P. Griškevičiui, "Lelijos" siuvimo įmonių susivienijimo atstovei J. Varnienei, Vilniaus universiteto rektoriui J. Kubiliui, Kauno miesto partinio komiteto I sekr. K. Lengvinui, Vilniaus rajono vykdomojo komiteto pirm. J. Urbelioniui ir komjaunimo Vilniaus miesto komiteto I sekr. N. Vaitkevičiui. Iš jų tik vienas J. Kubilius palietė artėjančią Vilniaus universiteto 400 metų sukaktį, senuosius bei dabartinius kultūros ir mokslo laimėjimus. Jis taipgi pabrėžė, kad Vilnius net tik gauna, bet ir duoda: "Plačiai garsėja Lietuvos matematikų darbai. Fizikai atskleidė nemaža puslaidininkių fizikos ir atomo teorijos paslapčių. Mūsų šalies ir užsienio keliais rieda šimtai tūkstančių "Žigulių", kuriuos saugo nuo korozijos blizgančios dangos pagal Vilniaus chemikų sukurtą technologiją. Visko neišvardinsi. Daug storų tomų reikėtų prirašyti apie vilniečių mokslininkų atradimus..."

ORIGINALI PARODA

Tą pačią dieną Vilniaus sukakčiai skirtą labai originalią parodą Pilies skersgatvyje surengė iš visų Lietuvos kampelių suvažiavę liaudies menininkai. Jų paveikslai buvo iškabinti ant Pilies skersgatvio namų sienų. Grafikos ir tapybos darbai atskleidė Vilniaus vaizdus — aikštes, kiemus, kiemelius, architektūrinius paminklus. Iš jų dvelkė paprastumas, liaudiškas primityvumas. Šią mėgėjų parodą po atviru dangumi aplankė daug vilniečių. Ji turbūt buvo gražiausia ir nuoširdžiausia dovana jubilėjų švenčiančiam senajam Vilniui.

AMATININKŲ ŠVENTĖ

Birželio 30 d. Vingio estradoje buvo surengta taip pat originalumu ir dideliu nuoširdumu pasižymėjusi Amatų Diena, kurioje dalyvavo apie 150 liaudies meistrų — audėjų, mezgėjų, verpėjų, pynėjų, medžio drožėjų, puodžių, kalvių ir papuošalų gamintojų. Savo dovanas Vilniui atvežusius amatininkus pasveikino miesto vykdomojo komiteto pirm. V. Sakalauskas. Lietuvos etnografinis ansamblis, vadovaujamas P. Mataičio, atliko autentiškų liaudies dainų ir šokių melodijų programą. Po to prasidėjo amatininkų varžybos geriausiems meistrams išaiškinti. Medkirčiai stengėsi priskaldyti kuo daugiau malkų, klumpdirbiai — greičiausiai padirbti klumpių porą, puodžiai — nužiesti didžiausią asotį ir jį gražiausiai išmarginti. Rankų miklumą demonstravo audėjos, mezgėjos, krepšelių pynėjai. Kalviai žaizdro ir priekalo pagalba gaminosi pasagas ir kaustė arklius. Varžybų laimėtojai buvo apdovanoti specialiais trofėjais. Amatininkų šventę papildė prekybininkų surengta mugė, kurios kioskuose kioskėliuose galima buvo įsigyti suvenyrų, lengvosios pramonės gaminių, paragauti etnografinių valgių bei gėrimų.

VILNIAUS PILIETIS

Sukakties proga vergišką pataikavimą Sovietų Sąjungai pademonstravo Vilniaus miesto darbo žmonių deputatų tarybos vykdomasis komitetas, paskelbdamas sovietų maršalą Ivaną Bagramianą Lietuvos sostinės garbės piliečiu. Pasirodo, tas I. Bagramianas 1944 m. vadovavo Pabaltijo pirmajam frontui, o pokaryje devynerius metus buvo Pabaltijo karinės apygardos vadu. Kai pernai Kryžkalnyje buvo atidengtas paminklas raudonajai armijai "išvaduotojai", I. Bagramianas ton okupantams skirton iškilmėn buvo atvykęs kaip maskvinės gynybos ministerijos delegacijos pirmininkas. Jis buvo kviestas ir į Vilniaus 650 metų jubilėjų, bet negalėjo atvykti dėl susidėjusių aplinkybių.

V. Kst.

Hamiltono "Sirvintos" tunto tuntininkė Irena Zubienė su vilkiukais ir paukštytėmis sueigos metu **Nuotr. M. Borusienės**

KLB Otavos apylinkės valdyba. Iš kairės: kultūrinių reikalų vadovas A. Elvikis, vicepirm. B. Čeponkus, susituokęs su sekretore R. Barysaite, pirm. V. Prisčepionka. Nuotraukoje trūksta ižd. V. Radžiuvienės

OTTAWA, ONTARIO

"GYVATARO" KONCERTAS, surengtas tulpių festivalio metu, neprajėjo be atgarsių. Įvairiom progom tenka sutikti žmonių, ypač iš kitataučių, kurie vis dar su pasigėrėjimu kalba apie gyvatariečių šokius, jų margus tautinius drabužius ir solistės dainavimą. Otavos vokiečių laikraštis "Ottawa Herold" (1973. VI. 1), gana plačiai aprašydamas koncertą, pastebėjo, kad šis koncertas kaikuriems vokiečiams buvo įrodymas, kad pasaulis ir už Rytprūsių egzistuoja... Rašydamas apie jaunos Pakalniškytės dainavimą, straipsnio autorius gėrisi jos patrauklia išvaizda, o jos balsą lygina su lakštingalos čiulbėjimu, kuris "lyg saulė žaidžia tarp pušų šakų, iš žemės prikeldamas saldžiausius kvapus". Otavos lietuviai yra tikrai dėkingi G. Breichmanienei ir jos vadovaujamam ansambliui už tokią puikią reprezentaciją ir lietuvių vardo bei mūsų šokių pagarsinimą kitataučių tarpe.

Ta proga apylinkės valdyba dėkoja p.p. P. Ališauskui, I. Gabaliui, J. Morkūnui, V. Plečkaičiui, kun. dr. V. Skilandžiūnui, archit. V. Trečiokui, Vidai Balsevičiūtei ir Eglei Procutaitei, kurie savo įdėtu darbu bei talka prisidėjo prie koncerto pasisekimo. Taip pat dėkojame ir ponioms, pagelbėjusioms prie vaišių paruošimo. Ypatinga padėka tenka inž. J. Daniui, kuris paaukojo daug laiko, visokeriopai pagelbėdamas apylinkės valdybai ruošiant šį koncertą.

"THE OTTAWA CITIZEN", anglų kalba Otavoje leidžiamas liberalų krypties laikraštis, buvo vienintelis, atsisakęs plačiau reklamuoti "Gyvataro" koncertą. Dėlto Otavos apylinkės valdybos pirmininkas apsilankė pas minimo laikraščio vyriausią redaktorių Christopher Young ir jam išreiškė savo nepasitenkinimą dėl bendradarbiavimo stokos. Taip pat jam buvo priminta, kad panašių nusiskundimų dėl jo redaguojamo laikraščio nusistatymo etninių grupių atžvilgiu yra tekę girdėti iš keliolikos etninių grupių atstovų. Vėliau buvo gautas iš laikraščio redaktoriaus ilgokas laiškas, kuriame, nors ir nevykusiai, jis aiškinosi kodėl "The Ottawa Citizen" ignoravo "Gyvataro" koncertą. Gale laiško jis atsiprašė už padarytą klaidą, kuri "undoubtely was a lapse in news coverage". Greitai po to Otavoje įvykęs viešas tragiškų birželio įvykių paminėjimas šito laikraščio skiltyse buvo tinkamai pareklamuotas, nors ir ne taip plačiai, kaip kitame angliškame laikraštyje, "The Ottawa Journal".

Mes neturėtume tylėti dėl mūsų ignoravimo. Reikia neužmiršti, kad įvairios etninės grupės sudaro beveik 30% visų Kanados gyventojų. Mūsų įnašas į Kanados ekonominį, kultūrinį bei politinį gyvenimą nėra jau toks menkas, kad jis galėtų būti ignoruojamas. Jeigu atsiranda paskirų asmenų ar grupių, kurie stengiasi mus ignoruoti, mūsų pareiga yra jiems tai priminti, o reikalui esant, kartais ir net švelniai pagrasinti kaikurioms premonėmis, kaip boikotais, demonstracijomis ar panašiai. Laikydami save pilnateisiais šio krašto nariais ir kovodami už tas teises, būsime verti kitų dėmesio ir pripažinimo.

TRAGIŠKŲ BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS pastaraisiais metais daugelio Bendruomenės narių pradėjo būti lyg ir apleidžiamas. Atrodo, kad laikas apmarina žaizdas ir mes pradedame užmiršti net ir skaudžiausius momentus mūsų tautos istorijoje. Tenka rimtai susirūpinti, kai į tokia proga suruoštas pamaldas vos 14 žmonių teatsilanko... Didesnėse kolonijose irgi, berods, negeriau. Pavyzdžiui, Toronte, kur baltiečių skaičius siekia net 35.000, į šiais metais surengtas iškilmes atsilankė nepilni 600. Montrealyje lietuvių priskaitoma 5000, o šių metų iškilmėse dalyvavo vos keletas šimtų. Šitokius faktus turėdami galvoje, Otavos baltiečių atstovai nutarė pradėti keisti mūsų minėjimų pobūdį ir formą. Kadangi laisvajame pasaulyje gyvenantys ukrainiečiai šiais metais mini didžiojo badmečio 40-ties metų sukaktį, todėl ir jie mielai prie minėjimo prisidėjo. Tokiu būdu buvo suruoštos ekumeninės pamaldos — religinės muzikos koncertas. Neutralumo sumetimais buvo pasirinkta Otavoje plačiai žinoma anglikonų St. Matthew's šventovė, kurios rektorius visokiais būdais stengėsi mums kuo galėdamas padėti. Atrodo, rengėjų darbas ir pastangos nebuvo veltui, nes į iškilmes atsilankiusiųjų skaičius, virš 500, buvo daug didesnis, negu buvo tikėtasi (reikia neužmiršti, kad Otavoje bendras baltiečių ir ukrainiečių skaičius yra tik 2200). Kadangi šitos iškilmės buvo reklamuojamos angliškoje spaudoje, dalyvių tarpe matėsi nemažai ir kitų tautybių asmenų. Nors iš keleto pavienių asmenų ir atsirado kritikos dėl kaikurių detalių, tačiau pagal bendrą daugumos nuomonę šitokio pobūdžio minėjimai turėtų būti tęsiami ir toliau.

ŠAUNIOS VESTUVĖS. Birželio 23 d. du Otavos apylinkės valdybos nariai — vicepirmininkas Benediktas Čeponkus ir sekretorė Regina Barysaitė susituokė. Kadangi jaunosios tėveliai gyvena Montrealyje, jungtuvės įvyko Montrealio lietuvių Šv. Kazimiero šventovėje. Jungtuvių apeigas atliko kun. J. Aranauskas. Mišių metu giedojo solistė G. Čapkauskienė. Po to visi svečiai, kurių tarpe matėsi nemažas skaičius iš tolimesnių Kanados ir Amerikos vietovių, buvo pakviesti į vaišes. Vaišėms labai įdomiai vadovavo jaunosios dėdė aktorius L. Barauskas iš Čikagos. Ypač įspūdingas buvo jo su artistišku įsijautimu perskaitytas iš Lietuvos atsiųstas sueiliuotas sveikinimas, pilnas lietuviško samojo ir humoro. KLB Otavos apylinkės vardu jaunuosius sveikino valdybos pirm. V. Prisčepionka. Susirinkusiems jis priminė, kad šitos vestuvės yra, taip sakant, neeilinės. Mat, abu jaunieji susipažino tik tada, kai buvo išrinkti į dabartinę Otavos lietuvių bendruomenės valdybą. Taigi, otaviškiams šitos jungtuvės yra lyg ir "state wedding". Primindamas šitas jungtuves kaip pavyzdį, jis ragino salėje esančius tėvus skatinti savo jaunimą aktyviai įsijungti į veikimą lietuvių bendruomenėje. Tai būtų lengviausias ir natūraliausias būdas "priversti" mūsų jaunimą kurti lietuviškas šeimas.

Abu jaunieji yra baigę universitetus. Regina, kvalifikuota bibliotekininkė, dirba Otavos centrinės bibliotekos "reference" skyriuje. Jos profesinis pasiruošimas dažnai būna naudingas ir lietuviškame visuomeniniame darbe. Povestuvinei kelionei jaunavedžiai išvyko į Prince Edward Island. Jauniesiems Čeponkams linkime darnaus vedybinio gyvenimo.

GABIOS LIETUVAITĖS. Milda Danytė, pernai baigusi Otavos universitetą, šiuo metu Toronto universitete ruošiasi magistro laipsniui. Jos specialybė — anglų literatūra. Magistrės tezei pasirinko temą "Early Renaissance Crime Novels", kuri iki šiol buvo mažai nagrinėjama. Šiam Mildos darbui Toronto universitetas paskyrė $2250 stipendiją. Mildos sesutė Irena šį pavasarį sėkmingai baigė Otavos St. Joseph's gimnazijos 12-tą skyrių su 88% vidurkiu. Jaunoms akademikėms linkime sėkmės ateityje.

(Nukelta į 7-tą psl.)

Advokatas
EUGENIJUS KRONAS,
B. Sc., B. C. L.
32 James St. So.,
Royal Bank Building,
suite 614,
tel. 522-8781
Hamilton, Ontario

Hamilton, Ontario

MYKOLAS CHROLAVIČIUS, "Royal Hotel" viešbučio savininkas Dunvillėje, per F. Urbaitį paskyrė AV par. chorui $20. Choras nuoširdžiai dėkoja už auką.

GRACIJAUS JASEVIČIAUS pasveikinti su 50-ju gimtadieniu būrelis artimųjų buvo nuvykę net prie Erie ežero, Featherstone Point, kur sukaktuvininkas turi gražų vasarnamį ir dabar ten vasaroja.

SAULĖS IR JONO REMESATŲ šeima birželio 7 d. padidėjo dar vienu vyru. Trečiasis ir pats jauniausias šeimoj vyras sveria beveik 8 svarus ir turi Viktoro-Kosto vardą.

PAS E. VYT. TRIPONUS vieši iš Miuncheno atvykę svainiai.

H. BARONIENĖ su dukrele išvyko į Vokietiją 6 sav. atostogų. **K. M.**

PADĖKA

Vieną vakarą sulaukėme nesitikėtos staigmenos: suvažiavo labai didelis būrys malonių draugų ir gerų kaimynų pasveikinti su naujai įsigyta nuosavybe. Tad norime čia padėkoti visiems už malonų atsilankymą, už tokią brangią dovaną ir išreikštus gražius žodžius bei linkėjimus. Dėkojame gerb. mons. dr. J. Tadarauskui už namų pašventinimą, kun. L. Januškai, kalbėtojams — mokyt. J. Mikšiui, J. Budnikui ir Vyt. Markūnui. Taip pat dėkojame: A. I. Jurcevičiams, A. Alf. Patamsiams, E. Vyt. Triponams, G. Alb. Gudeliams, J. J. Budnikams, D. Pr. Jankams, B. T. Stanuliams, A. J. Mikšiams, E. K. Simaičiams, L. Gudinskienei, A. T. Bildoms, Br. Grajauskui, E. J. Mačiams, D. B. Mačiams, O. Z. Žilinskams, B. Vyt. Morkūnams, A. Dirsei, E. J. Steibliams, St. Ant. Verbickams, A. K. Bungardoms, Ig. Varnui, St. P. Kanopoms, D. M. Jonikams, T. P. Kareckams, V. P. Lukošiams, T. J. Povilauskams, L. F. Urbaičiams, Z. Pr. Sakalams, E. G. Jasevičiams, T. A. Kalmatavičiams, F. A. Povilauskams, S. J. Remesat, I. P. Zubams, P. Armonui, O. J. Kareckams, O. K. Sinkevičiams, D. P. Juškevičiams, Br. A. Paršeičiams, E. J. Mažulaičiams, J. J. Kamaičiams, G. A. Lukams, Ald. Vyt. Apanavičiams, V. St. Paulaičiams, E. Tribinevičienei, N. S. Senkams, St. K. Mileriams, J. Aukštaičiams. Ir ypatingai ačiū mūsų anksčiau buvusiai kaimynei Irutei Zubienei, kuri ėmėsi tokio didelio dalyko ir taip gražiai tą viską įvykdė. Jūs palikote mums tą vakarą niekad neužmirštamą prisiminimą.

St. ir Ant. Jankauskai

CALGARY, ALTA

DALYVAVO PARADE. Liepos 9 d. čia buvo surengtas "Stampede" proga vienas didžiausių paradų, kuris atžymėjo Kanados raitosios policijos įsteigimo 100 metų sukaktį. KLB Kalgario apylinkės valdybos pastangų dėka dalyvavo ir lietuvių atstovai — Sandra Babušytė ir Henrikas Šukys. Bendrame etninių grupių vežime jiedu užėmė atitinkamą vietą. Virš jų galvų plevėsavo Lietuvos trispalvė, o ties jų kojomis stovėjo didelis Vyčio skydas. Šis renginys buvo finansuojamas provincinės vyriausybės. Abu minėti jaunuoliai yra gimę Kanadoje. S. Babušytė yra jau antros kartos atžala. Ji eina atsakingas pareigas "Texaco" bendrovės kreditų skyriuje. **Koresp.**

SANDRA BABUŠYTĖ ir HENRIKAS ŠUKYS, atstovavę lietuviams Kalgario miesto parade etninių grupių skyriuje

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos:		Mokame už:	
pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.	depozitus (P.C.A.) čekius	5½ %
antradieniais	10 — 5 v.p.p.	šėrus ir sutaupas	6½ %
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.	už vienų metų terminuotus indėlius	7½ %
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.	ir 3 metams	8%
penktadieniais	10 — 7 v.vak.	Duodame:	
šeštadieniais	9 — 12 val.	asmenines paskolas iš	10%
Liepos - rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.		nekiln. turto paskolas iš	9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $4.300.000.

Mėsos ir putkūs dešros gaminiai
Skanėstai kiekvieno skoniui
R. Denninger Ltd.
284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468 • GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113 • LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Vaistybės

LIETUVOS VYČIŲ JUBILĖJINIS 60 metų seimas bus rugpjūčio 15-19 d.d. Stonehill College patalpose, North Easton, Mass., prie pat Brocktono miesto. Seimą rengia Brocktono I kuopa. Numatoma darbotvarkė: rugpjūčio 15 d. — susipažinimo vakaras; rugpjūčio 16 d. — atidaromasis posėdis, Mišios, vėžių vakarienė; rugpjūčio 17 d. — Mišios, posėdžiai, jubilėjiniai pietūs, meno paroda, vakarienė, jubilėjinis koncertas Fuller Arts muzėjaus salėje; rugpjūčio 18 d. — Mišios, posėdžiai, premijų įteikimo pietūs, jubilėjinis balius; rugpjūčio 19 d. — Mišios, seimo dalyvių fotografavimas, baigiamasis posėdis ir banketas. Seime bus surengta Lietuvos vyčių istorinių nuotraukų paroda. Turintys tokių įdomių nuotraukų iš vyčių veiklos jas prašomi siųsti: Miss Irena Sankus, 2520 West 68th St., Chicago, Ill. 60629.

KUN. K. PUGEVIČIUS, Baltimorės arkivyskupijos radijo ir televizijos direktorius, baltiečių festivalin vykusią Klevelando "Grandinėlę" pakvietė į Baltimorės WBAL televizijos studiją. Čia buvo nufilmuoti "Grandinėlės" atliekami lietuvių tautiniai šokiai. Juos kun. K. Pugevičius panaudos savo televizijos programoje. Filmu galės pasinaudoti ir kitų lietuvių kolonijų televizijos programos. Baltimorės lietuvių svetainėje vaišes "Grandinėlei", jos vadovams Liudui ir Aleksandrai Sagiams surengė lietuviškų organizacijų taryba ir LB apylinkės valdybos.

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO finansų komitetas, vadovaujamas pirm. dr. J. Kazicko, birželio 26 d. jo rezidencijoje New Rochelle, N.Y., sukviestoje spaudos konferencijoje perdavė $42.448,18 pelną PLB valdybos vicepirmininkui finansiniams reikalams dr. Vytautui Majauskui. Kadangi pinigai buvo laikomi banke, tai po liepos 1 d. už juos buvo gauta dar $500 palūkanų. Dr. J. Kazickas pasiūlė PLB valdybai įsteigti Romo Kalantos vardo stipendiją lietuvių jaunimui, kad mokslus išėję jaunuoliai galėtų įsijungti į Lietuvos garsinimo ir laisvinimo darbą.

CATSKILL KALNŲ srauniame upelyje besimaudydami nuskendo du lietuviai jaunuoliai iš Niujorko — Tomas Dičpinigaitis, dr. Juozo ir Irenos Dičpinigaičių sūnus, ir Rimantas Birutis, Algirdo ir Jolitos Biručių sūnus. Juos bandė gelbėti, bet neįstengė išgelbėti kartu su jais maudėsi Kęstutis ir Romas Katinai.

Urugvajus

URUGVAJAUS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS reikalus aptarė Montevideo sušauktas organizacijų posėdis, kuriame dalyvavo Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos, Lietuvos pasiuntinybės, lietuvių parapijos, katalikų vyrų ir jaunimo atstovai. Kadangi Urugvajuje nėra Lietuvių Bendruomenės organizacijos, balsų dauguma buvo nutarta šias teises suteikti Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijai, kurios valdyba įgaliojama atstovauti Urugvajaus Lietuvių Bendruomenei. U. L. Kultūros Draugijos valdyba į savo posėdžius turės įsileisti ir kitų draugijų atstovus, jeigu bus svarstomi vietiniai kolonijos reikalai ir jeigu draugijos norės posėdžiuose dalyvauti. Priimtoj rezoliucijoj taipgi pabrėžiama, kad Lietuvių Bendruomenę sudaro visi lietuvių kilmės asmenys, nežiūrint jų politinių ar religinių įsitikinimų, kurie dirba lietuvių tautos gerovei. Išskiriami tik tie, kurie remia Lietuvos okupaciją. Atrodo, į PLB IV seimą Vašingtone bus atsiųstas UL Kultūros Draugijos atstovas.

MONTEVIDEO LIETUVIAI išleido naują lietuvišką plokštelę "Trys berneliai", kuri gražiai papildo gana gausų jų plokštelių derlių.

Brazilija

SAO PAULO JOAO CAETANO TEATRE apie 400 lietuvių, latvių, estų bei jų bičiulių paminėjo skaudžiuosius birželio įvykius. Estijos konsulas dr. Ferdinand Saukas, taręs trumpą sveikinimo žodį, pakvietė prof. Henriką Nadolskį padaryti pagrindinį pranešimą. Pastarasis jį pradėjo nuo carinės Rusijos okupacijos ir užbaigė dabartiniais laikais — minėjimo metu artėjusia Europos saugumo konferencija. Kadangi baltiečių garbės pirmininkė buvo išvykusi į JAV, jos vardu kalbėjo jos vyras Antonio Roberto Alves Braga. Jis pabrėžė, kad Baltijos tautos turi tūkstantmetę valstybingumo tradiciją ir teisę būti nepriklausomomis. Jos negali ir neturi gyventi kitų valdomos. Programą atliko latvių baptistų parapijos choras, latvių kamerinis kvintetas. Estams ir lietuviams atstovavo šokėjai. Estai pašoko keturis tautinius šokius, kurių įdomiausias buvo lazdų šokis. Tada pranešėja Emantė Mikuckytė pristatė "tarptautinę" grupę "Nemunas", dalyvavusią IV tautinių šokių šventėje Čikagoje. Programą užbaigė Reginos Bagdžiūnaitės vadovaujama "Žilvičio" vyresniųjų grupė. Tarpą tarp "Nemuno" ir "Žilvičio" pasirodymų užpildė Marytės Aleknavičiūtės paruošta jaunesniųjų grupė "Rūtelė", priklausanti "Žilvičio" ansambliui. Iš viso programoje dalyvavo net 65 lietuvių jaunimo atstovai.

Argentina

LIETUVIŲ JAUNIMO STUDIJŲ savaitgalyje Villa Elisoje dalyvavo 24 jaunuoliai iš įvairių lietuviškų organizacijų. Iš Rosario atvykęs kun. J. Margis pravedė pokalbį apie jaunimo sugyvenimą su įvairiomis lietuviškomis organizacijomis. Savo būreliuose jaunimas svarstė Argentinos lietuviškų organizacijų skirtumus ir bendrumus, jų poveikį jaunimui. Paskaitas skaitė: I. Simanauskienė — "Lietuvių organizacijų įsikūrimas ir veikla Argentinoje", dr. V. Dambrava, A. Dambravienė ir G. Dambrava — "Baltiečių literatūra išeivijoje", dr. E. Paršelis — "Visuomenė, organizacijos ir institucijos", dr. V. Dambrava — "Žvilgsnis į Lietuvą ir į save". Pamaldas koplyčioje laikė kun. J. Margis, jaunimui giedant lietuviškas giesmes. Studijų savaitgalis užbaigtas vakariene ir lietuviškomis dainomis. Studijose padarytus nutarimus Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybai pranešė jaunimo komiteto pirm. inž. J. Brazaitis specialiu laišku. Pagrindiniu savo uždaviniu jaunimas laiko Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjungos suorganizavimą. Sąjunga dirbs lietuvybės darbą, stengsis turėti geriausius santykius su lietuviškomis organizacijomis, tamprius ryšius su užsienio lietuvių jaunimu, įjungti kuo daugiau jaunimo į bendrą lietuvišką darbą. Šiems tikslams įgyvendinti visi studijų dalyviai sudarė Argentinos lietuvių jaunimo darbo komisiją. Argentinos lietuvių jaunimo komitetas pratęsė savo veiklą ir įsipareigojo sušaukti bendrą jaunimo posėdį, kuriame bus išrinkta Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba.

Italija

ROMOS ŽURNALAS "IL CAVOUR" Europos saugumo konferencijos atidarymo proga paskelbė ilgą pasikalbėjimą su Lietuvos diplomatijos šefu S. Lozoraičiu. Naujas saugumo garantijas Sovietų Sąjungai jis laiko nereikalingomis, nes sovietai gerai žino, kad niekas jų nesirengia pulti, o jie patys nesilaiko sutarčių. S. Lozoraitis primena 1917 m. lapkričio 15 d. Maskvoj bolševikų paskelbtą teisę į nepriklausomybę visoms Rusijos imperijoje buvusioms tautoms. Tačiau po metų bolševikai pradėjo karą prieš Suomiją, Estiją, Latviją, Lietuvą, Lenkiją, Ukrainą bei kitas tautas. Karas su Lietuva buvo užbaigtas 1920 m. liepos 12 d. pasirašyta sutartimi, kuri pripažino Lietuvai pilną nepriklausomybę. Panašios sutartys buvo pasirašytos su Estija, Latvija, Suomija ir Lenkija. Toliau S. Lozoraitis italams skaitytojams atskleidžia mums gerai žinomus istorinius faktus, liudijančius sutarčių sulaužymą, gėdingą Stalino ir Hitlerio sandėrį, sovietinę Baltijos respublikų okupaciją, įsijungimo farsu paverstą jų priverstinį įjungimą į Sovietų Sąjungą. Vadinamosios sovietinės Baltijos respublikos tėra fikcija, maskuojanti Maskvos įvykdytą tarptautinės teisės sulaužymą. Kalbėdamas apie ateitį ir Lietuvos bei kitų Baltijos valstybių nepriklausomybės atstatymą, S. Lozoraitis viltis grindžia tautiniu susipratimu, kuris išliko gyvas sunkioje priespaudoje. Jis pabrėžia lietuvių tautos moralinę rezistenciją prieš okupaciją, tautinius bei religinius varžtus, rusinimą ir komunistinę santvarką.

ŠIAURĖS ITALIJOS LIETUVIAMS, susirinkusiems Domodossolo mieste, Mišias atnašavo Vakarų Europos lietuvių vyskupas Antanas Deksnys. Suvažiavimui vadovavo kun. Tasius Erminas. Šioje srityje lietuviai daugiausia gyvena Milane bei jo apylinkėse.

Britanija

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ minėjimą Londone birželio 30 d. surengė LAS ir Londono sporto bei socialinis klubas, kurio pirm. S. Kasparas tarė atitinkamą žodį. Iš LAS Nottinghamo skyriaus minėjiman buvo atvykę 53 tautiečiai. Pirmąją programos dalį atliko viešnios iš Nottinghamo — kanklininkė E. Vainorienė, deklamatorės ir dainininkės O. Lisiūtė, N. Vainoriūtė, L. Bendikaitė, paruošusios kanklių muzikos, dainų ir eilėraščių pynę. Antroje programos dalyje keturias dainas padainavo J. Černio vadovaujamas Londono lietuvių mišrus choras su sol. J. Alkiu. Užbaigos žodį tarė LAS Britanijos vietininkijos pirm. P. Mašalaitis. Sekančią dieną, sekmadienį, Londono lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčioje pamaldas už Sibiro kankinius laikė ir pamokslą sakė kun. J. Sakevičius, MIC.

Vokietija

JONINIŲ VAKARĄ Luebecke, vienoje vokiečių svetainėje ir jos kieme, surengė šios LB apylinkės pirm. Pr. Liegus. Susilaukta apie 120 dalyvių ne tik iš Liubecko bei jo apylinkių, bet ir tolimesnių vietovių. Iš Bremeno dalyvavo p. Dikšaičiai, iš Pinnebergo — M. Berentienė, iš Hamburgo — p. Baliuliai, Neustadto — p. Zubkos. Svetainės kieme prie laužo padainuota daug su Joninėmis susijusių dainų, o svetainėje padeklamuota patriotinių eilėraščių. Elektroninę muziką tvarkė Algis Klimaitis ir Kasparas Dikšaitis, akordeonu grojo mokytojas Ričardas Baliulis.

Nauji Rūtos ir Gliaudos kūriniai

Jurgis Gliauda ir Alė Rūta, jeigu juos abu sudėtum į dviejų lėkščių svarstykles, tai bent vienu rimtu atveju turbūt išlaikytų pusiausvyrą — parašytųjų knygų gausumu. J. Gliauda nusvertų savo kolegę konkursuose laimėtomis premijomis (šiuo atžvilgiu jis yra visus svetur gyvenančius rašytojus pralenkęs). Jei pradėtume smulkmeniškai skaičiuoti ir tikrinti parašytųjų knygų ir jų puslapių skaičius, čia ir vėl, greičiausia, laimėtoju išeitų J. Gliauda. Bet bendrasis gamybos gausumo, darbštumo įspūdis apie abu šiuos rašytojus skaitančioje lietuvių visuomenėje maždaug vienodas.

Tai darbščiųjų rašytojų kategorijai dar galėtume priskirti ir Aloyzą Baroną, bet šįkart mums rūpi anie abu, nes jie dabar išleisdino po novelių knygą ir dar toje pačioje leidykloje.*) Abu yra plačiausiai užsirekomendavę romanais. Tai jų pagrindinis ir, matyt, mėgstamiausias žanras, leidžias išsitiesti. Novelėje nėra kur išsitiesti, persiauri jos rėmai, dėlto taupesnėmis priemonėmis tenka kurti gyvenimą ir žmones.

Jurgis Gliauda, a p s k r i t a i imant, kaip rodo jo rinkinys "Taikos rytas", novelėje jieško dažniausiai klasikinio sprendimo situacijomis, patiės pavyzdingiausio. Bent keliose ryškesnėse jo novelėse viską nulemia susidariusios ypatingos, dramatiškos situacijos, ir nebelieka vietos dviem kitiem labai laukiamiem dalykam — žmogui ir gyvenimui. Skaitydami novelę "Viesulas", mes spėjame, kad veiksmas vyksta Amerikoje, kur siaučia didieji viesulai — tornadai ir kur be baimės galima vežiotis revolverį. Novelės Matas ryžtasi nušauti savo buvusią žmoną ir jos naująjį vyrą, vedamas kažkokio aklo pykčio, staiga prasiveržusio skyrybų metinių dieną. "Stirnų medžioklėje" visa ko centras yra Kasto žmonos fotografija, kuri iškrinta iš žuvusio Jočio kišenės. "Prie Amerikos vartų" novelėje Domas ir Klifko beprotiškai grumiasi kalnuose dėl dokumento išvažiuoti į Ameriką. "Sprendimo" Vaironių duktė ne tik užaugo, bet jau ir ištekėti ruošėsi, kai Šatūnas pradėjo piešti jos portretą, ir atrodo, kad tėvui per tuos metus niekada nebuvo nė į galvą atėjusi mintis įtarti dailininką tėvyste. Šitokių žymių, kad buvo siekta įspūdingų, netikėtų pabaigų, matyti ir novelėje "Trisdešimt sidabrinių" ir savo metu "Dirvos" premiją laimėjusiame "Žaizdre".

Atskirai paimtos, tos novelės gali būti ir įspūdingos visais savo netikėtumais (išskyrus "Prie Amerikos vartų", kuri, bent manęs, neįtikina, kad taip galėtų būti). Bet rinkinyje tas ramstymasis situacijomis sudaro kartojimosi įspūdį, tarytum pagal panašų planą būtų norima išspręsti daugelio žmonių likimą. Kai situacijos viską išsprendžia, nebėra vietos žmonėms: jie darosi panašūs, situacijos įrankiai. Vaironiai maža kuo skiriasi nuo Mato ir jo buvusios žmonos, Kastas nuo Jočio ar Mato.

Žinoma, situacijomis novelėje kartais pasiekiama stipraus įspūdžio. Daugeliui literatūrą mėgstančiųjų bus žinoma O. Henrio novelė apie vyrą, kuris neteko laikrodžio, norėdamas nupirkti žmonai kalėdinę dovaną, ir apie žmoną, kuri už dovaną pardavė plaukus. Arba Maupassanto "Karoliai". Jos nėra iš tų stipriųjų, bet populiarios, nors jose situacijai skiriamas pirmaeilis vaidmuo. Bet nei O. Henris, nei Maupassant, nei juo labiau Čechovas nesilaikė įsikabinę vien to metodo, kad novelės visas veiksmas turi vesti į sprogimą, netikėtumą. Priešingai, kai žiūrime į jų kūrinius šių dienų nebe taip taisyklių varžomomis akimis, tai matome, kad žymiai daugiau jie pasiekė tais atvejais, kai į novelę pažiūrėjo, kaip į išbaigtą gyvenimo pjūvį.

J. Gliauda teoriškai tai puikiai žino, nes ta tema yra spaudoje rašęs ir praktiškai moka tai padaryti. Mano supratimu, tokiu gyvenimo pjūvio metodu yra parašyta didesnė rinkinio novelė "Lošėjų ratelis", be kita ko, irgi laimėjusi "Dirvos" konkurso premiją, pati geriausia visoje knygoje. Kai mūsų novelistika pastaraisiais metais retai kada blyksteli labiau prasikišančiais perliukais, tam "Lošėjų rateliui" drįsčiau priskirti pirmaujančią vietą. Skaitydamas turi prieš akis puikiai parašytą lietuviško gyvenimo iškarpą. Joje žmonės vienas nuo kito skiriasi, nors kaikuriems jų nupiešti rašytojas tesunaudojo labai maža žodinių dažų. Ir tas jų gyvenimas, kiek jis sukasi apie lietuvišką klubą, kaip ant delno parodytas net su žvilgsniu atgal. Vargu ar atsirastų specialistas, kuris pajėgtų įrodyti, kad tie novelėje vaizduojamieji žmonės gali būti lietuviai, bet gali būti ir nelietuviai.

Žinoma, jeigu kalbėti apie lietuviškumą, tai anie situacinių novelių Varoniai, Matai, Kastai, Jočiai, Kaspučiai ar Tauragiai daugiau tik iš vardo yra lietuviai, nes jiems tautybė kaip ir nereikalinga ar bent nebūtina, kaip ir O. Henrio minėtosios novelės Delai ir Džimiui.

J. Gliauda gal bus norėjęs knygoje labiau išskirti antraštinę novelę "Taikos rytas"—apie poetą Donelaitį. Tas gabaliukas turi išlaikytą nuotaiką, bet yra mažas. Dėlto nėra ko norėti, kad pasiektų "Lošėjų ratelio" svorį. Stambus dalykas "Šalia milžinų" turi net kelias istorijas: Valančiaus ir Daukanto, karšinčių kunigų gyvenimo, verpėjų ir Marelės su Kiprijonu. Tas kelių istorijų pasakojimas gal ir būtų kliūtis šį kūrinį priskirti novelės žanrui. Greičiau būtų romano epizodas.

* * *

Alės Rūtos rinkinys "Po angelų sparnais" daug margesnis. J. Gliaudos rinkinio 229 puslapiuose turime tik 15 dalykų, įskaitant vieną eilėraštį. A. Rūtos knygos 191 puslapyje išspausdinti net 25 kūriniai. Kai daugiau istorijų, tai daugiau problemų ir žmonių. O ir į lietuvišką gyvenimą A. Rūta dažniau atkreipia dėmesį. Nuskriaustume J. Gliaudą, jeigu sakytume, kad jis kitataučiuose jieško savo novelėms temų. Jo novelėse pasakojama apie lietuvius, bet jo dėmesys daugiausia sutelktas vis į tuos žmonių interesų susidūrimus — į vieno netikėtą atradimą, kad medžioklėje nušautasis draugas bus buvęs žmonos meilužis, kito staigų pasiryžimą nušauti buvusią žmoną ir jos vyrą ir t. t. Tie interesai yra visa ko centras ir bendražmoniški.

A. Rūta dažniau sustoja ties lietuviškais reikalais, ne vien ties lietuviais žmonėmis. Žinoma, ji nekartą nukrypsta į sentimentalumą, pasakodama apie savo dažniausiai vis gerus žmones. Ir ta jos paties pirmojo apsakymo "Naktis" Mary tokia gerutė, ir novelės "Spalvos liejasi" našlė Margarita, ir "Širdis drožlėse" abi moterys, ir "Mirtis nugalėta" Juozas, ir "Atminimu" Varnelė, ir "Tvirtovės" Anužis, ir "Aukų lapo" aukų rinkėjas, ir "Testamento" Lazdinis, ir titulinio "Po angelų sparnais" Franceska. Prašytusi išvada, kad žmonės jai turi būti geri, ne tik teigiami, bet dažnai ir pavyzdingi, pamokantys, su didaktiniu atspalviu. Tokia išvada prašosi ne tik iš suminėtųjų novelių, bet ir iš eilės kitų, pavyzdžiui, iš tų apie balius ("Atraitytos rankovės" ir "Mozaika").

Dalies šių Alės Rūtos knygoje išspausdintųjų kūrinių turbūt nereikėtų nė laikyti novelėmis — tai daugiau trumpi vaizdeliai. Štai "Aukų lapo" veikėjas renka sau aukas, ir viskas. Vaizdelis iš lietuviško gyvenimo. Arba Anužio ("Tvirtovė") vienas tik rūpestėlis — suruošti literatūros vakarą. Nieko sudėtingo, nieko nepaprasto, viskas prasideda ir pasibaigia gerai, tik tiek, kad jis visą ruošos darbą atlieka sirguliuodamas (idėjiškai šiek tiek atliepia Žemaitės "Prie užvertos langinės", tik anai senutei mūsų rašytojai savajam vaizdeliui pasisekė turbūt išgriebti tirštesnį, stipresnį gyvenimo paveikslą; savo gyvenamąjį metą bus apčiuopusi ir A. Rūta).

Tame A. Rūtos knygos margumyne yra ir noveliškai parašytų dalykų, tik gal be tokių stiprių lemtingų sprendimų kaip J. Gliaudos. Savo skoniui pačiu geriausiu knygos kūriniu laikyčiau "Mažąją sceną", nedidelę novelę, bet atskleidžiančią ir vieno lietuvio pakankamai dramatišką istoriją, ir aplinką, kurioje jam tenka dirbti ir gyventi. Ją drįsčiau rikiuoti prie J. Gliaudos "Lošėjų ratelio".

Tarp tokių pirmaujančių novelių būtų skirtinos "Po angelų sparnais" ir "Testamentas". Deja, pirmoji jų vaizduoja vienos italų šeimos gyvenimą, ir joje prasiveržia sentimentalumas. Antrojoje vaizduojami lietuviai, bet ji kažkaip iškrinta iš rinkinio dėlto, kad parašyta literatūrinių štampų stilium, šiai mūsų rašytojai visiškai nebūdingu.

Noveliškų dalykų rinkinyje yra ir daugiau. O kad A. Rūta nesistengia ieškoti sprogdinančių situacijų, tai turbūt ir dėlto, kad tai nesiderintų su jos moterišku švelnumu. Dvi vaizgantiškų "Rimų ir Nerimų" paralelizmu gyvenančios "Širdies drožlėse" novelės šeimos kito rašytojo rankose gal akis išsidraskytų ar plaukus nusirautų, o Alės Rūtos plunksna leido joms dovanėle išspręsti įtempimą. Iškarpoje iš senųjų lietuvių gyvenimo "Dvyliktoje gatvėje" pabaiga taip pat netikėta, bet Kazimierienė kitataučių būsimąją marčią sutinka, atrodo, su atlaidumo ašaromis. Kiek dramatiškiau baigiasi tokios istorijos, kaip "Pirmo pasikalbėjimo" tėvų, kurie kalė pinigą, bet užmiršo pasirūpinti dukters sveikata, ar "Leiskit mane namo".

Ar šių abiejų rašytojų kelyje tie rinkiniai yra koks nors augštumų taškas, dar viena išskirtinė pakopa? Būtų abejotina. Nuo pačių geriausiųjų kūrinių tie daugiau antraeiliai visdėlto smarkokai atsilieka. Greičiau ne reprezentuotis pasistengta su labiausiai pavykusiais dalykais, bet pateikta skaitančiajai visuomenei, kas tik buvo per eilę metų trumpų dalykų parašyta.

K. Abr.

*) **Jurgis Gliauda, TAIKOS RYTAS.** Novelių rinkinys. Nidos Knygų Klubo leidinys 88 nr., 1972 m. **Alė Rūta, PO ANGELŲ SPARNAIS.** Novelės. Nidos Knygų Klubo leidinys 89 nr., 1973 m. (Kaina: po 4 dol. arba 1.60 svaro, nariams 2.70 dol. arba 0.80 svaro; kietais viršeliais 0,65 dol. arba 0,20 svaro daugiau).

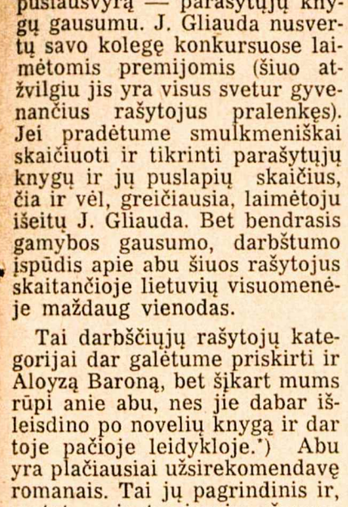

ALDONA AUŠROTAITĖ, šį pavasarį baigusi trejų metų sociologijos ir geografijos kursą bakalaurės laipsniu (B. A.) Toronto universitete. Numato darbuotis socialinėje srityje. Aktyviai dalyvauja lietuvių jaunimo organizacijose, ypač ateitininkų

ANTANAS KYBARTAS, šį pavasarį baigęs matematikos mokslus Hamiltono McMaster universitete bakalauro laipsniu. Gimė ir užaugo Hamiltone. Baigė Katedros berniukų gimnaziją ir dešimties skyrių šeštadieninę lietuvių mokyklą. Aktyviai dalyvauja skautuose ir tautinių šokių grupėje "Gyvataras"

Buvusi kanadietė aktorė Rūta Lee-Kilmonytė, gyvenanti Hollywoode, lankėsi Klevelande ir susitiko su savo tautiečiais, kurie buvo nuvažiavę į Warren, Ohio, pamatyti operetės "Guys and Dolls". Joje Rūta atliko Adelaidės vaidmenį. Ji yra gimusi Montrealyje Nuotr. Vl. Bacevičiaus

TAUTOS GYVASTĮ APDAINUOJANT

A. TYRUOLIS

Neseniai "Šaltinis" Nottinghame (Anglijoj) išleido **Laimučio Švalkaus** poezijos rinkinį "Gyvastis", kuriame reiškiamas rūpestis tautos bei tėvynės gyvasties išlikimu išeivio širdyje. Autorius poezijoj jau nebe naujokas: 1966 m. saleziečiai išleido jo "Širdies nuolaužas", o 1968 m. "Šaltinis" — "Dienų sūkuriuose".

"Gyvastyje" vyrauja patriotiniai ir religiniai motyvai. Dažnai prisimenama tėviškė, reiškiamas jai ilgesys, grįžtama į ją nors sapne, kai tokia tremtinio ar išeivio dalia. Rinkinys pavadintas pagal vieną to paties vardo eilėraštį, iš kurio ir aiškėja tos gyvesties prasmė:

Tai gyvastis tautos, kuriai tironų rankos
širdies pulsuojančios išplėšt negali.
Nors tautos mažos, varganos ir menkos,
bet didelės dvasia kovoj už laisvės šalį.
(Gyvastis, p. 21)

Nors tai daugiau deklaracinio pobūdžio posmas, bet kituose ir su intymesniu jausmu pasisakoma ta pačia tema. Į religinį motyvą įsipina ir patriotinis. Malda kreipiamasi į Augščiausiąjį, kad jis neleistų užmiršti gimtosios žemės, kad vėl grąžintų į tą šalį, kur duona "augusi savuos laukuos", kur ir mirus galima "virsti dulke protėvių kapuos" (p. 30). Augštesne antgamtine jėga pasitikima prisimenant ir tėvynės laisvę:

Tik Tu, o Viešpatie, gali grąžinti laisvę
visų kraštų tautoms ant šios kančių planetos,
kurią per šimtmečius žmogus krauju aplaistė,
kurioj naujų vergų šiandien vėl kaulai mėtos.
(Tik Tu, p. 28)

Netektos tėvynės prisiminimas dažnai susijęs su melancholiniu to netekimo pergyvenimu, ypač jaunystės metus prisiminus:

Dar vis prisimenam linksmos jaunystės džiaugsmą,
net vargą saldų kaip midus ąsoty.
(Kaimynai, p. 38)

Dar liūdnesnė gaida suskamba prisiminus, kad svetimame krašte "svetimi paruoš kapą, svetimi užbers žemės ant karsto" (p. 41).

Tačiau rimtą ir nostalgišką nuotaiką pajvairina humoristinis žvilgsnis į dabartį. Satyrine plunksna gan šmaikščiai paplakamos veikėjų ir kitos ydos:

Aš veikėjas, jis veikėjas,
mes abudu Dievo,
sukam, varom pradalgėlę
intrigėlių pievoj. (Veikėjas, p. 57).

Nemažiau kliūva ir tiems, kurie mėgsta dažnus įvairiom progom "nugėrimus":

Po vieną už žentą, po vieną už marčią,
po vieną, kad amžius mūs senas.
Išgirdęs mane, net grabe apsiverčia
kankinys ar tautos veteranas.
(Po vieną, p. 60)

Tie privatūs "nugėrimai" gal ir nebūtų tokie žalingi, jeigu jie neatsilieptų bendram reikalui:

Linksma, kad apkrautas buteliukais stalas
ir kai už jo sėdi tuzinas draugų.
O tą Tautos Fondą, tegu jį kur galas, —
jam mūsų kišenėj nėra pinigų.
(Gyvuojam, p. 62)

Rinkinėlis užbaigiamas kaip ir priedu — pluoštu eilėraštukų vaikams, nors, kiek papildžius, galėjo susidaryti ir visai atskiras rinkinėlis mažiesiems, tuo būdu išlaikant rinkinio vientisumą. Vaikams skirtose eilutėse irgi yra linksmesnės nuotaikos, o patriotinė išreikšta ilgesniame eilėraštyje "Tikroji pasaka", kuri yra lyg Lietuvos istorijos iškarpėlė eilėmis.

Laimučio Švelkaus eiliavimas lengvas, daugiausia tradicinės formos. Kaikur bandoma ketureilius pajvairinti, įterpiant penktąją eilutę, bet prie eilėraščio skambumo ji vargiai prisideda. Eilučių ilgis nevisur išlaikytas vienodas. Vietom jaučiama šiek tiek dainuotinės poezijos įtakos. Kaikur pasitaiko į prozą artėjančių posmų, ypač deklaruojant nusistatymą tėvynės likimo atveju. Dėlto, kaikuriuos posmus ar eilutes gal būtų buvę pravartu dar kiek pakoreguoti, pašlifuoti, nors pats eiliavimas ir būtų sklandus. Tas pat pasakytina ir dėl kaikurių rimų, kur mažiau paisoma priegaidžių (didis —brydės) arba priebalsių samplaikos grynumo (grįžta — drįsta, prastas — kraštas). Į priegaidžių klausimą rimuojant savo metu dėmesį buvo atkreipęs Putinas ("Keliai ir kryžkeliai"), bet iš tikrųjų tobulumo vargiai čia kada pasieksim, o vad. modernioji poezija apie tai nieko ir nenori žinoti.

Kalbos ir rašybos atžvilgiu prasilenkimų nepastebėti, nors šiek tiek pasitaiko provincializmų ar barbarizmų (būbinas, mūka, bočiai), bet kartais jie vartojami ir humoristine prasme.

Pagal gramatiką reikėtų sakyti "tokios gėlėtos pievos" vietoj "taip gėlėtos pievos" (dažnas būdvardis su šiuo žodeliu), bet, kaip žinom, poezija nevisur paklusta gramatikai. "Debesai" irgi bus susidarytas pagal kaikieno vartojamą "vandenai". Tokių žodžių priimtinumas priklausys nuo to, kaip visuotinai jie bus pavartoti. Pvz. Liudo Giros "įpilietintas" įvardis "mūs" vietoj "mūsų" turbūt taip ir pasiliks, bent poezijoj.

Kad ir nepretenzingas, kuklus, šis Laimučio Švalkaus poezijos rinkinys turi ir nuoširdžių posmų, ir gaivaus sąmojo bei humoro. Lengvai eiliuodamas, autorius ir toliau galėtų duoti naujų posmų ne vien suaugusiems, bet ir ypač vaikams, nes šiems tinkamos poezijos gerokai stingame.

Vaikų eilėraščius iliustravo Algirdas Švalkus.

Laimutis Švalkus, GYVASTIS. Nottingham, England, Šaltinis. 1973, 96 psl.

O. B. AUDRONĖ

VASARA IR JURGIS

Vasarėlė.
Kvepia šienas,
Dobilų nesuskaityt,
Pradalgėse
Jurgis vienas —
Išvažiuoju aš
Poryt.

Jurgi, drauge,
Broli mielas,
Nepavydžiu tau
Laukų —
Alkdama
Į saulę kėliaus —
Man ir čia
Ir ten
Jauku.

Tu arei
Dirvoną kietą,
Sotus, linksmas,
Kaip nūnai,
Man savaitėj
Vieni pietūs —
Mano vargo
Nežinai.

Tavo klumpės
Tvirtos, sveikos,
Savo drobės
Marškiniai,
Mano batai
Vos jau laikos —
Buvę gražūs
Vai, seniai.

Jaunas tu
Ir aš jaunutė.
Žalio ežero
Krantu
Jau sumigo
Vėjai pūtę —
Pradalgėse
Vienas tu.

Jurgi, drauge,
Broli, mielas,
Nepavydžiu tau
Laukų.
Alkdama
Į saulę kėliaus —
Saulės spinduliu
Seku.

Kai armonika
Užtraukia
Vidur sodžiaus
Vakare,
Kai naktigoniai
Jau laukia —
Prisiminki
Ir mane.

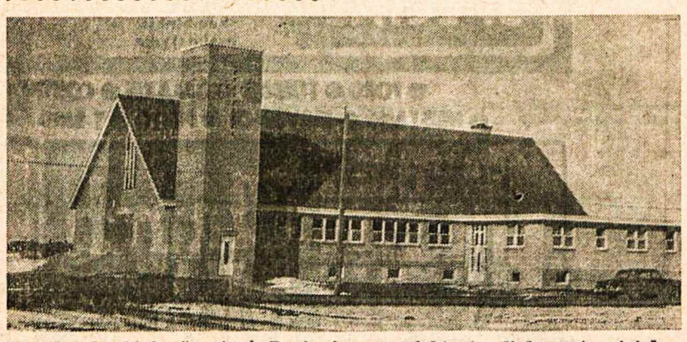

Kanados kankinių šventovė Reginoje, suprojektuota diplomuoto statybos inžinieriaus Jono Labensko. Bokšte įderinti trys kryžiai, primeną Vilnių

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

NEW JERSEY BALTIEČIŲ KOMITETAS, vadovaujamas inž. Valentino Mėlinio, birželio 17 d. surengė, latvių ir estų jungtinį festivalį Holmdel, N.J., Garden State Arts Center 5.000 žiūrovų talpinančioje auditorijoje. Dalyvių susilaukta daugiau kaip 3.000. Jiems programą atliko: Liudo Stuko vadovaujamas moterų sekstetas "Žibuoklės", Klevelando "Grandinėlė" su vadovu Liudu Sagiu, latvių choras ir kanklių ansamblis, estai solistai — tenoras H. Riivald, sopranas C. Animagi, pianistai — M. Tobias-Duesberg, R. Rikka, P. Pablo, estaitės gimnastės ir estų tautinių šokių grupė. Programai vadovavo prof. dr. Jokūbas Stukas, festivalio pradžioje supažindinęs jo dalyvius su Baltijos kraštų kančiomis sovietinėje okupacijoje.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTĄ, skirtą lietuvių įsikūrimo Klevelande šimtmečiui, Euclid gimnazijos salėje surengė LB Klevelando apylinkės valdyba, vadovaujama pirm. Jurgio Malskio. Šiame jau 971-mame ansamblio koncerte įprastinę programą papildė XVIII-XIX š. užrašytos lietuvių liaudies dainos, vadovo muz. A. Mikulskio pritaikytos kanklių orkestrui. Gražiai nuskambėjo du naujausieji A. Mikulskio kūriniai — "Rambyno baladė", klausytojus nukėlusi į senąją Rambyno šventovę, ir "Vestuvių duetas", sukurtas pagal vėlesnių laikų buitines liaudies dainas. Kanklininkė Danutė Bankaitytė atliko A. Mikulskio "Lietuvišką rapsodiją". Koncerte, be paties ansamblio, dalyvavo tautinių šokių šokėjai, Onos Mikulskienės vadovaujamas kanklių orkestras, liaudies instrumentų orkestras su vadovu Rytu Babicku, solistai — sopranas Irena Grigaliūnaitė, bosas Vladas Plečkaitis, tenorai Algis Gylys ir Raimundas Butkus.

LEIDYKLA "KRIKŠČIONIS GYVENIME" Čikagoje išleido kun. dr. J. Gutausko veikalą "Dievas šiandien". Autorius 283 psl. knygoje pateikia Dievo buvimo įrodymus, psichologiškai analizuoja sielos būseną žmogaus su Dievu ir be Dievo, išryškina ateizmo grėsmę ir tikinčiųjų misiją moderniaisiais laikais. Veikalas primena kultūrinę mozaiką, nes jame yra daug žymiųjų žmonių minčių, gyvenimo pavyzdžių ir net įstraukų iš literatūros. Leidinio mecenatas — kun. V. Puidokas. Kaina $6, nariams — $4.50. "Krikščionis gyvenime" leidykla šiemet taipgi išleis filosofo prof. dr. A. Maceinos V. Vokietijoje parašytą studijinį veikalą "Krikščionis pasaulyje". "Drauge" spaustuvėje jau surinkta knyga turi tris skyrius, nagrinėjančius pasauliškio problemą savo esmės jieškojime, pasauliškio pasiuntinybę, pasauliškio veikseną pasaulyje ir Bendrijoje. Serijos "Krikščionis gyvenime" leidiniams priklauso Vatikano II santarybos trys dokumentų knygos, St. Ylos "Šiluvos istorija", A. Maceinos "Didieji dabarties klausimai", St. Žilio "Gyvoji liturgija", M. Raišupio "Dabarties kankiniai Lietuvoje" ir kun. J. Gutausko "Dievas šiandien". Visi šie leidiniai gaunami šiuo adresu: Krikščionis gyvenime, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629, USA. Tiems, kurie sutinka pirkti leidyklos knygas ir tapti prenumeratoriais, duodama 25% nuolaida.

PREL. M. KRUPAVIČIAUS MONOGRAFIJĄ rašo pedagogas Petras Maldeikis, 2615 N. 39 St., Phoenix, Arizona, USA. Spaudoje paskelbtame pranešime autorius nusiskundžia, kad jam trūksta medžiagos apie veliones M. Krupavičiaus veiklą seime, žemės reformą, vikaravimą Garliavoje, klebonavimą Veiveriuose ir Kalvarijoje, profesoriavimą Vilkaviškio seminarijoje ir aplamai jo visą šakotą gyvenimą. Galintys padėti atsiminimais, turimais dokumentais, prel. M. Krupavičiaus Lietuvoj parašytom ir išleistom knygom bei brošiūrom prašomi kreiptis į monografijos autorių.

DAIL. LEONAS URBONAS, gyvenantis ir kuriantis Australijoje, surengė individualią savo darbų parodą, kuri buvo atidaryta rugpjūčio 15 d. Sydnėjaus mieste, Woollahra galerijoje. Išstatyta apie 120 paveikslų, daugiausia mažo ar vidutinio formato, sukurtų pastarajame pusmetyje. Daug salių turinti galerija dail. L. Urbonui sudaro progą atskleisti savo vispusiškumą gausiais skirtingo stiliaus, įvairios technikos bei temų kūriniais.

LOS ANGELES DRAMOS SAMBŪRIS, vadovaujamas rež. Dalilos Mackelienės, surengė dainų, dramininių ištraukų ir gyvenimo aktualijų šiupinį veiklos sezonui užbaigti. Programą atliko sambūrio "Išlaisvintų moterų" grupė, kurią sudaro J. Čekanauskienė, N. Dobrovolskienė, O. Deveikienė, Z. Hardvikienė, D. Mackelienė, R. Urbanienė ir L. Zaikienė. Dainuodamos dainas, tos "išlaisvintotosios" talkon buvo pasikvietusios ir pramoginės muzikos sol. H. Paškevičių iš vyrų kvarteto. Draminei daliai atstovavo sambūrio nariai — A. Giedraitis, J. Janušauskas, M. Prišmantas, J. Raibys ir V. Šulaitis. Buvo atlikta ištrauka iš A. Kairio "Sidabrinės dienos", pateikta deklamacijų, apybraižų ir vaizdelių. Nors netrūko humoro ir satyros, visoje vakaro programoje vyravo romantika ir nostalgija. Programai vadovavo Karilė Baltrušaitytė.

TRIJŲ KONCERTŲ CIKLĄ paveikslų galerija paverstoj Vilniaus katedroj surengė vargonininkas Bernardas Vasiliauskas su Vilniaus filharmonijos simfoninio orkestro kamerine grupe, diriguojama M. Dvarionaitės ir J. Domarko. Koncertų programose buvo 11 stambių kūrinių — S. Vainiūno, G. F. Haendelio, A. Vivaldi, J. S. Bacho ir kt. Bene didžiausio dėmesio susilaukė anksti mirusios jaunos kompoz. K. Brundzaitės "Dialogai" ir latvių kompoz. M. Zarino "Concerto innocente". Trečiuoju šio ciklo koncertu buvo paminėtas dvigubas dešimtmetis — B. Vasiliausko vargonavimo ir koncertų Vilniaus katedroje rengimo. Pirmasis koncertas vargonininko Leopoldo Digrio iniciatyva paveikslų galerija paverstoje katedroje buvo surengtas 1963 m. gegužės 16 d. Programą tada atliko Vilniaus konservatorijos studentas Bernardas Vasiliauskas, kuris po 5 metų tapo M. K. Čiurlionio vargonininkų konkurso laureatu ir dabar jau yra išaugęs į profesionalų vargonininką. Koncertai šiame istoriniame lietuvių tautos pastate pagausėjo nuo 1969 m. rudens, kai buvo restauruoti didieji senosios katedros vargonai, ir tapo pagrindine Vilniaus muzikine įžymybe.

VILNIAUS PARODŲ RŪMŲ dailės salono languose atidaryta miesto 650 metų sukakčiai skirta grafiko Vytauto Kalinausko estampų, knygų viršelių bei iliustracijų, knygženklių, atvirukų ir tapybos darbų paroda. Visus šiuos kūrinius jungia bendra Vilniaus tema. Miesto praeitį atskleidžia estampų ciklas "Senojo Vilniaus Zodiakas", dabartį — ciklas "Vilniaus ritmai".

VILNIAUS PROFSĄJUNGŲ RŪMUOSE birželio pabaigoj buvo surengta beveik savaitę trukusi tarptautinė konferencija tikimybių teorijos ir matematinės statistikos klausimais. Iš septyniolikos kraštų susirinkę mokslininkai perskaitė apie 350 pranešimų. Dalyvių eilėse buvo JAV, V. Vokietijos ir Japonijos atstovų. Spaudos puslapiuose minimas Čikagos universiteto prof. dr. Patrikas Bilingslėjus, priminęs, kad JAV buvo išleista Vilniaus universiteto rektoriaus prof. dr. J. Kubiliaus monografija "Tikimybiniai skaičių teorijos metodai".

VILNIAUS UNIVERSITETĄ baigė XXVII lituanistų laida, apgynusi eilę dėmesio vertų diplominių darbų. Iš jų minėtini: R. Zmajausko — "B. Sruogos "Pavasario giesmė", M. Steniulytės — "B. Sruogos drama "Pajūrio kurortas", S. Beržinio — "Lietuvių meninis filmas "Herkus Mantas", V. Pruskaus — "Žmogaus vaizdavimo ypatumai ankstyvojoje lietuvių istorinėje dramoje", G. Ramoškaitės — "Laiko ir erdvės pobūdis M. Martinaičio, V. Bložės ir S. Gedos poezijoje", L. Matonytės — "V. Mykolaičio-Putino lyrikos poetinis žodynas". Žurnalistas K. Trečiakauskas parašė net ištisą monografiją apie "Odisėjos" vertėją Jeronimą Ralį, medžiagos prisirinkęs Vilniaus, Maskvos archyvuose ir ją papildęs J. Ralį pažinojusių asmenų atsiminimais.

RAŠYTOJŲ SĄJUNGOS RŪMUOSE Vilniuje amžiaus septyniasdešimtmečio proga buvo pagerbtas poetas ir vertėjas Jonas Graičiūnas. Apie jo gyvenimą ir kūrybą kalbėjo poetas E. Matuzevičius. Sukaktuvininką sveikino Rašytojų Sąjungos pirm. A. Bieliauskas, J. Paleckis, J. Baltušis, V. Petkevičius, K. Ambrasas ir panevėžietis muz. M. Karka. J. Graičiūnas poezijoje yra debiutavęs 1928 m. su rinkiniu "Karo stovis (dūšioj)". Pokario metais jis išleisdino du rinkinius — "Pėdų estampus" ir "Saulėlydžio freskas". Jis yra išvertęs į lietuvių kalbą daug poezijos kūrinių, jų tarpe A. Puškino, M. Lermontovo, A. Gribojedavo, N. Nekrasovo, J. Kupalos, F. Šilerio, H. Heinės. Didžiausiu darbu tenka laikyti 1971 m. užbaigtą Š. Rustavelio poemos "Karžygys tigro kailiu" vertimą. Ši poema yra laikoma senuoju Gruzijos epu.

ŠIMTĄJĮ KONCERTĄ surengė Vilniaus inžinerinės statybos instituto choras "Gabija", programai pasirinkęs lietuvių kompozitorių kūrinius. Choro steigėjas ir meno vadovas yra Klemensas Griauzdė, dirigentai — R. Gudelis ir F. Viskantas. Koncerte dalyvavo solistai R. Vitkauskaitė, R. Kasperavičius ir vargonininkas G. Kviklys, atlikęs M. K. Čiurlionio, Kl. Griauzdės, O. Balakausko kompozicijas.

VILNIAUS PARODŲ RŪMUOSE atidaryta miesto 650 metų sukakčiai skirta tapybos, grafikos, skulptūros, taikomojo meno ir scenografijos darbų paroda, kurioje dalyvauja apie 150 dailininkų. Visi rodiniai yra susieti su Vilniaus praeitimi ar dabartimi. Grafikas V. Kalinauskas parodai sukūrė ištisą ciklą "Vilniaus ritmai", V. Galdikas — triptiką "Vilnius 1323-1973". Labai gausi yra istorinių ir dabartinių veikėjų portretų galerija. Skulptoriaus V. Vildžiūno kūrinys "Lietuviškoji baladė" papuošė Gedimino kalno papėdę. Sukakties proga Vilniui savo diplominį darbą — "Metraštininko" granitinę skulptūrą padovanojo dailės studijas šiemet baigęs Vaclovas Krutinis, skulptoriaus Gedimino Jokūbonio mokinys.

V. Kst.

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

Kasos valandos:
Pirmad. .....10 - 3
Antrad. .....10 - 3
Trečiad. uždaryta
Ketvirtad. 10-7
Penktad. 10-8
Šeštad. .....9 - 12
Sekmad. ....9.30 - 1

MOKA:
už terminius indėlius —
dvejų metų 7½%
vienerių metų 7%
už taupomąsias (savings) s-tas 6¼%
už depozitų-čekių sąskaitas....5¾%
DUODA PASKOLAS:
asmenines iki $10.000.....8%
nekiln. turto iki $50.000.....8%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki $2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10.000. Parduodame American Express kelionių čekius ir International Money Order — pinigines perlaidas. Priimame mokėjimus už nekiln. turtą, telefoną, elektrą, vandenį, dujas. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Mūsų tikslas—ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W. **Tel. 534-9286**

SWANSEA — RUNNEYMEDE, atskiras, mūrinis namas, 7 kambariai per du augštus, 2 prausyklos, moderni virtuvė. Garažas su šoniniu įvažiavimu. Namas be skolų. Įmokėti $15.000.
BLOOR — SIX POINTS, mūrinis šešių kambarių namas, įrengtas rūsys, didelis gražus sklypas. Garažas su privačiu įvažiavimu. Namas be skolų. Įmokėti $8-9.000.
RONCESVALLES — HOWARD PARK, komercinis pastatas; krautuvė tinkama betkokiam verslui ir 5 kambarių butas. Namas labai gerame stovyje, vieta dviem garažam. Įmokėti apie $20,000.
GLENLAKE AVE., — INDIAN GROVE, mūrinis 5 kambarių vienaaugštis, vandeniu-alyva šildomas. Gražūs, skoningai dekoruoti kambariai. Garažas su plačiu privažiavimu. Namas be skolų. Įmokėti apie $20,000.
BLOOR — INDIAN RD., netoli Lietuvių Namų, 14 kambarių, trys butai su atskirais įėjimais. Penki dideli ir gražūs kambariai pirmame augšte. Vandeniu-alyva šildomas. Du garažai su privačiu įvažiavimu. Įmokėti apie $25,000. Viena atvira skola.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI
S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

F. SENKUS REAL ESTATE
1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

W. VASIS REAL ESTATE
Didelis pasirinkimas namų, žemės ir kitos rūšies nuosavybių.
Skambinti — J. GUDAS
863 BLOOR St. W., Toronto 4, Ont. Tel. 534-7525

Lietuvio savininko mėsos KRAUTUVĖ
ARNOLD'S MEAT MARKET
259 Ellesmere Rd., Scarborough, Ont. (Warden & Ellesmere) **Tel. 445-6031**
Parduodama įvairiais kiekiais šviežia pirmos rūšies A 1 jautiena, veršiena, kiauliena, taip pat — vištos, žąsys, antys. Supjaustoma, supakuojama, paruošiama dėti į šaldytuvus (freezer) pagal pirkėjo norą. Užsakymai priimami telefonu. Atvažiavus galima išsirinkti. Nemokamas pristatymas.

BEST ELECTRIC
NUO LOŠNOS IKI DANGORAIŽIO! VERSLO BEI PRAMONĖS PASTATŲ ELEKTROS ĮRENGIMAI, PRIEŽIŪRA IR KITI DARBAI
ELEKTROS RANGOVAS
Tel. 489-5425 Petras Prakas
Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

EXTRA REALTY LTD.
386 RUSHOLME RD., TORONTO 4 TEL. LE 1-1161
PRIE 26 KELIO, arti Wasagos, gazolino stotis, parduotuvė ir garažas automobiliams taisyti. Skubus pardavimas.
JANE — ANNETTE, 3 butų apartamentas, plytinis, 16 metų senumo, atskiras, privatus įvažiavimas.
BLOOR—INDIAN RD., 18 kambarių per 3 augštus, 3 virtuvės ir prausyklos, 2 garažai, privatus įvažiavimas.
J. KUDABA Namų telefonas 783-2105

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJ

Šaudymo iš lanko varžybose Leningrade puikiai pasirodė klaipėdietis Gediminas Maksimavičius. Be kelių svarbių laimėjimų, jo augščiausias laimėjimas buvo 321 taškas, pasiektas šaudant iš 50 m. Tai naujas Sov. Sąjungos rekordas ir augščiausia pasekmė pasaulyje. G. Maksimavičius po sėkmingo šaudymo iš lanko žada dar sėkmingiau pasirodyti Europos pirmenybėse ir Montrealio olimpiadoje.

Atrankinės bokso varžybos buvo surengtos Palangoje. Daug entuziastiško pritarimo susilaukė jaunas kaunietis R. Juzėnas, kuris taškais įveikė daugiau prityrusį I. Kurencovą.

Sov. Sąjungos moterų irklavimo pirmenybėse Kieve pirmą vietą vienvietės valties varžybose iškovojo kaunietė L. Kaminskaitė. Tuo būdu šalia G. Ramoškienės Lietuvoje išaugo ir antra pajėgi vienvietininkė.

Kauno Žalgirio krepšininkai, užbaigę krepšinio pirmenybes, buvo nuvykę į Kubą draugiškoms rungtynėms.

VYČIO ŽINIOS

Krepšinio stovykla ir šiais metais bus T. pranciškonų stovyklavietėje. Ji truks dvi savaites. Norintiems stovyklauti dar vietų yra, tačiau prašoma paskubėti.

Meninės gimnastikos pratybos numatomos pradėti netolimoje ateityje. Vadovauti sutiko specialistė, baigusi šios srities mokyklą. Plačiau apie tai painformuosime gavę patalpas.

Dvidešimtmečio balius įvyks spalio 27 d. Seaway Towers viešbutyje.

Mūsų rėmėjui J. Gustainiui nuoširdžiai dėkojame. A. S.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

12,4% iki 95.181. 1972 m. taipgi buvo konstatuotas automobilių susidūrimų padidėjimas 19%. Apie 50% žuvusiųjų ir sužeistųjų nebuvo užsidėję apsauginių diržų, nors juos turėjo savo automobiliuose. Baudos taškų didesnį skaičių gavusieji vairutojai bus priversti lankyti pusaštuntos valandos trunkančius saugaus važiavimo specialius kursus ir dar kartą susipažinti su taisyklėmis.

Nedarbo draudos neseniai paskelbti š.m. balandžio duomenys liudija didoką $457 milijonų deficitą. Lyginant su praėjusių metų tuo pačiu mėnesiu, šiemetinės nedarbo draudos pajamos padidėjo $168 milijonais ir pasiekė $1.475.000.000, bet išmokos ir išlaidos nuo $954 milijonų pakilo iki $1.932.000.000. 1972 m. balandis buvo užbaigtas su $353 milijonų perteklium, o šiemetinis balandis su $457 milijonų deficitu. Dėl didėjančių išlaidų yra kaltos peršvelnios taisyklės, kuriomis vis dar sugeba pasinaudoti nedarbo draudos išnaudotojai. Konservatorių atstovas federaciniame parlamente W. Knowles reikalauja taip reformuoti nedarbo draudą, kad ji neskatintų darbo vengimo.

Igoris Guzenka, 1945 m. pabėgęs iš Sovietų Sąjungos ambasados ir Kanados pareigūnams atskleidęs sovietų špionažo tinklą, išgarsėjo neužbaigiama byla. Kai 1964 m. vasario 24 d. amerikiečių žurnalas "Newsweek" paskelbė rašinį apie sovietų pabėgėlių problemas, jis iškėlė bylą ir pareikalavo už garbės pažeidimą $1.600.000 iš leidėjų ir žurnalo platintojo Kanadoje. Tris kartus I. Guzenka keitė savo advokatus, kol pagaliau žurnalui "Newsweek" pavyko sustabdyti šią bylą vien dėl to, kad ja niekas nesirūpina ir nebando tęsti. Po to I. Guzenka teisman patraukė visus savo advokatus, neparodžiusius reikiamo dėmesio šiai bylai, ir iš jų pareikalavo $2 milijonų bei teismo išlaidų padengimo. Teisėjas M. McBride š. m. birželio 14 d. bylą panaikino, pripažindamas I. Guzenką atsakingu už teismo ligšiolines $8.894,54 išlaidas. Praėjusią savaitę I. Guzenka su naujais advokatais vėl kreipėsi į Ontario augščiausiąjį teismą ir išsikovojo įsakymą teisėjui M. McBride iš naujo peržiūrėti bylą prieš advokatus. I. Guzenkos gyvenvietę slepia Kanados RC MP saugumo įstaiga. Jo kreipimasis į Ontario augščiausiąjį teismą liudija, kad jis ir jo šeima yra šios provincijos gyventojai.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

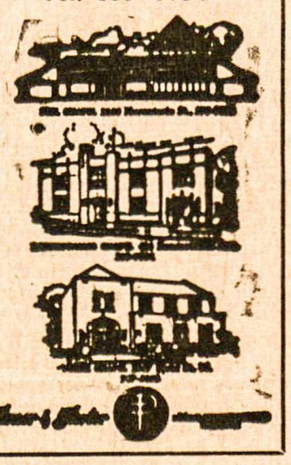

MEDUS — reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas
Induose ar koriuose. Iš bityno:
30 Dewson St., Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534 - 0563

Ateitininkų žinios

Stovykla prasideda šį sekmadienį, liepos 22. Prašome neatvežti vaikų šeštadienį, nes stovyklos pradžia yra tik sekmadienį.

Registracija bus pradėta sekmadienį 9 v.r. Mišios stovykloje — 11 v., po jų — stovyklos atidarymas. Pakartotinai pabrėžiama, kad stovyklautojų amžius yra nuo 7 iki 18 metų ir visa stovykla bus padalinta į dvi grupes pagal amžių. Stovyklauti gali ir ne ateitininkai. Kurie dar nėra užsiregistravę, tai galės padaryti stovykloje sekmadienio rytą.

Primename nepamiršti globėjų "Ateities" žygiui. Važiuoją stovyklon prašomi pasiimti: miegmaišį arba šiltas antklodes, pagalvę, porą rankšluosčių, sportinius batus, asmeninius reikmenis, rašymo priemones. Kas turi muzikos instrumentus, teatsiveža.

Stovyklos programa paruošta atskirai jaunučiams ir vyresniesiems. Stovyklautojų skaičius dar tikrai nežinomas, nes daug kas užsiregistruoja tik stovykloje, bet, atrodo, bus virš 100. Stovykla baigsis šeštadienį, rugpjūčio 4. Stovyklos adresas: Franciscan Fathers Camp c/o Bayview Store, New Wasaga, Elmvale, Ont. Tel. 705-429-2788. Pasimatysime Wasagoje!

Skautų veikla

• XI Romuvos stovykla, minint 650 m. Vilniaus sukaktį, pavadinta "Vilniaus" vardu. Ji pradėta liepos 14 d. ir oficialiai atidaryta liepos 15 d. Stovyklos virš. — s. P. Butėnas, dvasios vadas v. s. kun. S. Kulbis, SJ, sesių pastovyklės virš. — s. D. Keršienė, brolių past. virš. ir stov. komendantas — ps. M. Rusinas, vilkiukų past. virš. — s. v. v. sl. V. Turūta, jaun. skaučių past. virš. — ps. A. Petrantonio, gail. sesuo — A. Karpienė, ūkio virš. — A. Grybas, laužavedys — v.s. V. Fidleris, sporto vadovė — L. Zubaitė, šaudymo vadovas — V. Aušrotas, ūkio priežiūros vadovė — ps. I. Zubienė, maudymosi prižiūrėtoja — E. Kobelskytė, pakrančių komendantas — V. Juškevičius, sesių past. adj. — v. sk. R. Draugelytė, rankdarbių instruktorė — s. L. Sendžikienė ir D. Draugelytė. Vienetams vadovauja v. sk. v. sl. B. Paliulytė, v. sk. S. Kazilevičiūtė, v. sk. D. Barzdžiūtė, v. sk. kand. R. Zubrickaitė, Vyt. Gotceitas, A. Kalinauskas, E. Pakštas, R. Saplys. Stovyklauja iš viso 164 skautai-tės. Šį sekmadienį, liepos 22, ryšium su Lietuvos sostinės įkūrimo minėjimu, Romuvoje bus pasodintas Vilniaus ąžuolas. Į iškilmes kviečiami visi tautiečiai. Stovyklos telefono numeris — 1 - 705 - 789-5032. Stovyklos programoje: kasdien atnašaujamos šv. Mišios, skautiškas lavinimas vykdomas draugovėmis, turima daug sporto ir pramoginių užsiėmimų.

• Rugpjūčio mėn. Romuvoje niekas nestovyklaus, todėl yra galimybė skautų rėmėjams ar Romuvos nariams su šeimomis pasinaudoti esamais šešiais namukais ir ramioje gamtoje paatostogauti. Suinteresuoti tesikreipia į Romuvos k-to pirm. A. Grybą tel. LE 2-7284.

• Į jubilėjinę stovyklą vykstančiom sesėm reikalinga darbo uniforma: tamsiai mėlynos trumpos kelnaitės ir tamsiai mėlyna bliuzelė, kurios bus parūpintos per "Šatrijos" tuntą. Jų bus galima įsigyti prieš jub. stovyklą, kreipiantis į tuntininkę ps. P. Saplienę. Č. S.

SPECIALUS IŠPARDAVIMAS
lietingo sezono proga
"Church Motors"

Naujas 1973 metų
"CUSTOM 500 RANCHWAGON"

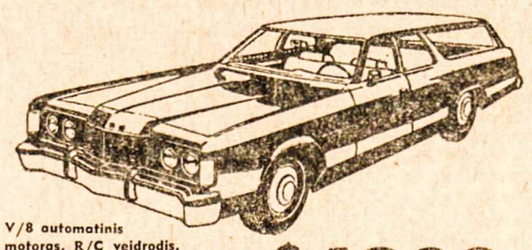

ĮMOKĖTI nuo $5 iki $1000
Priklauso nuo jūsų

V/8 automatinis motoras, R/C veidrodis, juostinės baltų šonų padangos, priekyje ir užpakalyje buferių apsaugos, lengvas (power) vairavimas diskiniai stabdžiai. Ser. #248431

$4232

SERVICE CENTRE — 35 WESTON RD.
SERVICE SPECIAL
"Žinokite, kur einate"
PRIEKINIŲ RATŲ IŠLYGINIMAS
(front end alignment)
Taip pat ir priekinių ratų išbalansavimas (ši kaina galioja tik atsinešus skelbimą)
Skambinkite dėl pasimatymo 767-2111
$9.90

FORD • TORINO • GALAXIE • CORTINA • LTD.
MUSTANG • MAVERICK • PINTO • T-BIRD • FORD TRUCKS

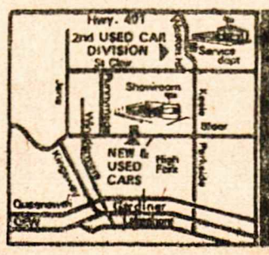

Church Motors
2100 BLOOR ST. W.
(at High Park)
Phone:
767-2111
SERVICE CENTRE:
35 WESTON ROAD

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

BLOOR — ALHAMBRA, 3 butų atskiras mūrinis namas su atskirais įėjimais, 3 prausyklos, 3 virtuvės, vandeniu - alyva šildomas, 2 atskiri sklypai, dvigubas garažas, apie $25.000 įmokėti ir viena atvira skola; visai netoli Lietuvių Namų.

ST. CATHARINES, 75 akrų vynuogių bei kitų vaisių ūkis, visai prie St. Catharines, miesto vanduo, visi pastatai bei įrengimai puikiame stovyje, virš $20.000 metinių pajamų, visai arti nuo naujos namų statybos (subdivision), trumpu laiku galima padaryti daug pinigų parduodant statybai; apie $60.000 įmokėti, viena atvira skola iš 8%. Investuotojai nepraleiskite geros progos!!!

GEORGEN BAY, 100 akrų su dviejų butų vasarnamiu, privatus kelias iš plento, apie 1.000 pėdų privataus ežero kranto, 85 mylios nuo Toronto, apie $50.000 įmokėti, tinka privačiam arba komerciniam naudojimui.

NEW TORONTO, vos keliolikos metų senumo tributis, didžiulis sklypas, apie $15.000 įmokėti ir viena atvira skola balansui.

Al. GARBENIS Namų tel. HU 9-1543
Pr. KERBERIS Namų tel. LE 5-1584
REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA	IMA
5¾% už depozitus	
6% už šėrus	8% už asm. paskolas
6% už taupymo s-tas	
7% už 1 m. term. dep.	8% už mortgičius
7½% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas — virš šešių milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $5.000 ir **mortgičius** iki 75% įkainoto turto. **Visų narių gyvybė** apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.
Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 • Toronto 3, Ontario

Westway, Mississauga ir Kingsway rajone.
• Pirkėjams sąžiningas patarnavimas. •
R. Stasiulis Tel. 249-7691
Namų — 241-5181
Turiu didelį pasirinkimą modernių namų
FOR SALE UNITED TRUST REALTOR

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario **Tel. 533-5454** Lietuviams daroma NUOLAIDA

A. J. MORKIS Realtor • Sąžiningas patarnavimas. • Parūpiname mortgičius
perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę betkuriame rajone.
1082 Bloor St. W., Toronto 4, Ontario
Telefonai 534-8459; 233-5996

CLEAR-VISION
Tel. 532-7733
— TV — HI — FI —
Taisomi ir parduodami paprasti ir spalvoti televizijos priimtuvai.
Prieinamos kainos.
1613 DUNDAS Street West

DIDŽIAUSIOS IR GRAŽIAUSIOS EUROPIETIŠKOS MĖSOS IR SKANĖSTŲ KRAUTUVĖS KANADOJE
SPECIALŪS GAMINIAI KAS SAVAITĘ
tip-top MEATS DELICATESSEN
1727 BLOOR STREET WEST (PRIEŠ KEELE POŽEMINIO STOTĮ)
YORKDALE SHOPPING CENTRE • FAIRVIEW MALL (SHEPPARD AVE. / DON VALLEY PARKWAY)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS (QUEEN ELIZABETH ir 27 kelias)
HURON - SQUARE - SHOPPING CENTRE (Cooksville, 10 ir 5 kelias)

DANISH CUSTOM FURNITURE
BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI IŠ BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)
Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED
25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch
Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ
971 College St., Toronto 4, Ont.
Telefonas: 533-4363
LIETUVIAI SAVININKAI
Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

Balio Maskeliūno
DRAUDOS ĮSTAIGA
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUNA NARYS
Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

Saugesniam vasaros sezono važiavimui patikrinkite savo automobilius pas
AUTORITE SALES and SERVICE
Telefonas 531-1305 1536 DUNDAS St. W.
ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
Atliekame visus autovežimių mechaninius pataisymus — priekinių ratų išlyginimą (wheel alignment), ratų išbalansavimą ir kt. Parduodame MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt. padangas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas. Savininkas FRANK PETIT

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR
• *10 pardavimo įstaigų Toronto rojonuose* •
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus
VYT. V. GIRDAUSKAS
Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje
1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., TORONTO, ONTARIO **Tel. 535-1258**
• Įvairios mūsų gamybos rūkytos dešros ir salami •
• Pirmos rūšies A. 1 šviežia mėsa • Lietuviški sūriai •
• Silkės ir rūkyta žuvis • Šviežia ir kepti paršiukai •
• Šviežia, šaldyta bei mūsų rūkyta įvairi paukštiena •
• Importuoti maisto gaminiai •
• —— UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU —— •
• ——— NEMOKAMAS PRISTATYMAS ——— •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, **tel. 279-4371**)
persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.
Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.
Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA **Baltic Exporting Co.** 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo apartai. Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel WA 1-3225 arba WA 4-1001

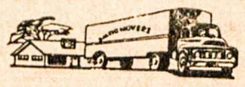

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

780 QUEEN ST. W.
PRIE GORE VALE
TEL. EM 4-7994
ART'S PHOTO STUDIO
Vestuvinės nuotraukos
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

SKAITYTOJAI PASISAKO

NEGIMUSIŲ ŽUDYMAS

Šiandien daugiau negu betkada esame apsupti įvairių klausimų, kurie vienaip ar kitaip paliečia visą žmogaus egzistenciją. Vieni tų klausimų kilo kartu su naujais išradimais, kiti jau nuo amžių yra užsilikę ir vis naujai iškyla. Būdami krikščionys, privalome ne tik šių klausimų nevengti, bet ir juos spręsti. Sąžinė privalo vienaip ar kitaip nusistatyti bei šį nusistatymą pagrįsti krikščioniška galvosena. Negalima pasilikti viduryje, nes jo nėra. Klausimai yra toki pagrindiniai, kad atsakymas gali būti tiktai taip arba ne, už arba prieš. Minėti klausimai liečia didelę žmonių daugumą. Jie yra ir principiški, ir faktiški, dėlto neišvengiami. Tad nenuostabu, kad dažnai randamės sprendimų krizėje. Negimusių žudymas yra kaip tik tokio pobūdžio klausimas. Iš esmės jis nėra vien sociologinis - psichologinis, nei vien medicinos klausimas, nors tik jos rėmuose dažnai nagrinėjamas. Jis yra daug gilesnis, siekiąs žmogaus gyvybę ir laisvę.

Verta trumpai pažvelgti į du faktus. Pirma, JAV-se dabar jau daug lengviau padaryti legalų abortą, negu sulaukti eilės pas dantistą. Antra, ne tik visuomenėje, bet ir universitetuose, kur pagal tradiciją naujos idėjos lengviausiai pristatomos, vyksta nemažas judėjimas ir net spaudimas, skatinantis negimusių žudymą. Bandoma įrodinėti, kad negimusių žudymas pateisinamas motinos ir visuomenės gerove bei patogumu. Esą nenorimas ir nemylimas vaikas anksčiau ar vėliau taps problema ne tik sau, bet ir visuomenei. Tačiau šiuo argumentu remdamiesi galėtume pateisinti visų invalidų bei emocinių ligonių naikinimą, nes jie visuomenei taip pat sudaro sunkumų. Negimusių žudymas universitetuose ir kitur ginamas visuomenės, ypač motinos, teisių argumentais. Sakoma, kare tenka žudyti, kai žmogaus gyvybė ir gerovė grasinami. Tačiau šis palyginimas netikslus. Kare grasomas žmogus betkuriuo metu gali pasitraukti, negimęs jokios savo veiksmų kontrolės neturi. Argumentas neįtikinantis. Jeigu JAV valdžia pripažįsta negimusių žudymą, nemanykime, kad tai visi pripažįsta. Tai būtų klaidinga išvada. Nežiūrint didelio spaudimo, yra daug asmenų tiek universitetuose, tiek visuomenėje, kurie nesutinka, tačiau tyli. Tylėdami jie kenkia sau daugiau, negu kam kitam. **K. Šeštokas**

VADINKIMĖS LIETUVIAIS

Spaudoje, net ir "TŽ" korespondento A. Gustaičio reportažuose iš Hollywoodo dažnai minimi kino artistai, kurie prisipažįsta esą lietuvių kilmės. Skaitant apie tai, man visuomet kyla klausimas, ar jie žino apie Lietuvos garbingą praeitį ir dabartinę jos tragediją? Kaip priešingybę šiai gana pagrįstai abejonei aš noriu atpasakoti savo susitikimą su kitu įžymiu kino artistu nelietuviu— austrų kilmės. Tai Europoje ir Amerikoje pagarsėjęs Curt Jurgens. Tada aš tarnavau didžiajame Paryžiaus aerodrome Le Bourget. Vieną dieną iš lėktuvo išlipo visa grupė kino artistų, kurie buvo angažuoti naujam filmo pastatymui. Jų tarpe buvo: Frank Sinatra, Henry Fonda, Yul Brynner, Raquel Welch ir kiti. Iš jų visų išsiskyrė aukštas aristokratiškas Curt Jurgens, kurį, kaip ir daugelį kitų, aš atpažinau iš jo filmų. Jis, pastebėjęs mano uniformą, pasiteiravo, kaip greičiau gauti lagaminus. Aš, žinodamas jo kilmę, atsakiau paaiškindamas vokiškai. C. Jurgens buvo maloniai nustebintas ir pasiteiravo ar aš esu vokietis? Atsakiau, kad esu lietuvis, Prancūzijos ir Kanados pilietis. Kino žvaigždė Curt Jurgens tuoj padavė ranką ir sakė žinąs, kad Lietuva yra okupuota. Jis žino jos istoriją ir suprato, kodėl aš dirbu svetimame krašte. Jis taip pat priminė žinąs lietuvių kilmės artistus — Jacques Šerną, Laurence Harvey, Rūtą Lee (Kilmonytę) ir kt.

Šį epizodą rašau, norėdamas pabrėžti, kad žymūs kino artistai ir istorijoje, ir politikoje nėra profanai. Kas bent pripuolamai su jais susitinka, neturi gėdytis lietuvio vardo ir vietoj dabar vis labiau įsigalinčios mados save vadinti amerikiečiais ar kanadiečiais vadintis lietuviais. **B. Vytis-Vrublevičius**

SENIMAS IR JAUNIMAS

Karavanas. Lietuvių Namai tam pasiruošė. Ir stebime. Sutraukė labai daug žmonių. Tradicijos yra iš mūsų jaunystės. Tai buvo Šv. Jono Krikštytojo naktis. Tada Lietuvoje buvo paprotys uždegti kupolą. Reikėjo nuvogti nuo tėvų seną stebulę ir ant karties iškelti degančią. Kaimas po kaimo žiūrėjo, kad tik nepavėluotų. Ir kai pamatai, kad kituose kaimuose kupolas jau dega, jaunimas šaukia: kelkime! Ir iškeliame kartį kuo augščiau! Dega, žiežirbos krinta. Kupolas šviečia! O čia ratelis — visi kaimynų vaikai susirinko. Apsikabinę vienas su kitu šokame apie tą kupolą ir dainuojame: "Sėjau linelius..." Džiaugiamės, trypiame ant tos pievelės, nes tai yra mūsų. Ir tėvas nieko nesako, nors sudeginome jo ūkiui reikalingą stebulę. Jis labai patenkintas, kad vaikai žaidžia. Mes ten šokame iki vidurnakčio. Vyresnieji pasakė: tai yra šv. Jono naktis — einame į krūmus pajieškoti paparčio žiedo... Metai ėjo, šv. Jono naktis nuėjo praeitin. Ir tie, kurie ėjo paparčio žiedo jieškoti, jau žili. Ir po tiek metų atradome paparčio žiedą: tai "Gintaras", "Birbynė", "Varpas" ir kiti. Jie sukasi salėje ir neužmiršta žilaplaukių, paima į savo rankas ir suka toj salėje taip, kaip buvo prie to stiebo su žaižaruojančia tėvo stebule. Ir kaip jos moka pagerbti žilą plauką! Užtat ir senesnieji nesigaili paaukoti jaunimo išvykai į kitus kraštus. Įspūdžiai iš to karavano labai geri: senesnieji valgo lietuviškus valgius prie stalų ir gurkšnoja, o čia pat jaunimas, koks buvo Lietuvoje. **K. Činčius**

ŠYPSENOS

Airiškos piršlybos

Airiai yra pasižymėję dar tuo, kad gana vėlai tuokiasi. Taigi, airis Patas, dvidešimtį metų romansavęs su Bridžete, vieną sykį pagaliau pasakė:

—Aš, matai tamsta, pagaliau prisirengiau tau pasipiršti. Ką tu sakai?

Bridžetė pertraukė Patą:

— O je, Patai, aš jau žinau, ką nori pasakyti. Rėžk, Patai, tiesiai ir atvirai, be jokių pagražinimų!

— Well, Bridžete, — rėžė Patas atvirai, — kaip patiktų tau būti palaidotai mano giminės sklype...?

Puikybė

Vaikas I: — Mano tėvas galėtų pakelti didelį akmenį.

Vaikas II: — O mano tėvas galėtų kalti tris tokius akmenis!

Vaikas I: — Mano tėvas pats nekeltų — jis turi pavaduotoją!

Maizerville, Pa.

BIRŽELIO 11 D. kun. Albinas Bielskis atšventė 40 m. kunigystės sukaktį. Baigęs Vilkaviškio kunigų seminariją, primicijas laikė savo tėviškės parapijoj — Virbaly. Vikaravo Žemojoj Panemunėj ir kartu studijavo Vytauto D. un-te. Taip pat vikaravo Kaimely, Alytuje ir Vilkaviškyje. Iš čia pasitraukė į vakarus. Amerikon atvyko 1946 m. Ilgesnį laiką darbavosi Naujojoj Filadelfijoj, vėliau Filadelfijoj, Pa. Pagaliau vyskupo paskiriamas klebono pareigoms Šv. Liudviko parapijon, Maizerville, Pa. Vos baigė dažyti bažnyčią, dėl elektros vielų susijungimo kilo didžiulis gaisras, sunaikinęs bažnyčią, kleboniją ir greta stovinčius pastatus. Tačiau kun. A. Bielskis, parapijiečių prašomas, nors jų tik maža saujelė, ryžosi dideliam darbui. Savo energija, darbštumu, sumanumu nugalėjo visas kliūtis. Po dvejų metų įtempto darbo išdygo graži, jauki bažnytėlė lietuviškais motyvais, dail. V. K. Jonyno dekoruota, pavadinta — Šiluvos Marijos vardu. Taip pat pastatė modernią kleboniją ir parengimams salę. Gaila, kun. A. Bielskis neilgai tesidžiaugė savo darbo vaisiais — sušlubavus sveikatai, pasitraukė poilsio; žiemoja saulėtoj Floridoj, kur jau galutinai įsikūrė. Ta proga parapijiečiai su nauju klebonu ruošia jam pagerbtuves. Ilgiausių, sveikiausių metų linkime mielam klebonui! **Kaimynas**

Ottawa, Ontario

(Atkelta iš 4-to psl.)

P.p. Danių šeima yra labai aktyvi įvairiose srityse. Ponia Danienė, prižiūrėdama savo šeimą, taip pat dirba ir dr. A. Šidlauskaitės vedamoje mokykloje. Lietuviškoje spaudoje pasirodančios jos recenzijos ir korespondencijos visuomet būna labai objektyvios. Inž. J. Danys, kuris Kanados transporto ministerijoje užima atsakingą vietą, nuolat reiškiasi įvairiuose profesiniuose suvažiavimuose bei konferencijose. Yra aktyvus PLIAS narys, o taip pat ir Otavos lietuvių bendruomenės atstovas krašto taryboje. Inž. Danys labai domisi mūsų bendruomenės veikla ir, reikalui esant, visuomet su dideliu atsidėjimu padeda įvairiuose organizaciniuose darbuose.

AUKOS BENDRUOMENĖS REIKALAMS. Apylinkės valdyba dėkoja dr. ir poniai Fidleriams iš Deep River už jų antrą piniginę auką bendruomenės kultūriniams reikalams. Taip pat nuoširdus ačiū dr. M. Ramūnienei ir kun. dr. V. Skilandžiūnui už jų aukas.

VASAROS IŠKYLA ir Otavos lietuvių susitikimas su Pembroke, Renfrew, Deep River ir Campbell's Bay lietuviais įvyks liepos 29 d. p.p. Lėverių ūkyje. Visi bendruomenės nariai kviečiami gausiai dalyvauti.

Apylinkės valdyba

Pasiguodė

Prie prezidento Vašingtono paminklo nugriuvo girtuoklis, bet atsikėlė ir, pasižiūrėjęs į paminklą, tarė:

— Aš atsikėliau, bet tu tai niekada iš tos vietos nepasikelsi...

Kad mes neturim...

Tėvelis kolchoze skaitė vaikams knygą apie piemenukus "buržuaziniais laikais". Paskui tarė:

— Matot, kaip tada tokie vaikai, kaip jūs, vargdavo, ganydavo gyvulius.

— Kad mes, tėveli, neturim nė gyvulių, — choru atsakė vaikai... Parinko **Pr. Alš.**

Čikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

SUĖMIMAI HELSINKYJE

Liepos 5 d. Čikagoje per lietuvių namus nuskambėjo žinia, kad Helsinkyje suimti VLIKo pirm. dr. K. J. Valiūnas, ALTos įgaliotinis dr. J. Genys, o LB atstovas dr. Vileišis spėjęs apie tai painformuoti žinių agentūras. Daug kas iš lietuvių domėjosi, kaip į tai reaguos didžioji vietos amerikiečių spauda. Norint pastebėti didžiosios amerikiečių spaudos reagavimą, reikia sekti visas dienraščių laidas. O jų kiekvienas turi po 5-7 per parą. Kadangi žinia apie lietuvių suėmimus Helsinkyje Čikagą pasiekė priešpaskutinėmis valandomis, man buvo aišku, kuriuos dienraščius reikia sekti: "Chicago Today" ir "Chicago Daily News", nes jų laidos išeina tarp 8 v. r. ir 4 v. p. p. Taip ir buvo. 1 v. p. p. nuvykęs į darbovietę, pasiėmiau "Daily News" trečiąją laidą. Ten antrame puslapyje su nemaža antrašte buvo pranešimas apie baltiečių suėmimą Helsinkyje, nes jie viešai protestavę prieš sovietų okupaciją Pabaltijo valstybių. Žinią rašęs korespondentas rėmėsi iš ALT-os gūstinės gautomis informacijomis. Kai išėjo kita "Daily News" laida, informacija apie baltiečių suėmimą Helsinkyje jau buvo perkelta į tolimesnius puslapius, gerokai pailginta ir uždėta nauja antraštė, skelbianti, kad ir čikagietis suimtas Helsinkyje. Ši informacija jau buvo rašyta remiantis tik ką gautu UPI agentūros pranešimu, o informacijos pabaigoje pridėta ir tai, ką buvo pranešusi AL-Tos būstinė. Žodžiu, amerikiečių spaudos galybė, konkurencijos su televizija ir radiju skatinama, yra ta, kad dienraščiai stengiasi kuo skubiau skaitytojus informuoti, net kartais tą pačią valandą, kai įvyko skelbiamas faktas. Kitose laidose informacija dažniausiai plečiama, o šalia to, aprašomi ir nauji įvykiai, nes gyvenimas plačiajam pasaulyje nei vienai minutei niekur nesustoja. Suėmimų Helsinkyje faktas rodo, kad didžioji spauda nepamiršta ir baltiečių, kai jie padaro kokias sensacijas.

SVARBUS LAIKAS

Dalis lietuviškos visuomenės kartais nuogąstauja, kad Čikagoje apie lietuvius daugiau rašo "Chicago Tribune", taip pat "Sun-Times", o mažiau, arba beveik nieko, nerašo abu popietiniai dienraščiai — "Chicago Today" ir "Chicago Daily News". Dienraštis "Chicago Today", einąs vietoje subankrutavusio "Chicago American", kur ilgus metus religinio skyriaus redaktorium buvo lietuvis Stasys Pieža, daug rašydavęs apie lietuvius ir Lietuvos bylą, šiuo metu yra daugiausia vietinių sensacijų laikraštis ir politiniams įvykiams mažai vietos skiria. Kas kita "Chicago Daily News". Tai nepriklausomas dienraštis, turįs puikius bendradarbius, laimėjęs visą eilę premijų už taiklias informacijas, geras skiltis bei stiprius politinius straipsnius. Šis dienraštis, turįs 5-6 laidas parojė, politines informacijas perduoda žaibo greitumu. Dažnai neužmiršta ir lietuvių, tik visa bėda, kad mes pamatom tik gal vieną šio dienraščio laidą. O jis kiekvienoje laidoje informacijas smarkiai keičia. Todėl daug kas mūsų lieka nepastebėta. Pvz. kai Turkijoje nusileido Brazinskai "Daily News" pirmąją žinią paskelbė pirmajame puslapyje, vėliau nukėlė į antrą ir dar toliau. Kai Čikagoje pasirodė pabėgėlis iš Lietuvos adv. Z. Butkus su šeima ir ALTa juos pristatė amerikiečių spaudai bei televizijai, dienraštyje "Daily News" buvo du labai skirtingi aprašymai: vienoje laidoje daugiau faktų apie Lietuvą, o kitoje — apie tariamą adv. Z. Butkaus giminystę su garsiuoju futbolo žaidėju D. Butkum. Kai po poros savaičių apie tai prasitariau Butkams, pasirodo, kad jie pirmojo aprašymo visai nebuvo matę, nors sąžiningai rinko visas iškarpas. Teko savąją iškarpą, kurią saugojau kaip suvenyrą, atiduoti. O kai įvyko S. Kudirkos teismas Vilniuje, teismo aprašymus su didelėmis antraštėmis pirmame psl. paskelbė "Sun-Times" ir "Chicago Tribune", o apie tai tylėjo "Daily News". Ir tik todėl, kad pranešimas apie S. Kudirkos teismą atėjo nakties metu, kai buvo rytinių dienraščių laidų laikas. Kadangi abu leidėjai leidžia po du dienraščius — rytinį ir vakarinį, tai jokiu būdu nebenori kartoti tų informacijų, kurias jau paskelbė vienas iš jų. Taip ir ateityje lietuviai, sekdami amerikiečių dienraščius ir tikėdamiesi kokių nors jų laukiamų informacijų, turi surasti tas laidas, kurios turėjo išeiti tuo laiku, kai informacija galėjo pasiekti redakciją. Kas kita su skaitytojų laiškais, jie eina per visas laidas.

MŪSIŠKĖS OPEROS GARSAS

Su dideliu pasididžiavimu skaitėm informacijas, kai per Kanados radijo tinklą buvo perduota Baltijos tautų tragediją liečianti drama, atlikta stiprių kanadiečių aktorių. Tuo tarpu Čikagos lietuviams pasididžiavimą kelia mūsiškė opera, plokštelėse įamžinusi tautinį kūrinį — komp. K. V. Banaičio operą "Jūratė ir Kastytis". Neseniai ši opera amerikiečiams klausytojams buvo ištisai perduota per populiariją ir plačiai žmonių klausomą WFMT radijo stotį. Tai jau nepirmas atsitikimas, kad "Jūratės ir Kastyčio" opera ištisai transliuojama amerikiečių programose. Jos lietuviški žodžiai, į tautos epą atsirėmusi melodija, pasigėrėjimą teikiantis choras ir solistai neša mūsų tautinės kultūros atspindžius amerikiečių masėms. O klausytojų masėje yra ir tokių, kurie puikiai supranta muziką, kurioje jie išskiria ir savitą lietuvišką charakterį. "Jūratės ir Kastyčio" opera buvo ruošiama kone ištisą dvidešimtmetį. Čikagos Lietuvių Operos dėka po ilgo bei sunkaus darbo ji neliko tik vieno antro spektaklio pasididžiavimu, bet, perkelta į plokštelę, skamba ir ilgai skambės ne tik išeivijoje, bet, tikime, ir Lietuvoje, kurią šiemet iš Čikagos aplankė ir viena kita jaunimo neoficiali ekskursija.

— "Dainavos" ansamblio vadovybė šv. Leono dienos proga su originalia dovana pasveikino Ireną ir dr. Leoną Kriaučeliūnus, nes šią vasarą sueijo 10 metų, kai Kriaučeliūnai yra "Dainavos" ansamblio globėjai.

Pajieškojimas

Jieškomas Česlovas **Ančeravičius**, išvykęs iš Lietuvos apie 1928 m. iš Grinkiškio miestelio. Jieško brolis Bronius, gyvenąs Kaune. Jis pats arba žinantieji apie jį prašomi pranešti: J. D., 77 Westminster Ave., Toronto 3, Ont.

Atidaryki taupomąją sąskaitą,
kuri duoda 6% palūkanų
ir leidžia išrašyti čekius
• Palūkanos apskaičiuojamos pagal minimalinį mėnesinį balansą.
• Ontario provincijos garantija.
Ontario
The Province of Ontario Savings Office
Ministry of Revenue
Skyriai: Aylmer, Brantford, Guelph, Hamilton, London, Ottawa, Owen Sound, Pembroke, Seaforth, St. Catharines, St. Marys, Toronto, Walkerton, Windsor, Woodstock.
Hon. Allan Grossman, Minister of Revenue
Donald A. Crosbie, Deputy Minister

V. Bačėnas *All Seasons Travel*
323 Lakeshore Road East, Port Credit, Ontario
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 278-7264

• Namai
• Vasarnamiai
• Investacijos
• Viešbučiai
• Moteliai
• Mortgičiai
• Ūkiai
• Žemės sklypai
FRANK BARAUSKAS, F.R.I.
FRANK BARAUSKAS Limited, Realtor
FRANK BARAUSKAS INSURANCE
3828 Bloor St. W., ISLINGTON
231-6226 231-2661

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS,
VALDŽIOS PRIPAŽINTAS PLOMBERIS, ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APSILŲMO DARBUS.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

OKULISTAS
S. BROGOWSKI, O.D.
412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTĖS
Br. Bukowska-BEJNAR, R.O
Wiktoria BUKOWSKA, R.O
274 RONCESVALLES AVE.
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

INSURANCE
DUDA 769-4612
2231 Bloor Street W.

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. parapijos žinios

— Anapilio sodyboje šią savaitę įrengiama autoaikštė. Naujajame pastate įrengiamos patalpos "Tėviškės Žiburių" redakcijai, administracijai ir spaustuvei. Statybai aukojo $5,000: X. Y. (duosnus geradaris dėl pateisinamų aplinkybių prašė pavardės spaudoje neskelbti); po $100: J. J. Sarūnai ir V. Petravičius. $5,000 paskolino H. Steponaitis. Geradariams nuoširdi padėka.

— Anapilio sodyboje pirmoji statybos fazė eina prie galo. Daug moralinės bei medžiaginės paramos Anapilio statytojai patyrė iš plačiosios Toronto visuomenės ir kitų Kanados bei JAV vietovių. Pastato vidaus įrengimų užbaigimui dar reikia pinigų. Geradariai, galį pagelbėti paskolomis, bus su dėkingumu įvertinti ir paskolos greitu laiku grąžinamos.

— Liepos 17 d. lietuvių kapinėse palaidota a.a. Liudvika Gorienė. Velionės artimiesiems nuoširdi užuojauta.

— Pakrikštyta: Jonas-Edvardas Žemaitis.

— Pamaldos: šeštadienį 9 v.r. už a.a. Stasį Gipą vienerių metų sukakties proga; sekmadienį: 10 v.r. už a.a. Kaz. Baliūną, 11 v. r. už a.a. Oną Kažėmėkienę. Mišios Springhurste liepos 22, sekmadienį, 10 v.r., už a.a. Zigmą Paulionį penktųjų metinių proga; 11 v.r. už a.a. Algimantą Jonaitį.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Mirus a.a. Liudvikai Gorienei, nuoširdi užuojauta sūnui Petrui su šeima ir artimiesiems. Velionė palaidota liepos 17 d.

— Mišios: penktad., 8.20 v. — už a.a. prof. J. Kriščiūną, užpr. V. M. Kriščiūnų; šeštad., 9 v. — už a.a. J. Migliną, užpr. A. M. Bumbulių; šekmad., 8 v. — už Kalinauskų šeimos mirusius, užpr. J. O. Kalinauskų, 9 v. — už a.a. Klemenso ir Darijos vėles, užpr. A. Dobienės, 10 v. — už a. a. S. Vaitiekūną, užpr. B. Vaitiekūnienės, 11.15 v. — už a.a. M. Štuikienę, užpr. A. Štuikio.

— Waubaushene ir apylinkės lietuviams Mišios, išpažintys ir Komunija bus šį šeštadienį, liepos 21, 6 v. vak., Antano Štuikio vasarnamyje, Waubaushene, Duck Bay Rd.

— Wasagoje ir apylinkėje gyveną bei atostogaują gali dalyvauti Mišiose stovyklavietėje. Sekmadieniais jos laikomos 11 v. r., o šiokiadieniais — įvairiai, prisitaikant prie dienos programos.

— Šį sekmadienį Wasagoje prasideda 2 savaičių ateitininkų stovykla. Dar galima užsiregistruoti. Kreiptis į parapijos raštinę. Kapelionauti išvyksta T. Antanas Prakapas, OFM.

Lietuvių Namų žinios

— Atostogų metu LN vyksta mokyklinio amžiaus vaikų užsiėmimai. Susirenka tokie vaikai, kurių tėvai išeina į darbus, o vaikai lieka be suaugusių priežiūros. Vaikai mokomi tautinių šokių, austi juostas, piešti ir panašiai. Užsiėmimams vadovauja lietuvaitės studentės.

— LN statybos išorės darbai eina į pabaigą. Šiuo metu baigiamas stogo pertvarkymas. Viduje statomi laiptai ir baigiama tvarkyti priešgaisrinė sistema.

— LN lėšų vajaus komitetas praneša, kad praėjusią savaitę paskolos lakštus pirko už $5000: Walter Paleikis ir J. Strazdas; už $2500: P. Bastys ir L. Tamošauskas; už $1000: A. Lapas. Nario įnašus įmokėjo: $100 Laima Dūda, $25 A. Lapas ir V. Rušas.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo bažnyčioje pamaldos vasaros mėnesiais laikomos kas sekmadienį 9.30 v.r.

Baltiečių drama laimėjo premiją

Š.m. Vasario 16 proga Kanados radijo tinklas CBC transliavo kanadiečio rašytojo Len Petersono dramą "Milžinų replėse" (The Trouble With Giants). Dabar gauta žinia, kad jo autorius už tą dramą gavo premiją — specialų ACTRA (Association of Canadian Television and Radio Artists) ženklą. Tuo būdu drama "Milžinų replėse" pripažinta geriausiu šių metų tos srities kūriniu, kuris buvo atrinktas iš keliolikos pateiktų veikalų. Konkurso baigmėn pateko trys kūriniai: Ron Kelly televizijos drama "Springhill", Len Petersono "Trouble with Giants" ir Grahame Woods televizijos drama "Strike". Pirmajame veikale vaizduojamas angliakasių gyvenimas, juos ištikusi nelaimė — užgriuvimas. Antrajame — išryškinta baltiečių laisvės kova, o trečiajame — įmonės streikas. Vertintojų komisija — Louise Bresky, Ron Evans, Gratien Gelinas, John Hobday, Pat Pearce, Robert Stanbury — geriausia drama pripažino "Trouble with Giants". Premijos įteiktos balandžio 28 d. Hyatt Regency Hotel Toronte, bet platesnė žinia apie tai "TŽ" redakciją pasiekė tik šiomis dienomis. Taip pat patirta, kad autorius Len Peterson ką tik išėjo iš ligoninės, kur jam buvo padaryta puslės operacija. Ateityje jis planuoja radijo dramą praplėsti, įvedant aprašomojo pobūdžio dalykų. Autorius tai vadina "novella". Lietuviai, kurie rūpinosi baltiečių dramos "Milžinų replėse" atsiradimu, norėtų, kad Len Peterson šį kūrinį pritaikytų televizijai.

Turimomis žiniomis, ši galimybė yra gana reali. Tuo reikalu bus kreiptasi į CBC vadovybę, nuo kurios viskas priklauso.

Gauta žinia, kad drama "Milžinų replėse" bus transliuojama antrą kartą per CBC latvių nepriklausomybės šventės proga — lapkričio 17 d. nuo 8.03 v.v. iki 9.00 v.v.

Dariaus ir Girėno transatlantinio skridimo 40 metų sukaktis Toronte bus paminėta "Tėvynės prisiminimų" radijo programoje liepos 18, trečiadienį, 6-7 v. v., ir liepos 21, šeštadienį, 7-8 v.v. Tam tikslui paruošta speciali istorinė programa.

Maloniai kviečiame visus studentus į baltiečių studentų iškylą Centre Island antradienį, liepos 24 d. Susitikti visiems prie uosto tarp 6 ir 6.15 v.v. Bus laužas, žaidimai ir kiti įvairūs pasilinksminimai. Smulkesnes žinias teikia Regina Stočkutė tel. 762-6483. **Rengėjai**

"Gintaras" iš Buffalo apylinkės valdybos gavo kvietimą dalyvauti spalio 2 d. tautybių festivalio atidaryme. Festivalis truks visą mėnesį. Taip pat gautas oficialus KLB Winnipego apylinkės valdybos kvietimas atlikti Lietuvių Dienoje programą, kuri įvyks 1974 m. liepos 1 d. Winnipege. "Gintaro" tėvų komitetas dėkoja Irenai Paškauskienei už $10 auką besiplečiančiai "Gintaro" veiklai paremti ir kviečia kiekvieną lietuvį prisidėti prie darnios ir dinamiškos gintariečių veiklos.

Sužeistas Algis Savickas. Wellesley ligoninėje, Toronte, sunkiai sergančių skyriuje be sąmonės guli Algis Savickas, 19 m. amžiaus jaunuolis, gyvenąs 99 McDonell gt. Apie jo nelaimę tėvus painformavo Barrie policija, deja, dar neturėjusi detalių apie įvykį. A. Savickas iš Toronto išvyko savaitgaliui į Wasagą. Atrodo, kad įvyko automobilio nelaimė: sulaužytos abi kojų blauzdos ir sutrenkta galva.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos neperiodinis leidinys "Lietuvis Žurnalistas" 1973 m. birželio mėnesio laidoje pamini ir Torontą: "TŽ" spaudos balių, premijų įteikimą jauniesiems spaudos bendradarbiams, įdėtas Pr. Alšėno straipsnis, pora nuotraukų iš spaudos baliaus. Kronikoje paminėta, kad Thunder Bay, Ont., dirba kaip radijo žinių redaktorius bei pranešėjas Vytautas Kilpa. Reikėtų patikslinti, kad jis jau senokai persikėlęs į Torontą ir dirba CHIN radijo stoties informacijos skyriuje. Jo pavardė — Vyt. Kiaupa.

Žurnalas "Lietuvių Dienos" š. m. birželio mėnesio numeryje daug vietos paskyrė Torontui, ypač gen. konsului dr. J. Žmuidzinui 75 m. amžiaus sukakties proga. Ant viršelio atspausta didelė jo nuotrauka, trys puslapiai paskirti sukaktuviniam straipsniui ir biografinėms nuotraukoms. Velioniui dailininkui Alfonsui Dociui paskirtas ištisas puslapis. Apie jį rašo poetas B. Braždžionis, kurio stambųjį leidinį "Poezijos pilnatis" velionis iliustravo.

CHIN radijo stotis, kuri aptarnauja Toronto tautines grupes ir kuri transliuoja ir lietuvių programą, liepos 13, 14 ir 15 d. d. surengė centrinėje Toronto saloje tradicinę gegužinę. Didžioji spauda skelbia, kad per tas dienas buvo apie 100.000 dalyvių. Lietuviai šiais metais programoje nedalyvavo. Vyravo daugiausia italai, vokiečiai ir kitos tautybės. CHIN radijo stoties sav. yra italas Lombardi.

Italų Diena įvyko liepos 15 d. Ontario Place. Ji prasidėjo 2 v. p.p. valčių palaiminimu. Vėliau visa programa buvo sutelkta Forume. Ją atliko Toronto policijos vyrų choras, orkestras ir solistai, atgabenti iš Italijos. Pabaigoje įvyko "Fiat" automobilio ir kelionės bilietų Italijon loterija. Pernai Ontario Place buvo surengta Ukrainiečių Diena. Ar nevertėtų pagalvoti ir lietuviams apie šią galimybę?

Latvių savaitraštis "Latvija-Amerika" š.m. 28 nr. pastebi, kad tautybių savaitės-karavano metu latvių paviljoną, įrengtą Latvių Namuose College gt., aplankė 30.000 lankytojų, o iš viso karavano paviljonus aplankė 1.300.000 asmenų. Latvių paviljonas buvo laiku įregistruotas ir visur reklamuotas.

Wasagos paplūdimyje, vykdant naująjį praplėtimo planą, jau yra nugriauta daug vasarnamių ir įrengta keletas autoaikščių. Smėlio kopos apipiltos žvyru, o dalis pušų iškirsta. Po tų pertvarkymų pradėjo rinktis žmonės, mėgstą alkoholinius gėralus. Policija randa daug tuščių bonkų ant smėlio. Liepos 8 d., 3-4 v. p.p., ji patikrino ten rastus automobilius ir rado juose dėžes alkoholinių gėralų. Pastarieji buvo konfiskuoti, o įstatymui nusikaltę vietoje nubausti piniginėmis baudomis. Nubaustųjų tarpe buvo ir lietuvių. Tai rezultatai naujų parkų planuotojų. **Stebėtojas**

Jau išėjo iš spaudos š.m. trečias "Moters" žurnalo numeris (gegužės-birželio mėnesių). Per metus išeina 6 numeriai. Naujajame numeryje rašo: A. Tyruolis, Z. Maurina, Z. Tenisonaitė, P. Gaučys, K. Pažėraitė, R. Raslavičienė. D. Petrutytė, I. Malėnas ir kt. Be to, yra kroniniai skyriai. Numeris gausiai iliustruotas — yra net 41 klišė.

A✝A

Mylimai Mamytei

EMILIJAI VINGELIENEI

Lietuvoje mirus, VYTUI VINGELIUI ir šeimai reiškiame nuoširdžiausią užuojautą —

G. D. Bonneriai — *S. A. Podsadeckiai*
M. Jurkštienė — *B. O. Vilimai*
A. B. Kavoliūnai — *J. J. Vitkūnai*

A✝A

ZINAI PIEČAITIENEI

iškeliavus amžinybėn, jos vyrą JUOZĄ, sūnus bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

N. ir A. Ankudavičiai — *A. ir K. Rašymai*
A. Birgelienė — *S. ir J. Andruliai*
E. ir P. Lukavičiai (Hamilton)

Mielam mano gimtojo kaimo atžalai

A. a. Domininkui Balaišiui

mirus toli nuo tėvų šalies, jo žmonai ONAI, dukrai DIANAI, sūnui EDVARDUI ir visiems giminėms reiškiu nuoširdžią užuojautą —

Windsor, Ont. *Balys Balaišis*

Investuokite kapitalą į

ESTO MUTUAL FUND LTD.

Geriausias investavimas, kai biržos kursas žemas

ESTO MUTUAL FUND LTD.
P.O. Box 13, Commerce Court Postal Stn., Toronto, M5L 1A3.
Teiraukitės papildomų informacijų, neįsipareigojant.
Pavardė: .....
Adresas: .....

"PARAMOS" KREDITO KOOPERATYVAS užbaigė pirmąjį 1973 m. pusmetį su $6,809,000.00 kapitalu. Nuo gruodžio mėn. per 6 mėnesius paaugta $930,000.00 ir per metus (nuo praeitų metų birželio mėn.) — $1,407,000.00. Nekilnojamojo turto (mortgičių) paskolų pareikalavimas yra didelis, nes imamos palūkanos yra tik 8%. Asmeninių paskolų pareikalavimas yra daug mažesnis — mūsų žmonės praturtėjo ir smulkesniems pirkiniams turi pakankamai savo santaupų.

Per š. m. pirmuosius 6 mėnesius išduota: asmeninių paskolų $281,417, mortgičių $1,487,697; įnešta: depozitų $3,444,165, term. depozitų $419,365, taupomojon sąskaiton $839,642.

Garantijų ir rezervų fondai sudaro $181,309. Pajamų per 6 mėn. gauta $224,665, išlaidų susidarė $202,614 (iš jų išmokėta palūkanų $164,880). Nauja "Paramos" tarnautoja D. Zakarevičienė pradėjo darbą liepos mėn. 1 d. Šiuo metu "Paramoje" dirba 5 nuolatiniai tarnautojai: S. Grigaliūnas, E. Smilgis, A. Ramanauskienė, V. Dalindienė ir D. Zakarevičienė.

Naujų Lietuvių Namų įrengimas eina prie galo, ir "Parama" tikisi greitu laiku persikelti į naujas patalpas, kurios bus trigubai didesnės. Apie tikslią persikėlimo datą nariai bus painformuoti per laikraščius, radiją ir kitais būdais.

Vedėjas

EKSKURSIJOS į

Europą

KLM ROYAL DUTCH AIRLINES

RUGPJŪČIO 17 – 31

KLM-4

3 dienos Vienoje — **5 dienos Vilniuje**
2 dienos Maskvoje — Skambinti **KLM** arba jūsų "TRAVEL AGENT"
3 dienos Amsterdame

Paskutinė užsiregistravimo data yra **liepos 25**

V. Bačėnas — *ALL SEASONS TRAVEL* — **278-7264**

DĖMESIO!

Pranešame, kad siuntinių siuntimo įstaiga **BALTIC EXPORTING Co.,**
480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONT.,
bus uždaryta vasaros atostogoms nuo **liepos 23 dienos iki rugpjūčio 11 dienos.**

MORTGIČIAI
Skubiai reikalingi pinigai
$12.500 II mortgičiui iš 12%.
$25.000 I mortgičiui iš 9¾%.
FRANK BARAUSKAS Ltd.
tel. 231-6226

VIENINTELĖ KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. **B. NAUJALIS, R.M. N.Pt. R.N.A.** Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3-8008.

ATLIEKU NAMŲ DAŽYMO darbus — išorėje ir viduje. Lietuviams pigesnė kaina. Skambinti po 5 v. v. tel. 535-2581 (klausti Joe).

ARTI TĖVŲ PRANCIŠKONŲ stovyklavietės išnuomojami vasarnamiai dviejų miegamųjų su patogumais. Teirautis tel. (705) 429-3577, Wasaga Beach.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 767-4737.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, išvalymus rūsių, kiemų ir perkraustymo darbus. Skambinti po 5 v. p. p. tel. 535-4329.

ATLIEKU VISUS NAMŲ REMONTO medžio darbus, statau naujus namus, parūpinu mortgičius ir darau įrengimus. Tel. 579-0309. KAZYS CIBAS, Oshawa, Ont.

BARONESSA
Beauty Salon
Savininkė Alė Kerberienė
2265 BLOOR St. W.,
kampas Bloor-Durie gatvių
Telefonas **762-4252**
Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Prieinamos kainos.

PINIGŲ INVESTAVIMAS

Estai yra įkūrę "Esto Mutual Fund Ltd." akcinę bendrovę, kurios tikslas yra patarnauti baltiečių etninėm grupėm finansiniuose reikaluose. Bendrovės akcijų vertė yra skelbiama kelis kartus į savaitę spaudoje, taip pat akcijos perkamos ir parduodamos pagal dienos kursą. Už patarnavimus mokestis neimamas. "Esto Mutual Fund" vedėjas (manager) yra Mr. W. Crerar, kuris taip pat dirba firmoje "Bonnycastle and Crerar" ir pensijų fonde, kurių finansinis stovis yra geras. Pinigus investavus į "Esto Mutual Fund Ltd.", norint galima juos greit atsiimti — nereikia nė 24 val. Investavimas į akcines bendroves yra daug geresnis, negu kiti investavimai, nes savo investuotą kapitalą galima atsiimti kada nori. (Sklb.).

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju dr. Moors, dr. A. Užupienei-Lukienei, kun. A. Prakapui, OFM, Prisikėlimo parapijos katalikių moterų draugijos atstovei p. Šarūnienei. Ypač dėkinga visiems draugams ir pažįstamiems, kurie aplankė mane ligoninėje ir namuose mano ligos metu. Labai ačiū už dovanas, gėles, ir linkėjimus greitai pasveikti: p. p. Rusliams, Z. Didžbalienei, Beinoriams, Matušaitienei, Giedrienei, Miliams, Pundziuvienei, Povilonienei, Stankuvienei, broliui V. Lastauskui, P. Lastauskienės šeimai, Biliauskienei, Žymantienei, Žilinskienei.

Dar kartą ačiū —

E. Dickson

ATLIEKU GRINDŲ
atnaujinimo (sanding) poliravimo ir blizginimo darbus Toronte.
ALFONSAS SODONIS
Telefonas LE6-2805

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
P. Lubys. Tel. WA 2-7981, 261-0537
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA.

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Po ilgos ir sunkios ligos, liepos 9 d., mirė Z. Piečaitienė, 37 m. Jos asmenyje vyras Juozas neteko savo mylimos žmonos, keturi mažamečiai berniukai — Danius, Aras, Linas, Rimas — savo brangios ir mylimos Motinos, parapijos taryba — savo vicepirmininkės, o mūsų parapija — daug žadėjusios asmenybės. A.a. Zinos palaikai laidotuvių namuose tebuvo nepilną dieną, nes liepos 10 d., 5 v.p.p., buvo atvežti į mūsų šventovę (toks buvo a.a. velionės noras); 8 v.v. buvo kalbamas Rožinis. Tikintieji ne tik užpildė mūsų šventovę, bet matėsi ir stovinčiųjų. Tai rodo, jog a.a. Zina buvo populiari. Sekančią dieną, t.y. liepos 11, 9 v.r. atlaikytos gedulingos pamaldos, į kurias taip pat atsilankė daugelis tikinčiųjų — beveik užpildė mūsų šventovę. Ir Rožinio, ir Mišių metu mūsų klebonas pasakė gilaus turinio pamokslus, kuriuose pažymėjo, jog a.a. Zina nebuvo paprasta, eilinė moteris. Palaidota liepos 11 d. Cote des Neiges kapinėse.

— Liepos 9 d. su šiuo pasauliu atsiskyrė J. Susevičius, 57 m. amžiaus, mūsų choro seniūnas. Jis iškentėjo kelias operacijas, bet likimas lėmė kitaip. A.a. Jurgis paliko liūdesyje savo žmoną Lydiją ir dukterį Mariją. Jo liūdi ir mūsų choristai, kurie jo asmenyje neteko draugo ir rūpestingo seniūno, kuris nuoširdžiai rūpindavosi visais choristais. Palaidotas liepos 12 d. Cote des Neiges kapinėse.

Liūdna, kai iš mūsų tarpo iškeliauja amžinybėn asmenys, kurie tiek daug aukojosi parapijai — bendruomenei. Šv. Kazimiero parapija reiškia giliausią užuojautą Piečaičių ir Susevičių šeimoms bei artimiesiems.

— Liepos 8 d. įvyko mūsų parapijos išvyka į Baršauskų ūkį, kurią suruošė mūsų par. taryba. Atsilankė daug jaunimo ir suaugusiųjų, nors galėjo būti daug daugiau.

— Liepos 7 d. mūsų šventovėje susituokė Gr. Pileckaitė su St. Ilkin.

Zina Piečaitienė-Rudžiauskaitė, po ilgos ir sunkios vėžio ligos, mirė liepos 9 d. Velionės pageidavimu kūnas buvo pašarvotas Šv. Kazimiero bažnyčioje. Liepos 10 d. vakare buvo gedulingos maldos - Rožinis. Dalyvavo pilna bažnyčia žmonių. Liepos 11 d. su religinėmis apeigomis palaidota. Apeigas atliko Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. dr. F. Jucevičius. Laidotuvėse dalyvavo labai daug žmonių: uniformuoti skautai, akademinis sambūris, kitų organizacijų atstovai, draugai ir pažįstami. Velionės pageidavimu buvo tik du vainikai — vyro su vaikais ir tėvų. Velionė, būdama pati labai kukli, norėjo, kad būtų ir kukliai palaidota. Ji buvo aktyvi lietuviškos visuomenės narė. Dalyvavo Akademiniame Sambūryje, Bendruomenės valdyboje, dirbo šeštadieninėje mokykloje.

Dideliame nuliūdime liko vyras Juozas ir keturi jaunamečiai sūnūs Rimas, Linas, Danius ir Aras. Vyriausias iš jų 14 metų amžiaus. Taip pat liko tėvai Rudžiauskai ir du broliai. Kaip Zina su Juozu buvo aktyvūs lietuviškos visuomenės nariai, taip ir sūnūs eina tėvų pėdomis — jie yra lietuviškos mokyklos mokiniai, skautai ir Tauro krepšininkai.

Laidotuvės buvo labai liūdnos: keturi jaunamečiai sūneliai, tėvą apkabinę, graudžiai verkė savo mamytės, kurios jau niekad nematys. Kiekvienas laidotuvių dalyvis savo širdyje jautė likusiems didžiausią užuojautą.

Rasa ir Ina Lukoševičiūtės išvyko vieno mėnesio stovyklai į Prancūziją prie Šveicarijos sienos. Stovyklą organizavo prancūzų katalikų gimnazija, kuriai vadovauja gimnazijos mokytoja. Rasa išvyko kaip jos pagalbininkė, o Ina — kaip stovyklautoja. Po stovyklos Rasa ir Ina aplankys Romą. Tėvams P. I. Lukoševičiams jau parašė ilgą ir gražų laišką. Jos stovykla labai patenkintos. Rasa ir Ina mūsų kolonijoje labai gerai pažįstamos kaip labai aktyvios lietuvaitės. Kadangi Rasa puikiai valdo lietuvišką plunksną, reikia manyti, kad parašys savo įspūdžius ir "TŽ" jaunimo skyriui bei praturtins jaunatviška dvasia. Stovykloje jos turi progos su gitara padainuoti lietuviškų dainų. Liepos pabaigoj jos turės progą aplankyti Romą.

Skautai vyčiai liepos 7 d. surengė išvyką į "Baltiją". Ta proga laikė egzaminus ir gavo vyčių kaklaraiščius: R. Žitkus, A. Skučas, R. Skučas, S. Brikis. Išvykai vadovavo vyr. skautai ir jų vadai — Niedvaras, V. Piečaitis, A. Kličius, S. Geležiūnas, R. Ališauskas, G. Nagys. Jie visi aptvarkė stovyklą, kur taip pat talkino J. ir P. Adomoniai, nes liepos 14 d. prasidėjo ateitininkų stovykla. Ateitininkų stovyklos vadovai ir iniciatoriai yra J. ir P. Adomoniai.

"Baltijoje" prasideda skaučių ir skautų stovykla liepos 21 d. Sekmadienį, liepos 22, bus stovyklos atidarymas ir 5 v.p.p. Mišios, kurias laikys kun. J. Kubilius, SJ.

Kun. St. Kulbis, Montrealyje vadinamas "skrajojančiu kapelionu", išvyko į Romuvos skautų stovyklą, o rugpjūčio mėnesį vyks į jubilėjinę skautų stovyklą Klevelande. — Kun. J. Aranauskas išvyko vienam mėnesiui atostogų.

Karščiams ir atostogų laikui atėjus, Montrealis patuštėjo. Poilsiui į sūrius vandenis išvyko J. ir S. Kęsgailos, J. ir M. Pakuliai, I. ir S. Tauterai, J. ir M. Adomaičiai, Zabieliauskai ir kt.

Aušros Vartų parapijos metinės loterijos bilietai jau išsiuntinėti. **A. A.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. **727-3120**
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių. atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.5%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.5%
Term. ind. 1 m.	6.5%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 m.	7.0%	Investacines	nuo 9% iki 12%
Term. ind. 3 m.	7.5%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.